

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénztári
csekk számla:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Maradt itthon...

... kettő-három nyomorult... — mondja a nőta, a régi-régi bakanóta, amiből annyi tömérdek termett régi laktanyákban, pántlikás katonavonatokon, térdgásáros menetoszlopokban és gránátrobbanások szüneteiben a szögesdrót mögött. Melyik nőta rigmusát ki szerezte és kinek a lelkéből fakadt hozzá csak úgy kotta nélkül a dallam, ki tudná azt megmondani? A katonalélekből fakadtak ezek a névtelen, egyszerű, hol szomorú, hol vidám, itt-ott megrázó erejű dalok. A katonalélek ezernyi árnyalatából, a véghetetlen hazavágyódásból, de a hazavágyódást is túlszárnyaló katonabüszkeségből mindenekelőtt. Ezt mindenütt megtaláljuk s néha a legmagasabb magasságokig felszárnyal ez a büszkeség, amikor azt mondja, hogy „Ferenc Jóska visszagondol a regrutakorára...” Néha pedig csipked ez a büszkeség, ugyancsak mérhetetlen magasságból tekintve a kettő-három nyomorultakra, akik itthonmaradának...

Nincs itt helyünk arra, hogy a katonanóták világát, a sok szépséget, színt kitergezzük. Elégedjünk meg most azzal a ténnyel, hogy a magyar nemzet elérkezett viszontagságos sorsának ehhez a döntő fordulójához: megint kettő-három nyomorult lesz azoknak a neve, akik soha nem voltak és nem lesznek soha katonák. Az ilyen ember legfeljebb csak féligember, amolyan szánandó valaki, akinek nincs jussa a férfiember legteljesebb elismeréséhez, legszebb díszéhez: a katonaruhához. Mert igaz, kicsit megsajdul a szív, mikor be kell vonulni, otthon kell hagyni földet, házat, szülőket, szeretőt, de akad e mégis magyar legény, aki ott hon maradna, ha csak nem sántít s félszeme nem hiányzik?

Erre a kérdésre a most következő évek fogják megadni a választ. Mi biztosan tudjuk, hogy az ezerévig megőrzött magyar katonasírtot tízezeréves kihagyás és rombolás nem pusztíthatta el, pedig a világháború befejezése óta külső és belső ellenségeink mindent elkövettek, minden módot és eszközt céltudatosan, könyörtelenül, hideg számításal és forró gyűlölettel felhasználtak, hogy ezt az őstínt a magyarból kioldják, kiirtsák. Minden fenyegetésnek, robbantásnak, úgynevezett gazdasági bülbülhangnak, minden külső és belső ellenséges szervezkedésnek legelső és legfon-

tosabb célja ez volt. A németek aztán a maguk roppant embertömegének a súlyával egyszerűen felrúgták a katonai korlátozásokat, az osztrákok katonai felszabadulását maguk a korlátozók segítették elő, visszakapták a katonai egyenjogúságot a bulgárok és ha még lettek volna ezen korlátozott nemzetek, bizonyára mind az ezer könnyekben, hamarabb jutott volna hozzá a katonai szabadságához, mint mi, magyarok.

Határozottan büszkék lehetünk erre a sorrendre, mert akinek ennyire nehezen adják kezébe a fegyvert, attól tartanak, az igazi katona. Maguk az ellenfelek is tisztában vannak vele, hogy néhány évfolyam szélnekeresztése, katonátlanná silányított egyéni elkallódása a magyar nép katonaléket nem töri, még csak nem is csorbítja meg. Mi, magyarok, egyszerűen átlépünk ezen a néhány katonai esztendőn, beöltöztetjük a legényeinket, akik most már gyorsan és tökéletesen megtanulják, hogyan kell a puskatúsát megmarkolni.

Sokat írtunk mi ennek a lapnak a hasábjain arról, hogy ennek egyszer be kell következnie. Sokszor írtuk, hogy ami velünk Trianonban történt, a történelemnek csupán egyik ostoba tévedése és újabb nem is győzzük jeleit számolni annak, hogy a történelem kezd ránk kinyitni a szemét. A világot meglepetések, megrázkódtatások hírei zaklatják, nyugtalanítják innen, a Duna-mentéről, de nekünk mindezekből semmi sem váratlan. Mi, magyarok, nyugodtan néztük a dolgok fejlődését akkor is, amikor fegyvertelenek voltunk s hogy ezután, fegyverrel a kézben mennyivel nyugodtabban állunk és várakozunk itt, a Kárpát-világ mágneses közepén, azt mindenki érzi, aki a fegyver értékét ismeri.

Mi, csendőrök, ismerjük. Mindegyikünk tudja, mit jelent nemzetünk életében az a lépés, aminek általános védkötelezettség a neve. Tisztában vagyunk vele, hogy ez a bénaság, a védtelenség korszakának a végét jelenti. Karunk újra szabad s ha ütés ér bennünket, visszautthatunk. Erőnk eddig dekapontossággal lemérték, számbavették, nyilvántartották és zártjegyű határt szabtak az eszközöknek, amik az erőhöz kellene. Most szabad az erő, rajtunk múlik az eszközök megteremtése s hogy azután a magyar életerő mennyi ilyen eszközt bír előteremteni, arra már vannak a multból biztató tapasztalataink.

Az új, felszabadult magyar katonalélet örömét, önbizalmát és végzetes fontosságát minden magyarnak éreznie kell. Ezen a téren egy kis átmeneti népnevelésre még szükség lesz s ha ebbe a csendőr alkalomadtán bekapcsolódik, jól teszi.

A Tudakozó ívekről.

írta: MIKROSZKÓPUS.

A Csüsz. 79. pontja a Tudakozó íveket rendszerezte. Ezek célja az, hogy a csekélyebb jelentőségű ügyekben ne kelljen rendszeres kiadványokat készítenünk. Évek során szerzett tapasztalataim alapján ennek a meghatározásnak a „csekélyebb jelentőségű” kitételével szembe kell helyezkednem és rá kell mutatnom arra, hogy bár a tudakozódás megindítása lehet csekélyebb jelentőségű, de az arra adott válaszok már fontos körülményeket tartalmazhatnak. Persze csak akkor, ha a választadó örs nem fogja fel a megválaszolást szintén csekélyebb jelentőségűnek és azt pontosan és lelkiismeretesen adja meg.

Általánosságban elterjedt az örsökön az a gyakorlat, hogy Tudakozó ívvel csak az örskörletbe érkezett idegenek után érdeklődnek. De hiszen ez nem is volna baj, mert nagyon fontos az örs minden tagjának tudnia, hogy ki is az a messziről jött ember. Hiába alakoskodik, hiába mutatja a jót és szépet, és hiába beszél magáról, mint a tisztesség és becsület mintaképéről akkor, ha az örs megkérdezi az előző lakóhelye szerinti örsöt az ott viselt dolgairól és magatartásáról. Tényleg jól van az, hogy nem kell hónapok, meg évek során kiismerni valakit, mert megvan rá a mód rövidesen és alaposan meg-

tudni, ki is, mi is az illető és így vele szemben már az első időkben is megfelelően lehet intézkedni.

A Csüsz. 79. pontja azonban lehetőséget ad arra, hogy más ügyekben is Tudakozó ívvel kérjen az örs tájékoztatást, tudósítást. Nincs az ott megírva, hogy csak az örskörletbe költözött, vagy ott huzamosabb időn át tartózkodó emberek előélete után szabad tudakozódni. Helyes lesz tehát pl., ha a szomszédos örskörleten túl lévő nagyobb községben tartandó vásárok után érdeklődöm, mert egy főútvonal a mi örskörletünkből odavezet. Azt is Tudakozó íven kérdezem meg a másik örstől, hogy az egy hónappal előbb ott elkövetett betöréses lopást miként hajtották végre, mert nálunk is hasonló eset fordult elő. Vagy: van-e az örskörletben olyan csizmadia, aki szép és jó munkát végez és hajlandó-e átjönni és két-három pár csizma elkészítését elvállalni. Vagy: rossz ivóvízű vidéken lévő örs megkérdezi a szomszédos örsöt, hogy milyen eljárással teszik ott a vizet ihatóvá. Ezzel a néhány példával csak azt akarom kidomborítani, hogy a Tudakozó ív általában a szolgálat minden ágára vonatkoztatható ügyekben való érdeklődésre való. Természetesen, a legtöbb esetben a közbiztonsági szolgálat körébe tartozó és személyek utáni érdeklődésre használjuk fel.

Egy másik tapasztalt hiba az, hogy egyes örsök csupán a mezőgazdasági munkások után való érdeklődésre használják a Tudakozó ívet. Ez nagyon

A járom.

írta: ROVÁS RÓVÓ.

Melyik esendőrrel nem esett meg már vajjon, hogy mikor egyik-másik jómadár a keze közé került és beismerte, hogy míg szabadon járt-kelt, honnan, mit mellékelte magához és ennek a beismerésnek ellenőrzése végett elment a károshoz, az tagadta égtől-földig, hogy tőle valaha bármit is elloptak volna.

— Fél a törvénytől! -- mondják ilyenkor a járórral járó esküdtek.

— Ne tudj, ne láss, ne hallj! — ha nem akarsz bajba keveredni, — szokták mondani a falusiak.

— De miért?

Erre mesélem el ezt a még gyermekkorombeli kis történetet.

Járom és járom közt különbség van. Legyen az a legszebb pár villásszarvú ökör: ha a járom nem szép, nem mutat. Megeshetik ugyan — zsidó uraságnál, — hogy olyan jármot akasztanak az igaz-ökör nyakába, hogy köpedelem ránézni, de ott „ócska ember” többnyire a béres is, így nem tűnik szemébe senkinek, mert nem tudják, mi a szép. De tisztességes gazdaember nem akaszthat baltával

faragott jármot az ökre nyakába. Biztos, hogy rendes ökör az első alkalommal az árokba borítaná a szekereit. Való ugyan, hogy a magyar ember igazán jobban szereti a lovat, de a mi vidékünk nagyon dimbes-dombos, ahol a lószekér mentől többször felborul, a rossz úton a lovak elmakrancosodnak, így a rendes embernek ökrei vannak, ami lassan jár ugyan, de biztosan.

Az a járom, amiről most szó lesz, diófából volt, szépen kidolgozva és olyan simára lecsiszolva, mint a politúros bútor, magas, cifra marfogóval. A belfái fűzfából voltak és úgy azokon, mint a járom fáján szobrászvésszővel cifra rozsmaringok és négylevelű lóherék voltak kivésve. A járomszegek somfából voltak és a feje mindkettőnek turbános törököt ábrázolt. Mikó Gyuri bácsi készítette azt remekbe, aki a maga idejében messze földön híres ezermester volt és éppen akkor dolgozott a jármon, mikor egy Popkár nevű bolond suszter megszöktette tőle a trombitaszájú feleségét, aki szegény jó Gyuri bácsinak állandóan keserítette az életét. (Gyuri bácsival akkor meg lehetett volna fogatni a madarat). Be is lehetett járni messze földet, míg ennek a járomnak párja akadt. Ez különben tudott dolog volt, nemesak nálunk, hanem a szomszédos oláh falukban is.

Ez a híres járom pedig az én István nagybátyám igaz jószágga volt, aki nem is titkolta senki előtt, sem azt, hogy az övé, sem azt, hogy büszke rá. Ha felülhetett a szekereire, és az ostorral nagyot kondított a két ökörnek, amelyek mind a kettő fehér, villásszarvú, formás jószág volt, alig fért a bőrében a büszkeségtől. Meg is kell adni, hogy se a szekérben, se az ökrökben, se a járomban nem találhatott kivetni valót az irigység sem, s aki ránézett, láthatta, hogy az én jó István nagybátyám jó gazda.

együgyű hiba és minden bizonytalansággal onnan ered, mert a Csüsz. 79. pontjához tartozó 12. minta éppen ezt mutatja. Vannak azután gondolatszegény csendőrök, akik a mintákból élnek és azt hiszik, hogy egy tanító után például nem is szabad érdeklődni. A minta, az minta. Oda nem dolgozhatják bele az összes előfordulható lehetőségeket, mert akkor abból biblia-nagyságú könyv lenne. Ezek a mereveszű csendőrök dehogy is érdeklődnének egy tanító, jegyző, vasutas, postás, kereskedő, iparos, nyugdíjas vagy birtokos emberek után. Mert ilyenek nem szerepelnek a mintában. Pedig a gondolkodó csendőr könnyen felérheti ésszel, hogy a mai világban nem a tanulatlan gazdasági eselétől kell félni a közbiztonságot, az állami és társadalmi rendet, hanem a tanultabb, képzetesebb emberektől. A most felsorolt foglalkozású egyének nagyrésze olyan, hogy azoknál már az is feltűnik, hogy lakóhelyet változtattak. Az első kérdés tehát, amelyik a csendőrben felkerekedzik, az legyen: miért jött el ez az ember a régi lakóhelyéről? Az esetek nagyobbik részében azután ki is derül, hogy van valami a füle mögött az emberünknek. Nem szabad azonban feltétlenül bűncselekményre gondolnunk. Hiszen ha ennek gyanuja állna fenn, akkor az Országos Bűnügyi Nyilvántartó-hoz fordulnánk, vagy talán a régi őrs figyelőlapot küldene róla. Hogy mi mindenre lehet szüksége az őrsnek tájékozódás szempontjából, azt

később írom le, ahol a Tudakozó ívre adott válaszokat tárgyalom. Ehelyütt csak azt a tanácsot szívleljük meg, hogy helyes, ha a mezőgazdasági munkás után is érdeklődünk, de ennél sokkal fontosabb a más foglalkozású vagy foglalkozás nélküli egyének utáni tudakozódás.

Ezek után pedig legyen szó a Tudakozó ívrekre adott válaszokról. Itt is általános hibák vannak! Hacsak az illető valamely feltűnő bűncselekményt nem követett el, vagy nem kimondottan falurossza, akkor kaptafaszerű válaszokat adogatnak egymásnak az őrsök. Szinte kívülről tudja már minden fiatal csendőr: „Nevezett itt-tartózkodás alatt jó magaviseletet tanúsított, ellene kifogás nem merült fel. Innen jobb megélhetés végett költözött el.“ Még ha igaz is, akkor sem elég ennyi! De rendszerint nem is igaz. Utána néztem egyszer egy ilyen válasznak és kiderült, hogy az illető igaz, hogy büntetlen volt s az is igaz, hogy a jobb megélhetés végett költözött el, — de kiderült az is, hogy emberünk szeretett nagy lábón élni és mert jövedelme nem volt elég kedvteléseire, ezért családjában állandó veszekedés és háborúság volt — a községben pedig tekintélye már nem volt semmi. Ezt nagyon jól tudta a választ fogalmazó csendőr is és az őpk. is, de nem tartották szükségesnek megírni, mert hiszen itt nincs bűncselekmény. Pedig milyen jó az ilyen életű emberről tudni ezt, hiszen ha ez meg nem ja-

Az is volt szegény jó István bátyám, aki kis gazdaságán kívül csak az erdőn, mezőn érezte jól magát. Ismert minden növényt, minden madarat, tudta, hol van borzlyuk, rókalyuk, hol költ a bagoly, hol vannak vadeseresznye-fák, ősszel vadalma, vadvörtefák, s hogy kell ezek hitvány gyümölcsét szénában, búzában úgy megérlelni, hogy a száját is megnyalja utána, aki megeszi. Egy hozzám hasonló korú, 9—10 éves, Jóska nevű fia volt s az erdei kirándulásokra mindig magával vitt minket is. Sőt, most már az a gyanúm, hogy nem annyira gereblyenyélnek és villahegyhordórúdnak valót járt ő kinézni, mint mondta, hanem ezek a kirándulások csakis a mi kedvünkért történtek.

Úgy aratás előtt valahogy, a Berettyón lévő vízimalomban volt bátyám a fogatával, mikor ökrei, mint mindég is, a híres jármot viselték. Ott volt egy Fürtös nevű sárszegi oláh is, akinek a cifra járom mód felett megtetszett. Egész nap a bátyám szekere körül lödörgött, nézegette, simogatta a jármot. A gazdag ember mindég betöltheti a kedvét, Fürtös tehát, aki igen gazdag ember volt, megszólította nagybátyámat:

— Hé, szomszid! Hogy megadod nekem ez a járom! — De az megmondta kereken, hogy erről beszélni sem lehet. Fürtös nagyon megsértődött, szemére vetette nagybátyámnak, hogy talán azt hiszi, hogy nincs pénze, meg, hogy ő talán valami „senki“, de István bátyám hajthatatlan maradt. Pedig Fürtös, aki jó magyar neve dacára oláh volt, igen nyakas és hajthatatlan ember volt, aki, ha egyszer valamit a fejébe vett, azt keresztül is vitte. A többek közt vele történt meg, hogy mint iskolaszéki tag, a pópával elment az iskolába, megnézni, hogy a dászkal mire tanítja a gyermekeket. A régi jó, aranyos békevilágban volt még ez. A dászkal nem akart elmaradni a többi tanítótól és elhatározta,

hogy megtanítja a gyermekeket a Himnusra. Diktálta tehát a magas bizottság előtt a gyermekeknek a Himnuszt, azok pedig mondták utána. Fürtös hallgatta egy darabig, azután rászólt a dászkalra:

— Zisten áld meg a magyarnak! Zisten áld meg a magyarnak! Hát az oláhnak mikor megáldja már az Isten! — És rákényszerítette a szerencsétlen dászkalra, hogy a Himnusz szövegét a helyi viszonyokhoz módosítsa.

— Mert az Isten áldása ráfér az oláhra is, nemcsak a magyarra! — mondta a jó Fürtös bácsi, amit a pápa teljes tekintélyével megszentelt. Ettől kezdve tehát a sárszegi iskolában a tanítványok így énekelték a Himnuszt:

Isten áldd meg az oláht,

Jó kedvvel, bőséggel...

Ezzel csak arra akartam rávilágítani, hogy ki volt az öreg Fürtös, aki most azt vette a fejébe, hogy a járom nagyon pászolna az ő két első tinója nyakába, tehát megszerzi minden áron, ha így nem, hát akkor „amúgy“. Már 10 forintot is megígért a járomért, amennyiért pedig a margitai vásáron egy szekénderékkel lehetett volna venni. Mikor pedig látta, hogy minden hiába, egy Papp Jancsi nevű tekergővel összesűgött a malom melletti koreszban. Ki tudhatta azt, hogy miről beszéltek, sugdos-tak? Papp Jancsi részegen jött ki a koreszból. Másnap reggelre a járom eltűnt. Szegény István bátyám két napig nem evett bánatában.

— Csak már valahogy senkinek el ne mondjátok! — kérlelt bennünket, akik a nagy csapásról tudtunk. Gyermekekkel én azt javasoltam neki, hogy jelentse be a csendőröknek, azok meg szokták fogni a tolvajt, de nagybátyám kijelentette, hogy semennyiért fel nem venné azt a szegényt, hogy törvénykezni járjon, mint a cigányok és zsidók. El

vul, akkor bizonyára bűnbe kergeti az életmódja. Számbajöhető személy lesz akkor, ha egy bűncselekmény tettesét keressük. De még cifrább dolgok is kísértek a Tudakozó ívekre adott válaszok megvizsgálásából. Nem töltöm vele az időt s az alábbiakban csupán útmutatást adok arra, hogy a válasznak rendszerint mit kell tartalmaznia és az ehhez tartozó adatokat honnan és hogyan kell összegyűjteni.

A válasz tartalmát megszabja a tudakozódás célja. Miért tudakozódik az új örs, mit akar megtudni az odaköltözött emberről vagy családjáról...? Nagyon ritka az az eset, amikor a tudakozó örs valamely határozott körülményre kér választ (pl. tény-e az, hogy X. Y. házasságzédelgő), mert hiszen nem ismeri még a jövevényt. Érdeklődése inkább általánosságban feltett kérdésből fog állani. Ebben az általánosságban feltett kérdésben bennefoglaltatik mindaz a kérdés, amelyre a felelet tartalmazni fogja a kérdezett egyén egész jellemző tulajdonságait. Azt mondhatjuk, hogy a kérdezett örsnek kell kitalálni azt, hogy mit írjon meg emberünkről ahhoz, hogy az új örs teljesen tisztában legyen vele, akáresak mi tisztában voltunk. Általában a következő körülményeket kell meggondolnunk és ha ezekre vonatkozólag adatok állanak rendelkezésünkre vagy ilyeneket be tudunk szerezni, akkor mindezek benne legyenek a válaszban:

1. Volt-e büntetve, mikor és miért, milyen büntetéssel;

2. milyen kihágásokért jelentette fel az örs az utóbbi három évben;

3. figyelmeztették-e a járőrök, mikor és miért;

4. államellenes vagy társadalomellenes eszméknek híve-e;

5. hazafias gondolkodású-e és ezt miben mutatta ki;

6. hatóság tisztelő-e s a csendőrséggel szemben rokonszenvez-e, vagy ellenszenvez;

7. milyen a családi élete, hány gyermeke van és azok milyen nevelésűek;

8. rokonsága van-e és azok milyen magatartásúak a fenti 1—6. pontok szerint;

9. jövedelmi és megélhetési viszonyai milyenek voltak;

10. egyénileg milyen magatartású (szorgalmas, józan, csendes vagy iszákos, lusta, nagyhangú, okoskodó, tudákos, népvezér, elégedetlenkedő, stb);

11. és végül: miért költözött el az örskörletből.

Hogy ezekre a kérdésekre a választ helyesen, a valóságnak megfelelően megadhassuk, mindenekelőtt a figyelőlapokat kell átnéznünk. Azután a bűnügyi tárgymutatóban legalább három évre visszamenőleg meg kell néznünk, hogy szerepel-e ott és miért. A jegyzékkönyvecskék adatait is át kell vizsgálnunk és különösen a jegyzet rovatát. Azután keresni kell a kiderítetlen esetek fedőlapjain a gyanubajöhető személyek között. Kérdezze meg az öpk. az összes idősebb, vagy az örsön régebben szolgáló

is ment Mikó Gyuri bácsihoz, hogy másik jármot csináltat, de annak nem volt diófája, így csak késsőbbre ígérte.

Történt pedig, hogy csendőrök érkeztek a faluba és a kopaszszájú bakter besúgta nekik, hogy bizony baj van a faluban, ellopták a nagybátyámtól a jármot. Mert bárhogy titkolta is István bátyám az esetet, tudta azt titokban az egész falu. El is mentek a lakására, de hiába, nem volt otthon. A csendőr pedig, aki a baktertől tudta, hogy hogy áll a bál, fortélyal dolgozott, mert azzal kezdte, mikor Ágnes nénémet meglátta az udvaron:

— Ne haragudjon már néném, hogy itt alkalmatlankodunk, de meg akarom nézni a járomjukat. Meg akarom tudni, hogy kivel csináltatták, mert én is olyan szép jármot akarok csináltatni, az apámnak ajándékba.

Ágnes néném megfélekedett róla, hogy mit is kellett volna mondani és gyanútlanul megmondta, hogy nem tudja bíz ő már azt megmutatni, mert valami átkozott tekergő ellopta. — Hej! hogy az az ő jó Istene szorítsa rá még a maradékát is, hogy perselyt hordjon a mellén! (Hogy megértsük, milyen takaros kis átok volt ez, tudni kell, hogy ekkortájtban Debrecenben a magas tanács, mint minden másféle tanács is azóta, meg azelőtt is sokszor, megtette már „végrelegesen” rendezte a kolduskérdést, még pedig úgy, hogy összefogdostatta a koldusokat és szegényházakba internálta őket. Az erősebbeknek azután az egyik eszmiadiameter találmánya szerint perselyt lakatoltatott a mellére, olyanformán, hogy a persely szíja a háta közepén ért össze, ott pedig lakat jött rá, amihez a koldus, a háta közepén lévén, nem tudott hozzáférni. Az adományokat a perselyesek gyűjtötték össze a nemes városban sezt a koldusok tartására fordították. Szomorú napok következtek a jó koldusokra,

mert hát mit ér a koldus élete, ha nem lehet pálinkázni. Dehát ésszel élük a világot. A perselyesek is elgazemberesedtek. Kijártak a dohánybeváltó háta mögé, ott a kőfal mellett letenyereletek a földre, a lábaikat — már akinek volt kettő — felnyújtották a kőfal pereméig, így tótágast állva, lefelé fejjel, rázták a mellüket, míg a perselyből kipotyogott az az egy-két félmeszely pálinkára való rézköltség. Ennek különben az egész járomhistóriához semmi köze, csak azért mondtam el, hogy lássuk, miszerint Ágnes tudott átkozódni.)

A csendőrök elküldték a baktert István bátyám után a rétre s a község házában kikérdezték tővéről hegyére. István bácsi tudta, hogy a jármot Papp Jancsi lopta el és hogy Fürtösnél egy félórán belül meg lehetne találni, de a „törvénykezés” valami borzalomfélével töltötte el. Úgy érezte, hogy az korlátokat vet az ő „bizalmas elgondolásainak”, ezért bizony nem tudtak meg attól a szegény csendőrök többet, minthogy járom volt és most nem tudja hol van és hogy ő most rettenetesen meg van károsodva, mert jön az eső és a réten itt rothad egy összerakatlan boglya szénája. Meg oszt tulajdonképpen miért is fáradoznak az örsvezető urak, mikor a szegény ember örül, ha él, nemhogy panasza, vagy más valami rövidsége lenne. Végre is a csendőrök elküldték.

Ment tehát haza és Ágnes nénémet sértegette, hogy megint eljárt a szája és kitette őt annak, hogy az ügyvédek lehúzzák róla a rajtavalót és elárverezik a házat a feje felől. Ágnes néném csipőre tette a kezét és gyanús nyugalommal kérdezte:

— Van még valami mondanivalód?

— De van ám, azt az ilyen, olyan, meg amolyan tagadóját, ahol egy fecsegő asszonyt szült a föld! Hogy csak nehezíti az ember dolgát! Mert én az

csendőröket, hogy mit tudnak róla az alábbi 1—11. pontokban foglaltak tekintetében. Azután a lelkész-től, tanítótól, leventeoktatótól érdeklődjön az örs a gondolkozásmódja felől. A jegyző felvilágosítást tud adni jövedelmi, megélhetési viszonyairól, vagy a hatóság iránti viselkedéséről. Szomszédjai, haragosai, barátjai és rokonai felvilágosítást tudnak adni családi viszonyairól és egyéni tulajdonságairól. Ha szolgálatban álló személy volt, akkor feletteseitől, munkaadójától kell érdeklődni. A bementett adatokat egy-két más személytől való érdeklődéssel ellenőrizni kell, mert lehetnek rosszindulatú emberek is.

Csak akkor szabad tehát a választ megadni, ha a fenti kérdésekre megnyugtató adatokat szereztünk be. Feltétlenül hibás az emlékezetből megadott válasz, mert az emlékezet nem mindig megbízható. A helyes és jó válasz nagy segítségére lehet az új örsnek, de feltételes, lelkiismeretlenül megadott válasz sok bajt, felesleges munkát okozhat. Tudok rá esetet, amikor valaki emlékezetből azt írta, hogy az illető magatartása ellen kifogás nem merült fel s a végén kiderült, hogy lopásért már két ízben büntetve volt. Ilyen válasz után az öpk. még kezét is adott ennek az embernek, megtisztelvén őt jó és helyes magatartásáért. A jó válasz alapján előlegezte neki a megtiszteltetést s emberünk meg bizonyára röhögött a markába és egy cifra véleményt morgott el a csendőrségről a bajusza alatt. Az ilyen

még bizalmába is férközik a csendőröknek és ennek leple alatt gyanútlanul lopkod tovább. Más esetben pedig ugyancsak emlékezetből egy szegény, nagyon szorgalmas emberről azt a választ küldték, hogy lopásokra hajlamos. Pedig mint később kiderült, csupán egy ízben lopott egy hátravaló galyfát a község erdejéből két évvel ezelőtt, január hónapban, a legnagyobb télvíz idején. Mi történe akkor, ha ezt az embert új lakóhelyén az öpk. így fogadná: „Na, tudjuk ám, hogy maga nagy tolvaj. Hát csak ügyeljen magára, mert nálunk igen hamar kihúzzhatja a lutrit!” Ha van emberünkben egy kis önérzet, akkor ezt a „tolvaj” kitételt erélyesen visszautasítaná, aminek szó-szót követvén: súlyosabb következményei lehetnek.

Jegyezzük meg az elmondottakból, hogy:

a) a Tudakozó ívvel való érdeklődés igen fontos segédeszköz, mert nagyon megkönnyíti a személyi ismeretek megszerzését;

b) Tudakozó ívvel mindenki után érdeklődjünk, aki örskörletünkbe költözött vagy hosszabb időre (2—3 hónapra) itt tartózkodik. A mindenki alatt nemcsak a vagyontalan és tanulatlan egyént kell értenünk, de a vagyonos, iskolázott vagy képesített, jól öltözködő és rangot viselő egyént is;

c) a Tudakozó ívre válaszunkat csak alapos megfontolás és tájékozódás, valamint adatszerzés után adjuk meg. Káros következményekkel jár az emlékezet alapján megadott válasz.

éjjel betörök a Fürtös csűrjébe és hazahozom a jármot!

— És ha az oláh ott lesz a csűrben?

— A fejére ütök! Senkinek nem mondtam, hogy ellopták tőlem a jármot, ha hazahozom, senki nem gyanakodhat rám, mert ha nem is loptak el tőlem semmit, miért bántsam én Fürtöst!

— Igaz! Van még valami?

— Csak az, hogy nincs annyi eszed, mint egy fejős kecskének! Jár a szád és nem gondolod meg, hogy csak nehezíted az ember dolgát! Ha megkopasztanak az ügyvédek, csak te leszel az oka!

Senki ne gondolja, hogy a bába annakidején elfelejtette felválni az Ágnes néném nyelvét. Csak gyűjtötte magába a mondanivalóját, azután topantott egyet és kitért a takaros száját:

— Hiünye! hogy az az én jó Istenem nem bír már egy dögöt vetni ebbe a vén bűdös latorba! Hogy még ő betör a Fürtös csűrjébe! De kinyíltott a csipád, te vén majom! Már megint rám akarod borítani a szégyent! Te tuskófejű! Te vén csám-pás! Te kaptás ló! Te bagótartó! Te vén marha! Te hájfejű! Te falu csúfja! Te moslékos dézsa! Te!!!

És így sorolgatta még az én jó ángyom az én jó nagybátyám címeit valami egy jó félórán át, mint az operettekben szokta az ajtónálló a hercegekét. Az meg somfordált kifelé, mint a leforrázott kutya s mikor már majdnem kiért az ajtón, Ágnes néném utána vágott egy gyalogszékét, hogy majd kiesett az ajtón.

— Ilyen a törvény, gyermekeim! — panaszkodott a szegény öreg nekem, meg a Jóska fiának, mikor már mindhárman útnak eredtünk az erdő felé. A szőlőhegyen mentünk keresztül, ott jóllaktunk cseresznyével, azután mentünk az erdőbe, ott madarásztunk estig. Szegény öreg meg-megtapogatta közben a fejét, ahol a gyalogszék megzúdí-

totta. Volt ott jó kis görcs. Ez nagyon elkésérette az öreget.

— Majd teszek én erről — mondta. — Micsoda egy asszony! Úr Isten! Alábbvaló a boszorkányok fejedelménél! Na, de majd teszek róla! — Ezt azonban se ő, se mi nem vettük komolyan, nem is zavartattuk magunkat, hanem madarásztunk, mulattunk vígan. Teljesen sötét volt, mire hazakászolódtunk. Hazamenet az öreg egy nagy somfabottal hadonászott, csápolt és csintalan nótákat énekelt. Nekem a kalapom mellett egy csokor földieper volt, egyik kezemben egy véresefiú, a másikban egy fakopáncs, a kebelem pedig varjúkölykökkel volt tele. Szegény, áldott jó anyám, aki már a fél falut beszalagálta utánam, mert hogy nem kerültem haza, mire besötétedett, azt hitte, elloptak a lengyel zsidók, mikor meglátott, előbb megcsókolt, azután megpofozott, a varjúfiúkat földhöz verte, megmosdatott és bedugott az ágyba. Nagyon sajnáltam a madaraimat és szípoztam. De anyám rám szólt:

— Csitt! Egy hangot se tovább! Mondj Jézust, oszt dögölj!

Szót fogadtam. És mialatt én álmomban is az erdőt jártam István bátyámmal, ő azalatt azzal a jó somfabottal, amit akkor délután vágott az erdőn, szépen felfeszítette a Fürtös szekérszínje ajtaját és a jármot visszalopta.

Már el is felejtettük az egész járomhistóriát, mikor a törvény még mindig számontartotta. Tél volt. Korán besötétedett. Ilyenkor a falusi emberek egyszer egyik, másszor másik szomszédnál jönnek össze az időt eltölteni. Ilyenkor marad a mese, a mende-monda firól-fira. Egyik este István bátyámknál gyűlt össze a szomszédok. Az asszonyok fontak és meghányták vetették a falubéli házasulandó legé-

Hozzászólások Ignéczi Károly th. Vásári csalások című cikkéhez.

(Ez évi 13. sz. Cs. L.)

1. Lócsalás.

Ennél legalább ketten „dolgoznak“. A vásárban kiszemelnek olyan egyént, ki lovát egyedül árúsítja. Azon ürüggyel, hogy ők a lovat a lószorozó bizottság részére vásárolják, — kevés alkudozás után — jó árat ígérnek. Az így „felmelegített“ áldozat a jó árnak örvendve, azonnal hajlandó a vásárra, mire csalók 10–20 P-vel leelőlegezik.

Ekkor a csalók egyike megmutatja igazolványát (amely hamis!) a jámbor eladónak és megkéri azt, hogy menjen sürgősen és a marhalevelen a tulajdonjogot ruháztassa át, mert annak hiányában a lovat a bizottság nem veszi át. Eközben felajánlja, hogy az átruházás megtörténteig a lóra ő felügyel és visszatérése alkalmával a ló árát teljes egészében ki fogja fizetni. Ha vevő ezt megtenni vonakodna, úgy csaló megmagyarázza neki, hogy a lókereskedők részére, — kik sok lovat vásárolnak — egyszerre végzik el az átruházást, így menjen csak, mondja, hogy lószorozóknak vevő kereskedőknek kell az átírás, azonnal elvégzik azt.

A mítsem sejtő jóhiszemű egyén, gyánútlanul eleget tesz csaló kérésének és marhalevelét a kezelőnek át is adja. Ezt a másik csaló lesből figyeli. Ugyanez a csaló, mikor már az átírásból valami

megtörtént, odamegy eladóhoz, — és nagy ijedten — közli véle, hogy lova a rábízott egyéntől elszabadult, ezért menjen azonnal és fogják meg, nehogy magában olyan kárt tegyen, hogy amiatt a sorozó bizottság nem veheti át. Mindenki sejtheti, hogy ez nem igaz és hogy ezalatt a csalótárs a lóval már messze jár.

Eladó igyekszik a helyre, hol lovát előzőleg hagyta — természetes azonban, hogy azt nem találja. Közben a másik csaló a marhalevelét a kezelőtől átveszi és a vásárt megkerülve, sürgősen eltávozik a vásár területéről. A két csaló — előzőleg megbeszélte helyen találkozik és — azután a lovat — melyre most már marhalevel is van — egy távoli vásárban mihamarabb, de leginkább vásáron kívül olesó árért is eladják.

Eladó a lovát keresi, de eredménytelenül. Ezután ébred csak annak tudatára, hogy lelketlen csalók szélhámosságának áldozata lett. Most már azt is megtudja, hogy abban a vásárban lovakat a lószorozó bizottság egyáltalán nem vásárolt.

2. Oltás-igazolásával elkövetett csalás.

Úgy követi el csaló (sertéskepec), hogy előzőleg a helybeli állatorvossal néhány darab saját sertését beoltatja sertészész ellen. Az oltásról az állatorvostól igazolványt is szerez. Ezután nem a tényleg beoltott, hanem másoktól vásárolt be nem oltott sertéseket hajt fel az országos vásárba.

nyek és férjhez menendő lányok ügyeit és amelyek valamiért nem tetsztek nekik, arról leszédtek a becsületet, főzték a taplót, hintették a maszlagot. A férfiak kártyáztak. Nincs értelme, hogy szépítem a dolgot: huszonegyeztek biz azok, krajcáros alapon, és a tiltott gyümölcsöt mód felett élvezték.

— Bank! — ordította az én jó István bátyám, akit egészen elvakított a bűnös gerjedelem, mikor észrevette, hogy a bankos kezében az osztásra sorra kerülő kártya tizes, neki meg egy ász volt a kezében, a bankban viszont egy hatos meg két krajcár.

Ebben a pillanatban kivágódott az ajtó és két rezes, tollas, fütyölős csendőr tolta befelé a szurony hegyét, harsányan szólván:

— Senki ne mozduljon! Kártyát, pénzt le az asztalra! Kezeket fel!

A szobában csend lett. Az emberek megmeredtek. István bátyámnak a keze, ahogy a tőkással rá akart csapni a bankra, megmeredt, mint a bibliabéli Lót asszonyosság. Valami hárman voltunk pulyák a suton, ijedtünkbe eltátottuk a szánkat és borzalommal néztük, mikor a csendőrök felírkálták a kártyások neveit, meg amit ilyenkor még fel kellett írni, azután a koszos kártyákat, meg egy marék rézpénzt becsomagolták és lepecsételték, s átnyújtották Bagosi Imrének, a kopaszszájú bakternek, aki saját személye fontosságának megfelelő előkelő mozdulatokkal gyűrte a zsebébe, mialatt a kárvalott társaság tagjai olyan pillantásokat vetettek rá, mint annakidején Ábel füstjére Kain... Végre is bátyám megemberelte magát és miután egyet-kettőt köszörült a torkán és egyet-kettőt köhécselt, megkérdezte:

— Ha meg nem sérténem az örsvezető urékat szerény hajlékomban, legalább már azt mondja meg a tekintetes örsvezető úr, ha már nyavalyássá

tett itt bennünket, úgy ránk ijesztett, minek köszönhetjük a becses látogatásukat, szerény hajlékomban?

A szerény hajlék szót akkor hallotta István bátyám, mikor a jegyző a képviselőjelöltet fogadta a lakásán, azóta, ha nadrágos emberrel beszélt mindig használta.

— Csak annak köszönheti, hogy úgy ordított, hogy kihallatszott a szerény lakásából, mikor bankot ütött! — mondta az egyik csendőr. — Meg annak, hogy Papp Jancsint megfogták, mikor tyúkot lopott a tiszteletestől és most azt állítja, hogy ő lopta el a kend járomját Fürtös számára, akitől öt pengőt kapott, Fürtös meg azt mondja, hogy tőle is ellopta valaki és ugyanaz a valaki agyonütötte a házőrző kutyáját, ezenkívül feltörte a szekérszintjét és őrajta is végignyújtott egy bottal, mikor utána ment!

Szegény jó István bátyám! Hol a hideg lelte, hol izzadt, kékült, zöldült.

— Mind igaz lehet az, uram, — nyögte megsemmisülve, — hogy valaki feltörte a Fürtös szekérszintjét, meghogy elhúzta a sóhaját a kutyájának is. Lehet, hogy őrá is ráhúzott, nyilván megérdemelte, mert mindennek okának kell lenni, de nekem ehhez az egészhez semmi közöm, mert az én járommat se Papp Jancsi, se más el nem lopta, amit azzal tudok bizonyítani, hogy most is megvan!

Csend lett. Az egyik csendőr ravaszul meghunyorgatta az egyik szemét, a másik meg visszahunyortott neki, úgy néztek szemmeláthatóan jó kedvvel, hol egymásra, hol szegény jó István bátyámra. Az asszonyok szájában elnémult a darálás, csak az orsót pergették, csak a fonalat nyújtották soha nem látott igyekezettel.

vitéz Thassy-Plávenczky szds. felv.

A venni szandékozóknak árusítás közben az ol-
tásról említést nem tesz. Azonban, midőn a sertéseket
vevők megalkusszák és 10, 20, sőt 30 pengő előleget
is adnak, mielőtt a tulajdonjog átruházására ke-
rülne a sor, csaló kijelenti, hogy az eladott serté-
sek különleges szerrel be vannak oltva, az oltás da-
rabonként 10 P-be került, a kialakított áron felül
tehát még darabonként 10 P-t kell fizetni, ellenben
az eladástól visszalép.

Ha az oltás megtörténtét vevők kétségbe von-
ják, akkor csaló felmutatja a nála levő, — nem az
eladott sertések beoltását igazoló bizonyítványt —
azonban azt vevők kezébe nem adja, arra való hi-
vatkozással, hogy arra még neki szüksége van a la-
kásán maradt többi sertései eladásánál való igazol-
lásra. Azonban azt megteszi, — ha ezek után is
kétséges a sertések beoltása — hogy itt a vásárban
jelenlevő állatorvossal az oltás megtörténtét igaz-
olja. Ha ezt vevők óhajtják, úgy a másik csaló-
társát — ki ruházatánál és viselkedésénél fogva
megtévesztő — odahívja, amikor is az megnyugtatta
vevőket, hogy csak bátran vegyék meg a sertése-
ket, mert azokat ő oltotta be — mindenféle vész
ellen — darabonként 10 pengőért.

Ha a vevők a kialakított áron felül a 10 pengőt
ezek után nem hajlandók kifizetni, úgy kijelenti
csaló, hogy akkor a sertéseket nem hajlandó el-
adni, de az előlegként adott összeget sem adja
vissza.

Most már vevők kényszerülve vannak az álla-

tok átvételére, mert ellenkező esetben a jóhiszemű-
leg átadott előleg is odavesz. Nagy szerencse, ha
után otthon nem hull el az állat...

A csendőrnek nehezen sikerül a tettes kilétét
megállapítani, mert a csalók ily esetekben a marha-
levelen nem saját — hanem más — néven vannak
feltüntetve s azt mondani sem kell, hogy — sajnos
— ez nem kerül nekik nagy fáradságba.

3. Gyógyszerárusítás.

Ezt a bűncselekményt csalók öten követik el
oly módon, hogy a vásár területén kibérelnek egy
személyautót. Ezen autóval a vásár népesebb terü-
letére mennek, hol az autóból az egyik csaló — ki-
szállva — társai közül egyet mint olasz tanárt,
egyet pedig mint fogorvost mutat be. Negyedik és
ötödik csalótárs a nép között foglal helyet.

Az első csaló kezébe vesz egy kis üveget, me-
lyet a közönség felé mutat és magyarázza, hogy az
olasz tanár oly gyógyszert talált fel, melynek
használatával a foghúzás fájdalommentesen,
mindenki saját magának, orvos nélkül végezheti el,
anélkül, hogy minden egyes foghúzás 2—3 pengőbe
kerülne. Ha azonban fogát az illető kihúzni nem
akarná, e gyógyszerrel bekeni, fájdalommal azonnal és
örökre megszűnik és amellet foghiánya sem lesz.

Ezután felhívást intéz a néphez, hogy ha van
köztük olyan egyén, kinek fáj a foga, — és a
gyógyszer hatásáról meg akar győződni — az men-
jen az autóhoz és az orvos fogát díjmentesen fogja

kihúzni. Ekkor a negyedik csaló — kinek az álla is fel van kötve — az autóhoz lép, amikor is annak az álorvos a fogát — mely nem fáj — a gyógyszerrel bekeni, miután a fogát látszólag — de a valóságban nem — kihúzza és a fogat — melyet az álorvos a negyedik csaló szájában elhelyezve talált — felmutatja a népnek, hogy ime, ilyen hamar és fájdalommentesen lehet egy fogat kihúzni, amit a foghúzást — szenvedő — színlelő egyén is bizonyít.

Ekkor a csaló ismét felhívást intéz a néphez, amikor is már az ötödik csaló lép — arcát kezében hordva, jajgatva — az autóhoz. Annak fogát az álorvos a gyógyszerrel bekeni, miután a csalók szerint — de a valóságban nem — a fogat kihúzni nem szükséges, mert fájdalma megszűnt. Ekkor a fogat húzó egyén az orvosságból 3—4 üveggel a nép félrevezetésére és biztatására végeztet megvásárol és azzal nagy elismerését kifejezve, a nép közé megyül.

Mivel a fogfájás az emberiség legelterjedtebb betegségeinek egyike és a fájdalommentes foghúzást csalók előttük bemutatták, vakon hisznek csalók szélhámosságának és egymásután veszik a gyógyszert, melyben fogfájásaik megmentőjét látják.

Midőn az áldozatok hazatérnek és foguk fájni kezd — a gyógyszer eredménytelen használata után jönnek rá, hogy csalók áldozatai lettek. Ilyen módon csalók igen jelentékeny anyagi haszonhoz jutnak, mert a 20—30 fillérbe levő közönséges szájöblítő vizet — gyógyszer gyanánt — 1.50 P árban adják el a jóhiszemű és tudatlan népnek.

4. Ékszeresalás.

Ezt a vásárba való utazáskor úgy követi el csaló, hogy a vásárba vonaton utazó egyének beszédeit figyelve, megtudja, — legtöbb esetben megkérdezve — hogy mi célból mennek a vásárba. Ha a vele utazó egyének között olyan egyén van, ki ékszer-, jegygyűrű-, karikagyűrű- stb. vásárlás céljából megyen a vásárba, — ami a falusi munkás egyéneknél igen gyakori — azt a kocsiajtóba kihívja és közli véle, hogy az állomáshoz való menet alkalmával pénzét elveszítette s mivel pénze nem volt, jegy nélkül kénytelen utazni. A kalauz megmondta neki, hogy a vásártartó község állomásánál jegyzőkönyvet vesznek róla, amit azonban azért nem szeretne, mert a jegyzőkönyveket ilyen alkalommal oly sok ideig készítik el, hogy azután a vásárban már árulni nem tud, ezért, hogy azt elkerülje, most akar árulni.

A mitsem sejtő egyén — vevő — érdeklődésének felkeltése után néhány — dublé — ékszerkészletét, mely — fényesre csiszoltan — aranynak látszik, csaló megmutatja. A vevő hiába kérdezi az eladási árat, csaló nem mondja meg, hanem ehelyett kijelenti, hogy magára bízom, ígérjen érte valamit. Közben, midőn a vonat állomáshoz közeledik, siettetni vevőt az ígérethez és akármily csekély összeget is ígér vevő, odaadja csaló, mert örül, hogy pénzt lát, abban a tudatban, hogy ily ár mellett is keres.

Midőn a vonat az állomásra beérve megáll, csaló eltűnik, vevő pedig örömmel halad a vásárba, mert szerinte jó vásárt csinált. Hozzáértő egyén felfedezése után jön csak arra, hogy csaló megtévesztésének áldozata lett, de mindhiába, mert a csalót a vásárban nem találja meg.

5. Tehéncsalás.

Ezt csaló úgy követi el, hogy megvesz egy kevésbé tejlő borjúnélküli tehenet vásáron kívül. A tehenet a vásár előtti napokban nem feji meg (tőgyét mesterségesen felduzzasztja), megvásárol egy párhetes borjút és a tehen alá csapja.

Elviszi a vásárba és árulja. Vevők látva a tehen tőgyét és az alatta levő borjút, alkudozni kezdenek, mint jó tejlő tehenre. Csalónak van egy másik cinkostársa, ki a tehenalkudozást figyelemmel kíséri. Odamegy társához és mint ismeretlen kéri a tehenet. Közben a vevők előtt látszólag egymásra ismernek és az álvevő ekkor szinte megbotráncozva kérdi az eladót, hogy ezt a düstejtermelő tehenet miért adja el, hisz az ezideig neki és családjának kenyeret adott. Eladó megjegyzi, hogy felesége igen beteg. Az orvosok véleménye szerint csak a kórházban fog meggyógyulni. Feleségét gyógykezeltetné, de költsége nincsen, így kénytelen a tehenet eladni, pedig inkább az életétől szeretne megválni, mint tehenétől. Erre az álvevő, csalótársá által kért összeget a tehenért beígéri azzal, hogy bizonyos összeget egy héten belül tud csak kifizetni az árból, mire eladó nem mutat hajlandóságot. Közben az álvevő onnan eltávozik azzal, hogy megyen, ismerőségétől pénzt kér kölcsön, de a tehenet megveszi, mert ismeri.

Jóhiszemű vevők a vételre kedvet kapnak és alkudni kezdenek a tehenre. Eladó a tartott árból nem enged, arravaló hivatkozással, hogy annyiért odaadja az előbb alkuba bocsátkozott egyénnek. Közben vevők gondolkoznak, mialatt a csaló vevő közeledik feljűk és a zsebéből kivett pénzt olvassa. Venni akaró gazda ezt látva, a tehenet megveszi és kifizeti. Az álvevő ekkorra már — lassan megy! — odaér és vevőt műharaggal felelősségre vonja, hogy miért vette meg a tehenet az ő alkujára, hisz annyit ő is ígért érte.

Jóhiszemű vevő a tehenet hazahajtja és akkor fedezi fel, hogy becsapták, mert a tehen a borjút nem hagyja szopni, tejet pedig — az első két napot kivéve — nem ad, mert a tőgye mesterségesen volt felduzzasztva.

6. Készruhák eladásával elkövetett csalás.

Ezt a csalók úgy követik el, hogy a vásárba indulás előtt különböző minőségű, de egy és ugyanolyan színű árukat visznek magukkal előre már elkészítve.

Sátrukban megjelenő egyének által megvásárolt kész árukat becsomagolás közben, midőn vevő a vett áru kifizetését eszközli, jóval silányabb áruval kicserélik és a mitsem sejtő egyénnek átadják, mint az általa vásárolt árut. Vevő a csalást csak legkritkább esetben fedezi fel, mert látszatra ugyanazt az árut kapja, amit kifizetett, csak otthon veszi észre, hogy csúfosan becsapták.

Csató József törm., Méhkerék

Ékszeresalás.

Jóképű, pirosbarna arcú gazdálkodók sétálnak a marhavásártéren, egyszerre csak lehajol közvetlen előttük egy ismeretlen és egy pénztárcát vesz fel. Kinyitja. Egy pár fillér aprópénz van benne. A másik rekeszből azonban hirtelen előkerül egy szép

Csatár kiképzés. (Bálint Géza törm. v. felv.)

gyűrű vagy fülbevaló, nagy, gyönyörűen csillogó kővel.

— Na, ezt együtt leltük, gazduram! De szép! Ez igazán drága lehet — jegyzi meg az idegen. Közben észreveszi, hogy a fiókban van az ékszer számlája is. A számlán rajta, hogy épp a mult napokban vette azt X. Y. itt és itt, ára 20—30 P. — Dehát most már hogyan osztozunk meg? Különben tudják mit: adjanak nekem 10 pengőt, mivel én láttam meg a földön és legyen maguké az ékszer. Maguk majd megosztotnak rajta!

A gazdálkodók vagy együttesen vagy közülök valamelyik örömmel kifizeti a 10 pengőt a várható 10—20 pengő nyereség reményében.

Csak később, ha az ékszer egy pár hét mulva sárgulni kezd, vagy az ékszerésznek megmutatják, tudják meg, hogy közönséges rézből van az ékszer és üvegből a csillogó kő.

Gépek eladása.

Falvakban és városokban keresi áldozatait.

— Gépkereskedő vagyok — mondja például a gazdának —, óriási raktáram van, de magam ügynökös-kösködöm. Azok az átkozott vigécek mind svindlek. Egyikben sem lehet megbízni. Szegény gazdának lehúzzák a bőrét is, bennünket pedig ott csapnak be, ahol tudnak.

A gazda az érzélgős bevezetés után lassankint szívébe fogadja a tisztességes urat és meg is sajnálja.

De örül is, mert potom áron vehet kitünőbbnél-kitünőbb eséplőt, vető-, szántó- stb. gépeket. Közben — fizet, ahogy tud — hadarja az eladó — egy hét mulva itt a pompás gép. Itt van a megrendelő ív, írja alá.

Szegény gazda jámboran odaveti szarkaláb betűit. Mellékesen aláírja a kitöltetlen váltót is. Ezután vár-vár s módfelett csodálkozik, hogy a gép nem jön, de még keservesebb a meglepetés, mikor harmad-negyed kézből perlik a váltóját.

Olesó ruhaeladás.

Színhely: marhavásártér. Közönség: becsületes, jó magyar gazdák. Egyszerre csak veszekedés, lármá. Két ember kiabál erősen hadonászva.

Az egyik izraelitának látszik, a másik jóképű férfi, ruhája ugyan kopott, de bizalmat ébreszt, amint elsíránkozik.

— Mit akar maga? Visszaélni az én nyomorúsággommal? Harminc pengőért adjam oda? Soha! S ha már oda kell adnom, — itt elesuklik a síránkozó hangja — mert éheznek a gyermekeim, magának nem, inkább bárki másnak!

Erre rendszerint akad egy vagy két jó vidéki, ki a síránkozó férfi vállán lévő és általa legfinomabb angol szövettől készültnek nevezett kész férfiruhát leakasztva, nézegeti.

— Nézze csak, valódi angol szövet. Testvérek között is megér 100 pengőt. Feleségem beteg, gyermekeim éheznek, csupán csak azért adom el! — Erre

megint közbeszól az izraelita külsejű: — Na, adok érte 40 pengőt, de most nincs nálam pénz, majd holnap megadom!

— Nem én, ha most fizet annyit, akkor nem bánom. Ha nem, úgy másnak 35 pengőért is odaadom.

A mi becsületes magyarunkban erre az üzleti szellem mozogni kezd. Jó üzletet csinál, gondolja és közben segít is a szegény emberen. S így lelkendezve olvassa le a 35 pengőt. Ráadásul még meg is köszöni.

Csak majd otthon, ha majd egy szabó vagy más szakértő meglátja, derül ki, hogy a 100 pengőre becsült ruha 15 pengőt ér.

Ló eladásánál elkövetett csalások.

A ló kora elsősorban fogai után ítéltető meg. A fiatal metszőfogak felső lapjának belseje ugyanis egy bizonyos korig sötétszínű. Ezt utánozzák a csalók, mikor a fogakba mélyedéseket vágnak, majd azokat hegyes izzó vassal, kénsavval vagy más festőanyaggal sötétre festik.

Csikókat viszont úgy tüntetnek fel egy évvel idősebbnek, hogy a tejfogakat kihúzzák.

Gyakori csalás a fogak lefűrészélése. Erre azért van szükség, mert a lovak előrehaladott korával a foghús visszahúzódik, miáltal a fogak látszólag meghosszabbodnak. Így az állat korát a fogakból tévesen és a csaló céljainak megfelelően: fiatalabb korra veszik. Hogy a fűrészélést könnyen meg ne lehessen állapítani, a vásárra való felhajtás napján (szappannal stb.) mesterséges habképződést idéznek elő vagy a lovat szájfélőssé teszik azáltal, hogy a szájához tüzes tárggyal közelednek több ízben.

Ugyancsak a ló fiatalításához tartoznak a ló vérmérsékletének megváltoztatására irányuló műveletek.

Ezek a következők. Törtborsot csempésznek a ló végbelébe. A hatás meglepő, a szükállású ló szabadon és jól jár, a csúszott fark kiegyenesedik, a lusta ló tüzes, az ügyetlen gebe könnyűjárású és a legbutább ló is okosnak látszik és ami a legfőbb dolog, minden ló magasan tartja a farkát, ami igen szokott tetszeni az egyszerű és lóhoz nem értő szegény kigazdáknak. Ezenkívül pálinkát vagy más ehhez hasonló izgató szert is szoktak erre a célra használni.

Ugyancsak a ló öregségének elpalástolására szokták alkalmazni a lovak szőrzetének befestését. Ezt szappan, éterrel vagy lúggal történt zsírtalanítás után zölddióhéjfézzel szokták eszközölni.

A ló hibáinak eltüntetésére a következőket használják:

Egészséges lónak a szája nedves és a zabla alatt habzó. Ha ez nincs, akkor segít a szappan, bors, dohány stb.

Keményszájú ló szájszögleteibe üvegszilánkot dugnak.

Karórágó ló fogai közé kis éket vernek, ezáltal a fogak annyira érzékenyek, hogy semmihez sem nyúl.

Orrfolyásokat különböző szerek befecskendezésével, valamint az orrsatorna eldugaszolásával állítanak el. (Természetesen csak rövidebb időre.)

Nagy József VII. th. Szombathely.

Vásári zsebtolvajlásokról.

Írta: PALOTÁS JÓZSEF törzsrőmester (Pécs).

A pécsi kerület több örséről érkezett a nyomozó alosztályparancsnoksághoz jelentés, hogy az országos vásárokon több ember zsebéből a pénzt ismeretlen tettesek ellopták. A tetteseket kinyomozni és elfogni azonban nem sikerült.

Az alosztályparancsnokság szükségesnek látta, hogy az országos vásárookra polgári ruhás nyomozót vezényeljen ki. Erre a szolgálatra az alosztályparancsnokság többször engemet vezényelt ki.

Több nagyobb községben jelentem meg országos vásáron s végeztem megfigyelő szolgálatot. A megfigyelés eredményes is volt, amit bajtársaimmal, útmutatásul, szükségesnek tartok a Csendőrségi Lapok útján ismertetni.

A vásári zsebtolvajok pontos munkatervvel jelennek meg és rendszerint bünbandában. Működésük néhány esetét elsorolom.

1. A kirakodó vásárokon több férfi együtt egy asztalról, ládáról árusít leginkább olcsó zsebkendőket, harisnyát. Ezek az árusok csak addig vannak együtt az eladásra szánt portékánál, amíg a vásárra össze nem verődnek a vevők. Amikor már nagyobb tömegek ácsorognak a vásár területén, az árusok közül csak egy marad a portéka mellett, míg a többi a tömegbe megy s ott kiszemeli áldozatát és alkalmas módon és időben azt kizsebeli. Ha a zsebelés sikerült, akkor a lopást végrehajtó zsebes nem tartja magánál az ellopott pénzt, hanem átadja egyik társának, aki mint falazó működik közre. A falazó sem tartja sokáig magánál a pénzt, átadja annak a társuknak, aki a portékánál visszamaradt. Ezt természetesen azért csinálják így, hogy leleplezésük esetén bünjelpénzt ne találjon náluk a csendőr. Egészen igaznak látszik, ha azt mondják, hogy a pénz — az övéké. Csak tettenérés segít!

Az ilyen zsebesek között rendszerint egy nő is van, aki az asszonyok társaságát keresi fel és ott végzi munkáját. Sok esetben sikeresebb munkát végeznek a nők, mert a vigyázatlan asszonyok kosarából könnyű szerrel kiemelhetik a pénztárcát, vagy a zsebkendőbe csomagolt pénzt.

2. Az állatvásártéren sok ló- és tehénalkusz alkuozik az állatokat árusító gazdákkal. Az alkudozás órákig tart, de vétel nem jön létre.

Amikor a jószágfelhajtás véget ért és a vásárlás megindult, vétel-eladás történt, az alkuszok azokat az egyéneket kísérgetik, akik jószágot adtak el. Ha a kiszemelt áldozat nagyobb tömegbe ment be, akkor zsebelnek. Volt eset, amikor a jószágot eladó gazda áldomásfizetésre vitte a vevőt a „lacikonyhák”-hoz. A zsebelés itt se nehéz, különösen, ha a kadarka ízlik... A gazda csak akkor tűnődött, hogy nincsen pénze, amikor ki akarta fizetni az elfogyasztott bor árát.

A megkárosított gazda persze a pénz ellopásával nem tud senkit sem gyanúsítani, mert azt se tudja, hogy ki volt a közelében, amikor a „lacikonyhába” befurakodott vagy bent a bor mellett. S ha tudja is, hiányos személyleírást ad. De ha teljeset adna is, a tettes már messze jár. Mert ezek a zsebtolvajok a vásárookra nem vonaton, hanem gépkocsin utaznak. Amikor a gépkocsival megérkeznek abba a községbe, ahol az országos vásár van, a gépkocsit a község szélén visszahagyják, közel a vásártérhez

Ki tudja?

Mi az angina pectoris?

és műúthoz, hogy „portyázásuk” esetén azonnal menekülhessenek.

3. Az állatvásártéren tartózkodtam, amikor egy hatszemélyes gépkocsi a vásártérre megérkezett. A gépkocsiból 4 férfi jött ki, akik közül a gépkocsinál csak kettő maradt vissza, míg a másik kettő különböző irányban a vásártéren eltávozott. A gépkocsinál visszamaradt két ember közül az egyik, néhány pernyi várakozás után, a gépkocsi tetejére felállt és a következőket kiabálta: „Halló, halló, magyarok, itt a Kolumbiai csodaszor. Akinek a foga, gyomra, vagy a feje fáj, vegyen egy üveggel és az utasítás szerint használja el, megszűnik a fájdalom.”

A kiabálásra nagyobb tömeg gyűlt össze a gépkocsi körül. Én a tömegtől távolabb helyezkedtem el egy kocsin és onnan figyeltem, hogy milyen üzletet csinálnak a gyógyszerárusok. Tudom, hogy a gyógyszert ily módon nem szabad árusítani, arra gondoltam tehát, hogy valami csalafintaság rejlik a dologban. Elgondolásom nem is volt helytelen. Amint figyeltem a tömeget, láttam, hogy az a két férfi, akik a gépkocsin érkeztek, de megérkezésük után onnan eltávoztak, a gépkocsi körül összegyűlt tömegbe furakodtak. Ezután én is a tömegbe mentem és figyeltem a két férfit. Láttam, hogy az emberek közt furakodnak, mintha a gyógyszerért sietnének, a gépkocsihoz. Zsebelést azonban nem végezhettek, mert az összesereglett emberek rövid időn belül ott hagyták a gépkocsit.

Amikor a tömeg széteszött, a 4 férfi a gépkocsiban tanácskozássra ült össze. Rövid tanácskozás után a gépkocsival a vásártér másik részére mentek, hol az előbbi tevékenységüket megismélték. Én is velük mentem bizonyos távolságra, hogy fel ne ismerjenek, illetve ne vegyék észre, hogy figyelem őket. Az újabb letelepedésük sem járt sikerrel, vagyis pénzt nem tudtak lopni.

Ebben a csoportban írt társaság a vásárokon foghúzással is foglalkozik, amikor a gépkocsi közelében nincs egyenruhás járőr. A foghúzást díjmentesen végzik és csupán reklámozás céljából, hogy minél több gyógyszert adjanak el, illetve, hogy a látványosságra minél nagyobb tömeg jöjjön össze. Könnyebb itt az aratás...

Ha közelükben egyenruhás csendőrt látnak, nem orvosságot árusítanak, hanem szájöblögetésre és ápolásra alkalmas csöppeket. Szájjöblögetés és ápolásra alkalmas csöppek árusítására van is engedélyük, aminek alapján a vásárok területére minden feltartóztatás nélkül mehetnek. Megfigyelésem azonban azt eredményezte a zsebtolvajok elfogásán kívül, hogy a gyógyszert árusító bandát is fel lehetett jelenteni közegészség elleni kihágásért, mert gyógyszer-árusításra és foghúzásra engedélyük nem volt.

Fentírt egyének igazoltatása alkalmával megállapítást nyert, hogy mindegyikük szokásos zsebtolvaj.

Meg kell tehát jól figyelni vásárok alkalmával, hogy ki, mit árul. Hányan árulnak kevés portékát egy helyen. Arányban van-e a kiadás a bevételükkel. A községek szélén, vagy vendéglők udvarán kinek a gépkocsija áll stb. Ha mindezeket szem előtt tartjuk és utána járunk, sok bűnözőről húzzuk le a fekete leplet.

Az elfogott zsebtolvajok és gyógyszerárusok egytől-egyig zsidók voltak. Csupán a gépkocsivezetők voltak magyar emberek.

Magyar műszaki csapatok a világháborúban.

A magyar katona, a huszár, gyalogos, tüzér és tengerész vitézségéről sok tudományos műben, népies könyvben olvashattunk. Egyedül a műszaki csapatok játszották eddig a mostoha gyermek szerepét, kikről senki sem emlékezett meg, pedig hát szolgáltak magyar fiúk szép számban a műszaki csapatoknál is. Hogy minő kitünő teljesítményeket végeztek ők is, arról számol be *Jacobi Akos ny. utászezredes* nagyszámú munkatársaival egyetemben, nemrég megjelent, kiválóan érdekes, színesen megírt, hatalmas, gyönyörű képekkel díszített művében: „Magyar műszaki parancsnokságok, csapatok és alakulatok a világháborúban”.

Magas technikai tudás, a legkisebb részletekig kiterjedő, lelkiismeretes béke-kiképzés, feltétlen kötelességteljesítés és az önfeláldozásig menő bajtársiaság a testvérfegyvernemek támogatásánál, voltak azok a vezérelvek, melyek szerint a osztrák-magyar műszaki csapatok kiképzése és nevelése a világháború kitöréséig végbement.

A háborúban a legnehezebb, legterheesebb és sokszor a legvesélyesebb feladatokat éppen a műszaki csapatok teljesítették. Ezek többnyire fegyver nélkül, az ellenséges tűz hatásának kitéve, végezték a legmegerőltetőbb és nagy pontosságot igénylő munkákat. Sokszor tőlük függött a küzdő csapatok sikere és sorsa. Támadásoknál, ha folyóátkelésről volt szó, ők voltak azok, akik ezt lehetővé tették, emberfölötti és gyors munkájukkal. Védelmi harcokban ők voltak, akik a sáncolási munkákat végezték, s ha a fedezéket az ellenség lövedékei lerombolták, a pergőtűzek poklában mindig újból és újból építették fel. Keserves munkával ők válták ki földalatti harcokban a támadó- és védőaknákat.

1914-ben három utászzászlóalj, a budapesti 4., a pozsonyi 5., a szegedi 7. és öt árkászzászlóalj: a budapesti 4., a komáromi 5. és 6., a szegedi 7., a gyulafehérvári 12. vonult a háborúba. A vasúti és a táviróezredben nagyszámú magyar legénység szolgált.

A háború folyamán aztán úgy az utász-, mint az árkászzászlóaljak pótkeretei mind több és több tábori menetszázadot állítottak fel.

1917 végén az utászokat és árkászokat úgy szervezték át, hogy csak egy egyesített árkászcsoportot hagytak meg, mely 60 zászlóaljból állt. Ezekből 24 kapta Magyarországból legénységét.

Az árkászokon kívül (45.000 fő) a műszaki csapatokhoz tartoztak még a lángszóró-, a gáz- és két hídépítő- és 16 elektrozászlóalj. A 4 folyamaknász-csapat legénysége túlnyomórészt magyar volt. A 113 kőfúró-, 23 szivattyús- és 13 szellőztetőszakasz, továbbá az 1150 darab fényszóró kezeléséhez szolgáló századok összlétszáma kb. 31.000 fő volt, ezeknek legénysége $\frac{1}{3}$ részben magyar.

Műszaki csapatainknak mindjárt a háború elején jutott a legnehezebb feladat, az átkelések végrehajtása a Drinán és Száván. A déli határon, a jól kiképzett tényleges legénység és tisztikar nagyrésze még 1914 őszén pusztult el, nehéz szolgálata közben. Nemcsak a szerbek géppuska- és gyilkos ágyútüzében kellett derék utászaiknak dolgozni, hanem a technikai akadályokkal, a folyton váltakozó vízállással is megküzdeni. Sokszor derékig álltak a

jéghideg vízben órákon át, hogy a hidakat felépíthessék. Mi, akik akkor, 1914 nyarán és őszén lent voltunk a déli haretéren, láttuk, minő emberfeletti munkát végeztek. Nem egyszer a kezelő legénység 70, sőt 80%-a halt hősi halált, hogy bajtársait a veszélyesen megáradt folyókon átvigye. Még szemünk előtt van a visszavonulás a Száván 1914 decemberében, midőn utolsó percig kitartottak, monitoraink tüzétől támogatva, hogy mindenkit megmenthesse nek, aki még a déli parton tartózkodik.

1915-ben a Dunát és Szávát, ezt a két folyamot, melyet harcedzett, bátor és fanatikus ellenség jól előkészített állásban védett, kellett legyőzni olyan körülmények között, amelyek a védő részére a legelőnyösebbek voltak, a támadó elé pedig alig leküzdhető akadályokat gördítettek.

Ezt a nehéz feladatot a szövetséges csapatok hűséges fegyverbarátságban oldották meg Belgrádnál, a hősiesség és önfeláldozás klasszikus példáját mutatva.

1916-ban Mackensen Duna-hadseregének sítovi átkelése, a világháború egyik legkimagaslóbb eseménye, mely az Oláhország elleni hadjárat sikerét döntően befolyásolta. Különös jelentőséggel bírt számunkra az a tény, hogy a német, bolgár és török csapatokból álló hadsereg német vezetősége, az átkelés műszaki vezetését és végrehajtását elsősorban utászainkra bízta, ami nyílt elismerése volt műszaki csapataink kimagasló fölényének és szakbeli megbízhatóságának.

Utászaink 1916-ban a gyaloghareban is kitettek magukért Cinghinarele-sziget elfoglalásánál, melyet a románok egy századdal, 1 táborig és 1 tengerész-üteggel szálltak meg.

A pozsonyi utászok lelkesedéssel indultak puskával kezükben a gyűlölt oláh ellen, s nincs az a gyalogság, mely ezt a nehéz feladatot szebben oldotta volna meg. Az üteg, 2 tiszt és 110 oláh katona foglyul esett. A délután folyamán a 2/5. utászszázad még két szomszédos szigetet szállt meg. Mackensen tábornagy ezért a fegyvertényért a 2/5. utászszázadot külön díszletben részesítette.

Még egyszer tüntették magukat ki magyar műszaki csapataink 1918 nyarán, a Piave-átkelésnél, úgy a támadásnál, mint a visszavonulásnál. Itt, mintha minden összeesküdött volna ellenük, az elképzelhető legnehezebb körülmények között dolgoztak. Az ellenség hihetetlen pontossággal belőtt ágyúinak megsemmisítő kereszttüze, fölényes repülő-hadának elviselhetetlen, állandó támadásai bombákkal és géppuskatűzzel, olyan követelmények elé állították hősiességek csapatainkat, hogy azokat csak az tudja elképzelni, aki ezt az átkelést személyesen látta és átélte. Volt olyan század, mely állományának több mint 70%-át veszítette el egy napon.

Azt hiszem, hogy a hadtörténelemben egyedülálló teljesítménye ez a műszaki csapatoknak, mely Falze és a Piave-delta közt úgy igénybe vette őket, hogy alig maradt egy pillanatnyi pihenőjük 6 szörnyű éjjelen és napon át.

Árkászaink legdicsőbb ténykedéseinek egyike talán a Passubio felrobbantása volt. Ez a kimagasló haditett a komáromi I/6. árkász század nevéhez fűződik, mely ezáltal írta be nevét a történelem aranykönyvébe.

Miután a Passubio-t semmiképpen sem tudták el-

foglalni, annak felrobbantását határozta el a hadvezetőség. 1914 szeptemberében indult meg az emberfeletti munka. Mérheterlen nehézségek árán dolgozták meg árkászaink a kemény sziklafalakat. Naponta 1—1½ méter haladhattak csak előre. Végre, 1918 március 13-án, 4 óra 30 perckor 60.000 kg robbantóanyag segítségével röpitették a levegőbe az aknát. Az olaszokat váratlanul érintette ez a robbanás, a siker teljes volt. A szörnyű robbantás volt az 1½ éves idegölő földalatti harenak utolsó akkordja. Azután elesenededett a Passubio... A hadtörténet legnagyobb aknaharca befejeződött. Itt küzdöttek a magyar árkászok névtelenül, de dicsően.

Gyönyörű műszaki teljesítményeket mutatott fel vasúti ezredünk is. A vasúti csapathoz tartozó alakulatok összes létszáma 3400 tisztet és 78.000 embert tett ki. Kisegítésképpen még 20 népfölkelő század és 50—60.000 hadifogoly működött közre.

Az ezred üzemeszköz-állománya 1918 végén: 62 sínautó, 200 szétszedhető vasúti teherkocsi, 36 vasúti generatorvonat, 29 táborig vasúti és 5000 táborig vasúti mótoros kocsi.

Vasutasaink hidakat állítottak helyre Szerbiában, a Kárpátokban, dolgoztak az olasz, a román, az albán haretéren. Összekötő vasutat építettek Magyarország és Bukovina között, mindenütt megállva helyüket.

Külön említendők még fel páncélvonataink nagyszerű teljesítményei, különösen a Kárpátokban és az orosz haretéren. A páncélvonatok száma a háború folyamán 9-re emelkedett.

A magyar vasutasok jó hírvének és érdemének kell elkönyvelni, hogy a török hadszíntéren a török hadi vasutak, „Suez“ és „Hedias“ frontján a vontatási és műhelyszolgálatok vezetése és végrehajtása magyar kezekben volt.

A magyar híradócsapatok is bámulatatos teljesítményeket végeztek. Tevékenységüket legjobban jellemzi a háborúban kiadott utasításuk következő mondata: „A távirócsapat minden egyes tagja törekedjék arra, hogy még a legnehezebb ütközetben is továbbítsa a reabízott hírányagot. Az ellenség megsemmisítő tüzeben a harc kimenetelét döntően befolyásoló összekötőeszközök használhatatlanná válhatnak. Ilyenkor pedig oly feladatok és követelmények háramlanak a távirócsapatra, amelyeket az csak félelmet nem ismerő, haláltmegvető bátorsággal, erős akarattal és vafegyvellemmel tud leküzdödni.“ Ezeknek a követelményeinknek távirászaink mindig meg is feleltek.

A hely hiánya gátol meg abban, hogy a többi műszaki alakulattal részletesebben foglalkozhassunk. Megtették ők is mindig és mindenkor kötelességüket.

Hatalmas kötetre volt szüksége Jacobi ezredesnek, — ki maga is ott küzdött elsősorban derék magyar utászainal, — és író társainak, — hogy a magyar műszaki katonát, teljesítményeit megörökítsék az utókor számára. Csupán a magyar árkászok és utászok több mint 18.350 embert veszítettek a világháborúban.

Műszaki katonáink szerényen, szótlanul dolgoztak, a sikerült roham dicsőségéből nekik rendesen nem sok jutott, mert „ők csak kötelességüket teljesítették.“ Áldott legyen emléküik!...

nemes Suhay Imre ny. altábornagy.

A feljelentések táblázatosítása.

Írta: BIRÓ KALMÁN őrnagy.

Ha a Szut. 463. pontját megnézzük, akkor azt látjuk, hogy a feljelentésekben a sértettről 6, a tanukról 10, a gyanúsítottól pedig 19 személyi adatot kell megemlíteni, tehát a kikérdezések alkalmával ennyi adatot kell tőlük megkérdezni.

Természetesen ennyi kérdést a járőrvezetőknek fejben tartani igen nehéz. Már pedig, ha a járőrvezető a kikérdezés alkalmával valamely személyadatot elfelejtett megkérdezni a kikérdezett egyéntől, akkor ezt a mulasztását otthon a feljelentés megszerkesztésekor már késő észrevenni. Mert ilyenkor a mulasztás pótlása már csak két módon történhetik: vagy újra ki kell menni és a kérdéses egyént a hiányzó személyadatra vonatkozólag pótlólag ki kell kérdezni, ami — ha az illető az örskörlet távolabbi részében lakik — nagy fáradságot és idővesztést jelent, vagy pedig a járőrvezető „találomra” írja be a feljelentésbe a hiányzó személyadatokat, amely persze a valósággal ritkán egyezik és így alkalmas arra, hogy a főtárgyaláson a bíróság tagjaiban a csendőrség pontosságáról és alaposágáról előnytelen nézeteket váltson ki.

Éppen ezért egyes örsökön úgy segítenek ezen a bajon, hogy a járőrvezetők kis kartonlapokra írt „emlékeztetőt” visznek magukkal, amelyre a sértettről, tanukról és a gyanúsítottól felveendő személyadatok vannak rájegyezve.

Ez az eljárás azonban — eltekintve attól, hogy ezt nem minden örs követi — csak szokás és nem utasítástervező intézkedés.

Ezt a kérdést az emlékeztető lapoknál sokkal tökéletesebben meg lehetne oldani azzal, ha a feljelentések olyan űrlapokon készülnek, amelyekre a kikérdezendő egyének személyadataira vonatkozó kérdések már elő vannak nyomtatva. Ez az eljárás annál is inkább helyesnek látszik, mert hiszen mi az elfogások esetében „Tényvázlat” név alatt már évtizedek óta ilyen űrlapot használunk és az igen jól bevált. Elgondolásom tehát nem egyéb, mint ennek a jól bevált űrlapnak a kiterjesztése olyan esetekre is, amelyek nem járnak elfogással. Ennek az eljárásnak a jelenlegi „Feljelentés-”ekkel szemben az alábbi előnyei lennének:

1. A járőrvezetők nem felednék el megkérdezni a kikérdezett egyénektől az összes szükséges személyadatokat.

2. Egy nyomtatvány űrlapon a feltett kérdésekre csak a választ kell megadni, tehát ilyeneken a személyadatok leírása sokkal kevesebb munkával és rövidebb idő alatt történik, mint jelenleg akár a kikérdezés közben vezetett feljegyzések, akár pedig a fogalmazvány és a tisztázat szerkesztés alkalmával.

3. Büntettekkel, vétségekkel és nyomozást igénylő kihágásokkal kapcsolatos kikérdezéseknél a személyadatok már a kikérdezés alkalmával — tehát a helyszínén — azonnal ilyen űrlapra vezethetők be, amely űrlapon készülné el otthon a feljelentés fogalmazványának többi része. A személyadatoknak jelenleg háromszor történő (feljegyzés, fogalmazvány és tisztázat) leírása helyett tehát csak kétszer (fogalmazvány és tisztázat) kellene azokat leírni.

4. Főmagánvádas cselekményeknél és nyomozást nem igénylő egyszerű kihágásoknál a feljelentés fogalmazványi példánya teljes egészében a helyszínén lenne megszerkeszthető, tehát ilyen esetekben a feljegyzések teljesen megtakaríthatók volnának.

5. Minthogy a büntettekéről, vétségekről és nyomozást igénylő kihágásokról szóló feljelentésekre szánt nyomtatványon az elfogás és a bilincselés esetében jelentendő adatokra is van rovat, így a jelenlegi „Tényvázlat” megszüntethető lenne, ami nemcsak az eljárás egyszerűsítését jelentené, hanem egyúttal megszűnnék a Szut. 465. pontjában és a Szolg. Szab. 639. pontjában említett azonos elnevezésű, de különböző jelentőségű fogalmak összetévesztése is.

6. A bíróságnak a személyadatok táblázatba foglalása, úgy az előkészítő eljárás során, mint a főtárgyaláson igen nagy könnyebbséget jelentene. Mert így a személyadatok együtt lennének, míg jelenleg azok a feljelentés szövegében elszórtan hevennek. A nyomtatványokkal való eljárás részletes szabályai az alábbiak lennének:

1. A bünygyi feljelentések fogalmazványi és tisztázati példányaimak megszerkesztésére mindig nyomtatványt kell használni. A büntettekéről, vétségekről és a részletes nyomozást igénylő kihágásokról szóló, valamint a saját kezdeményezésből eredő elfogásokkal kapcsolatos feljelentéseket az 1. ábra szerinti egészíves, a főmagánvádas cselekményekről szóló feljelentéseket a 2. ábra szerinti félfíves, a nyomozást nem igénylő egyszerű kihágásokról szóló feljelentéseket pedig a 3. ábra szerinti, szintén félfíves nyomtatványon kell megszerkeszteni.

2. A büntettekéről, vétségekről és a részletes nyomozást igénylő kihágásokról szóló, valamint a saját kezdeményezésből eredő elfogásokkal kapcsolatos feljelentésekre szánt nyomtatvány 1. és 2. lapoldala a személyadatok felvételére szolgáló „táblázatos rész”-t foglalja magában a 3. és 4. lapoldala pedig a „szöveges rész” számára üres.

A fogalmazványi példány táblázatos részének I., II. és III. fejezetét töltőtollal vagy tintairóval írva mindig a kikérdezések alkalmával a helyszínén kell kitölteni.

Az egyes fejezeteket függőleges vonalakkal annyi részre kell osztani, ahány sértett, tanu, illetve gyanúsított szerepel az ügyben (a gyanúsítottakra vonatkozólag ez a jelenlegi Tényvázlatban is így történik.) Ha a sértettek vagy a tanuk száma 3—4-nél több, akkor a nyomtatvány 1. lapoldalának jobb széléhez a nyomdában készen kapható és ragasztószalaggal már ellátott toldalékot kell ragasztani (ez házilag elintézve a jelenlegi Tényvázlatnál is így történik). Ha pedig a gyanúsítottak száma több, akkor erre a célra a vízszintes rovatok meghosszabbítása által a nyomtatvány 3. lapoldalát kell felhasználni.

A III. fejezet 18., 19., 22. és 23. rovatát pedig csak bilincselés esetében kell kitölteni.

Ha gyanúsított vagy ezek egyike ismeretlen (kiderítetlen eset), akkor a III. fejezet egészen, illetve egyes ismeretlen gyanúsítottakra nézve üresen marad. Ha pedig a gyanúsított, vagy ezek egyike szökésben van, akkor róluk a III. fejezetet

55.

bűn — 1938.

Gyanúsított: *Csere Lajos.*
 Sértett: *Özv. Márkus Jánosné.*
 Bűncselekmény: *Rablás.*

Feljelentés.

C. H.
 tisztázaton is)

Kir. Ügyészségnek

Veszprém.

Balatonalmádi, 1938. I. 28.

Az eljárás alapja:

Sértettnek Szentkirályszabadján 1938. I. 27-én tett panaszza.

I. Sértettek:

1.	Neve:	<i>Özv. Márkus Jánosné</i>
2.	Születési helye, év, hó, nap	<i>Szentkirályszabadja, 1880. I. 9.</i>
3.	Vallása:	<i>rk.</i>
4.	Családi állapota:	<i>özvegy</i>
5.	Foglalkozása:	<i>jdm.</i>
6.	Lakóhelye, lakcímmel:	<i>Szentkirályszabadja 143. hsz.</i>

II. Tanuk:

1.	Neve:	<i>Csima Péter</i>	<i>Seregély Mózes</i>
2.	Születési helye, év, hó, nap	<i>Siómaros, 1890. II. 10.</i>	<i>Vilonya, 1886. V. 8.</i>
3.	Vallása:	<i>ref.</i>	<i>rk.</i>
4.	Családi állapota:	<i>nős</i>	<i>nős</i>
5.	Foglalkozása:	<i>jdm.</i>	<i>jdm.</i>
6.	Lakóhelye, lakcímmel	<i>Szentkirályszabadja 144. hsz.</i>	<i>Szentkirályszabadja 145. hsz.</i>
7.	Érde- keltsége	sértettel:	·/.
8.		gyanúsít- tással:	·/.
9.	Szárma- zott-e a bűncse- lekmény- ből	kára:	·/.
10.		haszna:	·/.
11.	Bizalmi egyének:	<i>Szabó Pál 48. hsz. és Kórusz Sándor 72. hsz. Szentkirályszabadja.</i>	

1/a. számú ábra.

Büntettekről, vétségről és nyomozást igénylő kihágásról szóló feljelentés 1. lapoldala.

III. Gyanúsítottak.

1.	Neve:	<i>Csere Lajos</i>
2.	Előbbi-, ál-, művészi-, írói-, gúny- és megk. neve:	·/.
3.	Születési helye, év, hó, nap:	<i>Kővágóörs, 1894. IX. 15.</i>
4.	Vallása:	<i>rk.</i>
5.	Előbbi vallása:	·/.
6.	Családi állapota:	<i>nős</i>
7.	Törvényes házastársának neve:	<i>Fekete Mária</i>
8.	Előbbi törvényes házastársának neve:	·/.
9.	Gyermekeinek száma:	<i>kettő</i>
10.	Illetőségi helye:	<i>Szentkirályszabadja</i>
11.	Állandó tartózkodási helye, lakcímmel:	<i>Szentkirályszabadja 43.hsz.</i>
12.	Irni-olvasni tud-e?	<i>igen</i>
13.	Foglalkozása:	<i>napszámos</i>
14.	Vagyonos-e, vagy vagyontalan:	<i>vagyontalan</i>
15.	Katona volt-e:	<i>igen</i>
16.	Előző büntetései (mikor, melyik bíróság, vagy hatóság által, miért és milyen büntetéssel volt büntetve):	<i>1929-ben a veszprémi jbság által lopás vétségéért 2 havi fegyház, 1930-ban a veszprémi tszék által lopás bűnéért 1 évi börtön, 1932-ben a veszprémi tszék által rablásért 2½ évi fegyház.</i>
17.	Sértetthez való viszonya:	·/.
18.	Az el-fogás	alapja: <i>Szut. 312/1. pont.</i>
19.		helye és ideje: <i>Szentkirályszabadja 1938. I. 27. 18^h</i>
20.	A bi-lincselés	alapja: <i>Szut. 323/c. pont.</i>
21.		kezdeté és vége: <i>1938.I.27.18^h – átadásig.</i>
22.	Vannak-e testén sértülések, vagy bántalmazástól eredő nyomok, s ha igen, azokat ki, vagy mi és mikor okozta:	·/.
23.	Van-e az eljáró csendőrök, vagy más egyének ellen panasza, s ha igen, mi:	·/.
24.	Bizalmi egyének:	<i>A kikérdezésnél ugyanazok, mint a tanuknál, a laktanyában történt őrzésnél Szemere Mihály Baross Gábor-utca 27. és Makovics János Erzsébet királyné-út 3., B.-almádi.</i>

1/b. számú ábra.

Büntettről, vétségéről és nyomozást igénylő kihágásról szóló feljelentés 2. lapoldala.

58.
bűn — 1938.

Feljelentés.

C. H.
tiszttázon is)

Gyanúsított: *Bartócz Mihály*

Sértett: *Pál János*

Bűncselekmény: *Könnyű testi sértés*

Kir. Járásbiróságnak

Veszprém.

Balatonalmádi, 1938. I. 29.

1.	Sértettek	neve és születési éve:	<i>Pál János, 1896.</i>	
		lakóhelye, lakcímmel:	<i>Vörösberény 128. hsz.</i>	
2.	Tanúk	neve és születési éve:	<i>Vass István, 1897.</i>	<i>Ferenczi László, 1902.</i>
		lakóhelye, lakcímmel:	<i>Vörösberény 270. hsz.</i>	<i>Vörösberény 120. hsz.</i>
3.	Gyanúsítottak	neve és születési éve:	<i>Bartócz Mihály, 1900.</i>	
		lakóhelye, lakcímmel:	<i>Vörösberény 220. hsz.</i>	
4.	A p a n a s z	előadásának helye és ideje:	<i>Vörösberény, 1938. I. 28.</i>	
		rövid leírása:	<i>Sértett feljelentette, hogy Vörösberény községben 1938. I. 25-én 20^h-kor, amint lakásáról kilépett az utcára, gyanúsított őt ott várta és régi haragból kifolyólag minden szóváltás nélkül úgy szájon ütötte, hogy fogai fél órán át véreztek, továbbá úgy bokán rúgta, hogy 2 napig ágyban kellett fekiüdnie.</i>	
5.	Bűnjelek:	<i>Sértett véres zsebkendője, amelyet a jór 1938. I. 28-án Vörösberény község előjáróságának adott át.</i>		
6.	Megjegyzés:	·/.		
7.	Járőr:	<i>Kuti Gábor tőrm. jv. és Vig Imre cső.</i>		
8.	Mellékletek:	<i>1 drb nyilatkozat, 1 drb orv. biz. és 1 drb erk. és vagyoni biz.</i>		

2. számú ábra.

Főmagánvádas cselekményről szóló feljelentés.

Pozsgai thts.
őpk.

60.

bűn — 1938.

Feljelentés.

Gyanúsított: *Vajda Kálmán*Büntetendő cselekmény: *Közlekedési kihágás*

C. H.
tisztázaton is

Főszolgabíró Úrnak

Veszprém.

Balatonalmádi, 1938. I. 30.

Gyanúsítottak	1.	neve:	<i>Vajda Kálmán</i>	
	2.	születési helye, év, hó, nap:	<i>Csopak, 1901. V. 14.</i>	
	3.	vallása és családi állapota:	<i>rk., nő</i>	
	4.	lakóhelye, lakcímmel:	<i>Vörösberény 176. hsz.</i>	
	5.	foglalkozása	<i>fdm.</i>	
	6.	vagyoni (kereseti) viszonyai:	<i>5 hold föld és egy 2000 P értékű ház</i>	
Tanúk	7.	neve:	<i>Németh Ferenc</i>	<i>Kovács Gyula</i>
	8.	születési helye, év, hó, nap:	<i>Alsóörs, 1902. II. 20.</i>	<i>Papkeszi, 1908. I. 8.</i>
	9.	lakóhelye, lakcímmel:	<i>B.-almádi Óváry-út 18.</i>	<i>B.-almádi Hétvezér-utca 7.</i>
	10.	mit igazolnak a tényállásból:	<i>Az egész tényállást.</i>	
A kihágás	11.	elkövetési helye és ideje:	<i>B.-almádi, Óváry-út, 1938. I. 30. 11^h</i>	
		rövid leírása:	<i>Kocsijáról a név- és lakhelyjelző tábla hiányzott.</i>	
Gyanúsítottak	12.	a kihágást beismerik, vagy tagadják:	<i>Beismeri.</i>	
		mit adnak elő védelmükre:	<i>Azt, hogy a táblát előbbi napon elvesztette és még nem volt ideje újat készíteni.</i>	
13.	Bűnjelek:	/.		
14.	Megjegyzés:	<i>Gyanúsított védekezése valótlán, mert az örs őt 1938. I. 11-én 42/bűn—1938. sz. alatt ugyanezen kihágás miatt egyszer már feljelentette.</i>		
15.	Bizalmi egyének:	<i>Tettenérés történt, a tanukon kívül más nem volt a közelben.</i>		
16.	Járőr:	<i>Paál Pál tőrm. jv. és Tollár Gyula őrm.</i>		
17.	Mellékletek:	/.		

3. számú ábra.

Nyomozást nem igénylő egyszerű kihágásról szóló feljelentés.

Pozsgai thts.

ópk.

Az orosz harc téren szerzett betegségében 1915 április 5-én elhunyt Császár Sándor esendőr címz. őrmester márványsíremléke Soltvadkerten. Állíttatta az emlékbizottság.

csak a rendelkezésre álló adatokhoz képest kell kitölteni.

A helyszínen talált állapotot, valamint a kikérdezett személyek előadásait — csak a nevek megemlézése mellett — a helyszíni szemle, illetve a kikérdezések alkalmával külön papírlapra kell lejegyezni. E „feljegyzések” alapján történik aztán a bevonulás után tintával a fogalmazvány számának, tartalomkivonatának, címzésének, keltezésének és „Eljárás alapja” című rovatának kitöltése, valamint félhasábosan írva a fogalmazvány szöveges részének a megszerkesztése, amelyre nézve — a nevek megemlézése mellett, de a személyadatok kivételével — a Szut. 463. pontja az irányadó.

A fogalmazvány megszerkesztésénél tinta helyett írógépet is lehet használni, sőt a fentemlített részletek másolópapír alkalmazásával a tisztázat legépeltése alkalmával azzal egyszerre is készülhetnek. Ilyenkor a szöveges rész a fogalmazványi példányban is egész hasábos lesz.

Ha a fogalmazvány szöveges részének megszerkesztésére a nyomtatvány 3. és 4. lapoldala előreláthatólag nem lenne elég, akkor a szöveges részt üres külön íven (íveken) kell megszerkeszteni és ezt (ezeket) betétívként kell a nyomtatványba belefűzni. A kezelési záradékot és a statisztikát a nyomtatvány 3. lapoldalának, illetve a betétív 1. lap-

oldalának bal hasábjára kell rávezetni. A tisztázatokat tintával vagy írógéppel írva ugyancsak nyomtatványúrlapon, egészhasábosan kell szerkeszteni.

3. A főmagánvádas cselekmények és a nyomozást nem igénylő egyszerű kihágások feljelentésére szánt nyomtatvány csak „táblázatos rész”-t tartalmaz. Ezeknek fogalmazványi példányát töltőtollal, vagy tintaironnal írva teljes egészében a helyszínen kell megszerkeszteni. A kezelési záradékot és a statisztikát ilyen fogalmazványok hátoldalán kell feltüntetni. Egyébként ezeknek a feljelentéseknek az összeállítása magyarázatot nem igényel.

Az ilyen feljelentések tisztázata tintával, vagy írógéppel írva szintén nyomtatvány úrlapon készül.

Részletek „Harc téri emlékek” c. pályázatunk anyagából.

Az alábbi négy esetemet írom le: a legszebb, a leghumorosabb, legborzalmasabb és a legfájdalmasabb emlékeim a világháborúból.

I.

A legszebb emlékem az, mire még most is, 24 év után ha visszagondolok, szinte felpezsdül a vérem és büszke vagyok rá, hogy ott lehettem. Ugyanis 1914. év szeptember havában, a világháború első hónapjaiban a hadrakelt seregnél altiszthiány volt. Ezért a honvédelmi minisztérium a csendőrség felügyelője útján felhívást intézett a csendőrséghez, hogy aki a csapatnál altiszt volt, jelentkezhet harc téri csapat-szolgálatra. Ezen felhívásra én is jelentkeztem. Hamarosan meg is jött a parancs az őrsparancsnokomnak, hogy velem végleg számoljon el és engem úgy indítson útba az első honvédgyalozezred pótzászlóaljához Budapestre, hogy 1914 október 1-én induló menetszázaddal a harc térré indulhassak. 1914 szeptember 27-én bevonultam az 1. honvédgyalozezredhez a népligetj laktanyába. Itt a csendőr egyenruhát honvéd csukaszürke egyenruhával cseréltük fel és a csapat-szolgálatra önként bevonult csendőrökből, csendőrtiszt urakból 181 főből álló teljesen felszerelt menetszázadot alakítottak. Október 1-én 12 órakor a menetszázadunk a laktanya udvarán sorakozott. Ugyanakkor sorakoztak a zászlóalj otthonmaradó századai is, a mi csendőr menetszázadunk köré négy-szögben, a honvédzenekarral egyetemben. Akkor megjelent az akkori csendőrségi felügyelő tábornok úr, aki búcsúzóul lelkesítő beszédet tartott a hadba induló csendőröknek. Láttam kicsillogni szeméből az örömsugarat s kiéreztem hangjából az örömet, amit a hadbavonuló csendőrök lelkesedése, önfeláldozó fegyelme váltott ki belőle.

Az elhangzott beszéd után a 181 csendőr ajkáról egyszerre elhangzott: „Éljen a király! Éljen a haza!” Ezután felhangzott a menetszázadparancsnok úr vezényszava: „Csendőrszázad imához!” Az ima után elvonultak előttünk tiszteletadásként a pótzászlóalj századai. A tiszteletadást mi csendőrök is díszelvonulással viszonzottuk. A díszelvonulás után menetszázadunk elindult a honvédzenekar kíséretével a Keleti pályaudvarra. Amikor a pályaudvarra értünk, a lakosság már megtudta, hogy csendőr menetszázad indul az orosz harc térré és igen nagy tömeg várt

már bennünket a pályaudvaron és a menetútvonalunkon. A tömeg „Eljen a csendőrség!” kiáltással üdvözölt bennünket. A tömegből olyan kiáltások is hangzottak el, hogy ilyen katonaság kellene, még legalább 10.000 a Kárpátokba, akkor nem jönne be a muszka Magyarországra, az biztos! A tömegnek ezen irántunk való megnyilvánulása nekem olyan jól esett, hogy ezt a jelenetet, amíg élek, nem fogom elfeledni. Úgy emlékembe véstem azt a haza iránti lelkesedést, hogy a 181 csendőrbajtársam nevét, kikkel akkor a haretérre indultam, még a mai napig sem felejtettem el, pedig már csak alig huszan élünk azok közül. A többi elesett a hazáért. Híven, becsülettel, vitézül.

II.

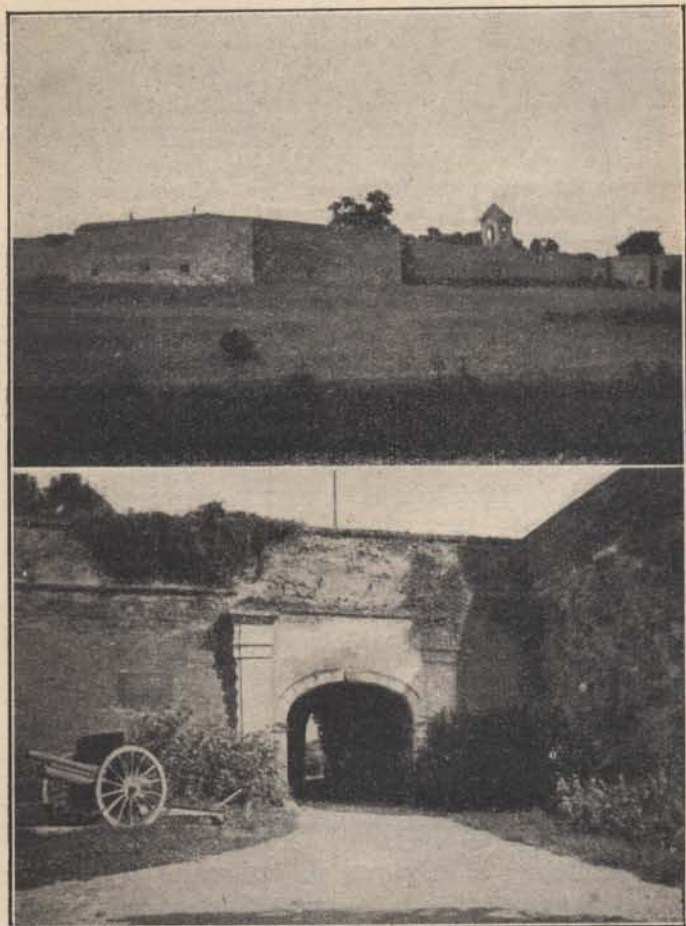
Leghumorosabb emlékem pedig az alábbi eset:

1914 október vége felé, a napra már nem emlékszem, alig kéthetes haretéri szolgálat alkalmával egy galíciai község határába értünk, előnyomulás alkalmával. Tábortűz mellett táboroztunk: 4 csendőrtiszt úr és mi csendőrök 22-en. A szomszédos tábori tűz mellett észrevettem, hogy egy tábori lelkész az ingét tisztogatja a férgektől. Én a bajtársaimnak tréfaképpen azt mondtam, hogy: fiúk, oda nézzetek, már azért is érdemes volt eljönni a háborúba, hogy lássunk egy tisztelendő atyát bogarászni. Ezt a tréfás kijelentésemet meghallotta a főtisztelendő úr és odaszólt nekem: na fiam, ha maga nem látott tetves papot, én már láttam tetves csendőrt. Én persze tréfából jelentettem a főtisztelendő úrnak, hogy: alázatosan jelentem, ez nem lehet, mert nekünk a haretéren is megvan a szombati ruhavizsga. Főtisztelendő úr ruháját pedig nem vizsgálják, így előfordulhat, hogy találkozik az ingben egynéhány gyalogos állat. Erre a főtisztelendő úr sem hagyta magát, azt mondtotta, hogy: akkor a maga szakasparancsnokát is be kell zárni fiam, mert a maga ingét sem jól vizsgálta meg, mert a maga ingében is vannak hasonló állatkák, mint az enyémben. Fogadást ajánlott fel, hogy a tisztiszolgájával átvizsgálattja az ingemet; mit fizet darabjéért, ha talál a maga ingében is, pedig a maga ruhája még egészen újnak látszik. Én gondoltam, hogy a fogadást elvesztem, mert éreztem, hogy az én ingemben sincs rendben valami, de ha tréfa, akkor legyen tréfa, felajánlottam a tisztiszolgának tíz fillért darabjéért, hogyha az én ingemben talál tetűt. De alig nézett bele a tisztiszolga az ingembe, máris tucatszámra szedte ki azokat az utálatos férgeket. Én látva, hogy a fogadást már elvesztettem, jelentettem a főtisztelendő úrnak, hogy a fogadást feladom, mert így a zsoldom sem lesz elég az ing kitisztítására. Ebből persze nagy nevetés lett. A főtisztelendő úr pedig megmagyarázta, mint régebbi haretéri ember, hogy Galiciában hiába is szégyeljük, mi csendőrök, hogy tetvesek vagyunk, mert itt a tetvek ellen védekezni teljesen lehetetlen. Ettől fogva, mi bajtársak sem szégyenlettük többé egymás között, hogyha valamelyik eltele a fent írt férgekkel.

III.

1915. év tavaszán Galiciában, az első előnyomulás alkalmával a cs. és kir. 31. gyaloghadosztály parancsnokságától azt a parancsot kaptam, hogy egy

rajjal menjek Krupszkó községbe, amely község a két tűzvonaltól fekszik és az ottmaradt polgári lakosságot lakoltassam ki, illetve kísérem vissza a parancsnoksághoz, internálás végett. A parancs vétele után én 8 főből álló rajjal a községbe érkeztem. A rajomat három járőrre osztva, megkezdtem az elrejtőzött lakosság kilakoltatását, illetve összegyűjtését. Ez alkalommal betértem egyik családhoz, hogy a kilakoltatást ott is foganatosítsam. Amint a lakásba beértem, keserves sírást hallottam és borzalmas látvány tárult a szemem elé. Egy körülbelül 60 évesnek látszó, eszméletlen ember feküdt az ágyba terített rongyokon. Csupa vér volt. Mellette felesége és három leánygyermek, keservesen sirtak. Kérdésemre elmondották, hogy két nappal előbb, mielőtt az oroszok a községből kivonultak, az oroszérelmű lakosság árulkodása folytán, apjukat az osztrákok részére való kémkedéssel vádolták meg és 50 botütésre ítélték, amit a község szemeláttára azonnal végre is hajtottak. Az ítélet végrehajása után, az elmozdítható értéküktől, élelmiszerüktől megfosztották és apjukat minden orvosi segítség nélkül az úttesten hagyták. Láttam borzalmas sebeit, cafatokban lógtak testéről a botütés által kiszakított húsdarabok. Ezen sebeket a családja valamilyen zsírfélével kenegette. Mikor kijelentettem a családnak, hogy miért mentem a lakásba, hogy el kell őket kísérem a mi csapatunkhoz, visszainternálás végett, ekkor mindannyian kijelentették, hogy inkább öngyilkosok lesz-

Érdekes tereptárgy: Szigetvár vára. Alsó rész: a kapu, melyen át Zrinyi Miklós és társai az ostromló törökre rontottak. Szept. 7-én volt ennek évfordulója.

(Havasi József 1. órm. felv.)

Az emlékbizottság márványsíremléket állíttatott Kiskunmajsán az ottani őrsre beosztva volt és lesállás közben 1917 augusztus 3-án katonaszökevény által agyonlőtt *Teszlak György* tart. őrmester emlékére.

nek mind, de mégsem hagyják el édesapjukat. Kerveses sírásba kezdtek és a földre vetették magukat. Ennek láttára bennem a kötelességteljesítés és a felebarát iránti szeretet érzete összeütközött egymással, nem tudtam azonnal határozni afelett, hogy a családot otthagyjam-e atyjuk mellett, a családi házban, vagy pedig elkísérjem őket, a vett parancs értelmében. Azonban, ezen gondolat csak egy pillanatig villant át az agyamon és máris úgy határoztam, hogy mind a két kötelességemnek eleget teszek. Amit úgy oldottam meg, hogy az eszméletlen, beteg embert is elszállítjuk a többi internáltakkal együtt, a 2 km-re hátralevő Rozdol községben állomásozó parancsnoksághoz. A beteget embereimmel együtt, felváltva háton, vagy karon szállítottuk. A parancsnokságnál a beteget orvosi ápolás alá vették, de már segíteni rajta nem lehetett, mert borzalmas sebeibe behalt és a katonai parancsnokság temettette el. Mikor a családtól elváltam, az elhaltak felesége a parancsnokság előtt olyan nyilatkozatot tett, hogy már sok szépet és jót hallott úgy békében, mint a háborúban a m. kir. esendőrségről, de amit én embereimmel együtt, családjára iránt tettem, példa nélkül áll. Örökké hálára kötelezte magát. Sokáig leveleztem a családdal. Nem győztem a hálálkodó levelekre válaszolni. Hálából, mikor internálásuknak vége

lett, illetve a községükbe visszatérhettek, engedélyt kértek tőlem, hogy meglátogathassák Magyarországon (Esztergomban) lakó szüleimet. Én természetesen az engedélyt meg is adtam. 1915 augusztus havában meg is látogatták a fent írt helyen lakó szüleimet, kiknek szintén elmondották, hogy mit tettem a családjukért.

Most is, mikor a lapok hasábjain szüntelenül az Oroszországban rendezett vérfürdőkről olvasok, mindenkor eszembe jut a fent írt történetem.

IV.

A legfájdalmasabb emlékem pedig az alábbi eset:

Az 1918. évi összeomlás után, mikor november hónapban az olasz frontról hazaérkeztem, azonnal bevonultam a besztercebányai szárnyparancsnoksághoz. Mikor oda érkeztem, már a szárnyparancsnokság részben össze volt esomagolva a meneküléshez. A laktanyában Barssi Gusztáv őrnagy, szárnyparancsnok úr volt egyedül. Az őrsökre akkor beosztott pótesendőrök, Linder Béla, akkori hadügyminiszter ama kiáltványára, hogy nem akarok katonát látni, mitsem törődve az ottani feldúlt közbiztonsági állapotokkal, hazaszökdöstek. Csak egy pár, a haretérről és a szomszédos őrsökről bevonult tényleges esendőr volt a szárnyparancsnokság, illetve a magyar lakosság védelmére, de azok is kint küzdöttek a városban, a fosztogató csőcselékkel. Én az őrnagy úrtól azt a parancsot kaptam, hogy maradjak bent a laktanya védelmére. Látva a feszült helyzetet és gondolva azt, hogy a csőcselék a laktanyát is megtámadja, egy zsákmányolt géppuskát a laktanya emeleti ablakába helyeztem el azzal a céllal, hogy a csőcselék azt higgye, hogy többen védjük a laktanyát. Ekkor kapta a szárnyparancsnokság azt a parancsot, hogy Esztergomba meneküljön. Megjelent az őrnagy úr előtt az ott alakult tót nemzeti tanácsnak egy küldöttsége és azt követelte, hogy azonnal hagyjuk el a várost, mert az már a tótoké, vagyis a cseheké. A bútorzatot elvihetjük, de a fegyvereinket nem. Mi, esendőrök kijelentettük a nemzeti tanácsnak, hogy inkább meghalunk, de a fegyvereinket nem adjuk ki a kezeinkből és így a tót nemzeti tanács belenyugodott, vagyis nem mert a fegyverünkhöz nyulni. Mikor velünk a szárnyparancsnokság utolsó menekülő vonatja kiindult Besztercebányáról, akkor láttam az őrnagy urat és idősebb bajtársaimat sírni, akik az 1914. évben énekszóval mentek a haretérré, akik nem riadtak vissza semmiféle veszélytől, és akkor, mikor látták, hogy a haza a horda gyülelész nép kezei között elvész, sírtak, mint egy gyermek. Én is sírtam velük.

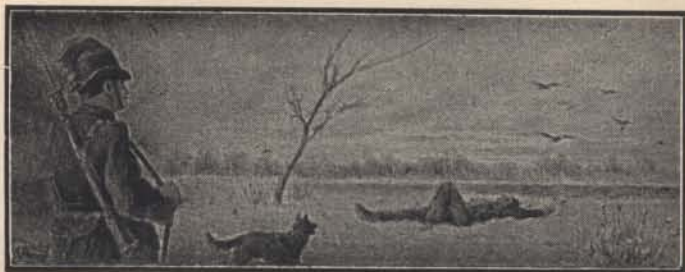
*Vörös Gyula törm.,**

Szigetvár.

* Nyertes. (Szerk.)

(Folytatjuk.)

A laktanyában való dözsölést, jelesen névnapoknak bor vagy más szeszitalok mellett való ünneplését, amiből rendszeren részegeskedés vagy más botrány keletkezik, egy 1863. évi parancs szigorúan tiltja. Ha ilyesmi előfordul, az őrsparancsnok szigorúan felelősségre vonandó.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Kettős gyilkosság kiderítése.

Írta: TURCSÁNYI MIHÁLY tiszthelyettes (Pécs).

N y o m o z t a: a pécsi 4. nyomozó alosztály közreműködésével, Szénási András alhdgy. szakp. és az újkécskei őr s legénysége.

Az újkécskei őrparancsnokság 1938 április 27-én 18 órakor a pécsi 4. nyomozó alosztályparancsnokságnak jelentette, hogy id. Boros* János újkécskei lakost és elmebeteg leányát a lakásán, ismeretlen időben meggyilkolták.

A nyomozó alosztályparancsnokság az ügyvel kapcsolatban az őr támogatására Gönczy Antal tiszthelyettest, mint helyszínelőt, egyenruhában, engem pedig feltűnés nélküli adatgyűjtésre, polgári ruhában, kivezényelt. Újkécskére — az alosztály gépkocsiján — 1938 április 28-án, 3 órakor érkezünk meg. Megérkezésünk után, a már ott jelen volt Szénási alhadnagytól és az őr s legénységétől nagy vonásokban tájékozódunk a bűncselekmény mibenállása felől. Részletkérdéseket azonban nem beszélünk meg, mert elfogulatlanul akartunk a helyszínre érkezni.

28-án reggel Szénási alhadnaggyal és azzal a járőrrel együtt, mely a bűncselekmény színhelyére előző napon, a feljelentés vétele után, elsőnek érkezett meg, a helyszínre mentünk, hol az alábbiakat állapítottuk meg.

Id. Boros János és a leány lakóháza Újkécskén, a Virág-utcában van. Rajtuk kívül más a házban nem lakott. A lakóház, mely szoba, konyha és kamarából áll, észak-dél irányban épült, kelet felé eső előrészszel. A házat körülvevő telek utcai részén két méter magas vertfalkerítés áll, melynek tetején 15—20 cm magas homokborítás van. E fal áttört középrészén deszkából készült nagy kapu és kis ajtó van. A nagykapu belülről elrekeszelve, a kisajtó pedig nyitva volt. A fal tetejére dobált homokon és a telek belső részét körülvevő két méter magas deszka- és léckerítés mentén, a laza talajban lábnyomokat találtunk. Ez arra mutatott, hogy a tettes csakis az utcai kisajtón keresztül juthatott a lakásba, melynek udvarra nyíló szobaaajtaja szintén nyitva volt.

A konyhából nyíló kamara ajtaja függő lakattal be volt zárva. A záron erőszak nyomai nem látszóttak. A kamarában a földön feküdt id. Boros hullája nagyterjedelmű vérfoltokkal körülvéve, fején, arcán több kisebb-nagyobb, alvadt vérrel borított nyíltsébbel. A kamara kert felőli végében pedig a falnál

álló szüretelő kádban meztelenül, hanyatt feküdt Boros Rozália hullája. Ennek is az arcán, fején több, alvadt vérrel borított nyíltsébb volt. Fülei és szája-szélének jórésze hiányzott. Látszott, hogy vagy patkányok, vagy macskák rágták le.

A konyhában, a földön egy 83 cm hosszú, véres baltanyelet találtunk.

A kamra ablakának befelé nyíló, mindkét üvegezett szárnya le volt véve és kívül, a ház belső végé hez volt támasztva. Az ablakon vékonyabb fajta vasrács is van.

A tettes az ablakfélfát késsel megfaragta. Az így keletkezett nyílás szélessége, a vasrács és a megfaragott ablakfélfá között 19, magassága pedig 32 cm. A nyílás környékén horzsolási nyomok nem látszóttak. A megfaragott ablakfélfá a faragás helyén, két helyen kis terjedelemben vérrel szennyezett.

A hozzátartozók megérkezése előtt nem lehetett megállapítani, hogy a lakásból milyen tárgyak hiányoznak, de az látszott, hogy a tettes a lakásban kutatott, mert id. Borosnak az utca felőli szobában lévő ágya üres, a szalma és a rajta lévő néhány rongydarab fel van dülva.

A kamrában, ahol a hullák feküdtek, a hullaszag még alig volt érezhető. A hullák merevek voltak. Ezekből arra lehetett következtetni, hogy a gyilkosságot 48—72 órán belül követték el.

A helyszínen nyert adatokból arra következtetünk, hogy a tettes, ki a megfaragott ablakon keresztül juthatott a lakásba, áldozatait úgy csalhatta ki a szobából, hogy a kamrában zörögni kezdett. Nézetünk szerint a tettes ezt azért rendezte így, mert az utcai szobában nem merte a cselekményt végrehajtani. Félhetett attól, hogy a zajra valaki a segítségükre siet. De nem tartottuk kizártnak azt sem, hogy az áldozatokat valamelyik jó ismerősük, vagy hozzátartozójuk gyilkolta meg, aki rendes úton juthatott a lakásba és az ablakot csupán félrevezetésül faragta meg. Ezt azzal magyaráztuk, hogy az ablakon lévő nyílás oly szűk, hogy azon csak nagyon vékony ember, úgyszólván csak gyermek mászhatott keresztül. Feltételeztük azt is, hogy a tettesen, ha az ablakon keresztül jutott a lakásba, különösen: a vállrészen kisebb-nagyobb horzsolásoknak is kell lenni.

A helyszínelés befejezése után azt tisztáztuk, hogy a bűncselekményt ki és milyen körülmények között fedezte fel, mert arra számítottunk, hogy a felfedezés körülményeiből s a felfedező előadásából is meríthetünk adatokat a tettes kilétére vonatkozólag. Ezzel kapcsolatban megállapítottuk a következőket:

Id. Havas András, a meggyilkoltak szomszédja, április 27-én, 15 óra tájban átment a meggyilkoltak lakására. Az utcai kisajtóhoz érve, azon dörömbölni kezdett, mert tudta, hogy sértettek még nappal is állandóan zárva és bedrótözva tartják az utcai kerítés kisajtóját s azon keresztül idegent nem, csak meghitt szomszédait és ismerőseiket engedték be.

Ki tudta?

Ha a hegyoldalokon összegyűlik a hó s ha a lejtő meredek, a hótömeg néha egyensúlyát veszti és lezuhan. Az ilyen lezuhanó hótömegeket nevezzük lavínoknak. Amint a hótömeg lefelé gördül, útjában újabb hótömegek tapadnak hozzá, így tömege annyira megnöhet, hogy házakat, sőt kisebb falvakat is elpusztít.

* A nevet megváltoztattuk. (Szerk.)

Havas dörömbölésére a lakásból senki sem jött ki. Erre Havas — szokásától eltérően — megkísérelte a kisajtót benyitni. A kisajtó benyílt s így Havas azon keresztül az udvarra, az udvarról pedig a félig kitárt konyhaajtón keresztül a konyhába, onnan pedig az ugyanesak félig kitárt szobaaajtón keresztül a szobába jutott. Ekkor látta, hogy id. Boros ágyában a szalma fel van dülva s hogy úgy id. Borosnak, mint leányának eszmái — amiket pedig azok a lábukon szoktak viselni — az ágy alatt vannak. Ez a körülmény feltűnt neki, dacára, hogy hozzá volt szokva ahhoz, hogy Boroséknál állandóan nagy rendtelenség szokott uralkodni. Ezért átment a közelben lakó Molnár Ferenchez, ki a sértettel a legjobb baráti viszonyban élt és a sértettek földjét felesbe bérelte. Havas arra gondolt, hogy Molnártól a sértettek hollétére felvilágosítást kaphat. Molnárék azonban a sértettek hollétééről semmit sem tudtak. Ezért Molnárral és annak feleségével elindultak a sértettek lakására, hogy azokat felkutassák. Molnár Ferenc előre sietett és a sértettek közvetlen szomszédságában lakó özv. Biró Józsefnét és Zub Mihályt hívta, hogy menjenek vele id. Boros lakására, mert azzal és leányával biztosan történt valami s ő tanuk nélkül nem akar a lakásba lépni. Özv. Biróné és Zub, Molnárral s a közben odaérkezett Havassal és Molnárnéval együtt a sértett lakásába ment. Molnár elsősorban is az udvaron nézett szét. Elhaladt a lakás előrése előtt s a ház belső végéhez ment. Itt észrevette, hogy a két ablakszárny a ház végéhez van támasztva s hogy az egyik ablakfiók ki van törve, az ablak pedig belülről subadarabbal be volt takarva. Molnár a subadarabot az ablakból félretolta s ekkor látta, hogy id. Boros és leánya a kamrában agyonverve fekszik. Molnár ezután az örsön jelentette az esetet, minek alapján a nyomozás megindult.

A büncselekmény felderítése érdekében elsősorban is arra a feltevésre igyekeztünk felvilágosítást kapni, hogy a gyilkosságot:

1. bosszúból,
2. anyagi érdekből, vagy
3. más büncselekmény (pl. erőszakos nemi közösülés) leplezése céljából követték-e el.

Ezekre a pontokra a meggyilkoltak anyagi helyzetének, életkörülményeinek, baráti (társadalmi) viszonyaiknak és magánéletüknek részletes felderítésével igyekeztünk adatokat szerezni. Ebből a célból több tanút kikérdeztünk. A tanúk eladásából a következőket állapítottuk meg:

Id. Boros Jánosnak, ki 1859-ben született, 1906-ban a felesége, mint elmebajos a bajai elmeegógyintézetbe került és ott is halt meg, 6 évvel ezelőtt, 1932-ben. Id. Boros János és felesége házasságából 1888-ban egy gyengeelméjű Rozália nevű leány, 1894-ben pedig egy János nevű fiú született. Született id. Borosnak ezenkívül 1905-ben Rozália nevű leányától egy Dezső nevű fia is. Id. Borosné férje és Rozália nevű édes leányának viszonyából származó gyermek születése után tört ki az elmebaj. Id. Borost a bíróság 1906-ban vérfertőzésért 3 évi börtönre ítélte. Büntetésének kitöltése után hazajött s ez időtől kezdve meggyilkolásáig vadházasságban élt Rozália nevű gyengeelméjű leányával. János nevű fiát, ki akkor már 14—15 éves volt, elűzte a háztól, mert az többször szemére vetette leányával

való viszonyát. A háztól elűzött fiú szobafestő mesterséget tanult s abból tengeti hányt-vetett életét. Édesatyja házához évente csak két-háromszor látogatott el. Atyja minden alkalommal hidegen fogadta. Így János — látogatásai alkalmával csak percekig, legfeljebb félórát tartózkodott atyja lakásán.

Id. Boros fiatalabb korában, mint kőműves-segéd tagja volt az Országos Társadalombiztosító Intézetnek. 1914-ben, építkezés alkalmával, elvesztette egyik szemével és a másik szemének látóképessége is erősen csökkent. Ezért a Társadalombiztosító Intézet id. Borosnak havonta 70 pengő nyugdíjat folyósított. Id. Boros, kit a községben zsugori és dicsekvő embernek ismertek, a nyugdíjából megtakarított pénzén 1934-ben Nagykörös határában 14 hold földet vett 8000 pengőért. Ezt a földet teljes egészében Rozália nevű leányától születtett Dezső nevű fiára iratta. A feleségével annak tébolydába kerülése előtt szerzett, körülbelül 4000 pengőt érő ingatlanából pedig János nevű fiát ugyanakkor 1000 pengővel kifizette. Ezt az 1000 pengővel kifizetett anyai részt szintén Dezsőre iratta.

Id. Boros és leánya télen-nyáron gyapjából font szűrruhában járt, amit id. Boros maga készített. Más ruhájuk nem is volt. A velük egy házban lakó Dezső nevű fiát is arra akarta id. Boros kényszeríteni, hogy ilyen szűrruhát viseljen. Dezső azonban erre nem volt hajlandó. Emiatt többször össze is tűzött édesatyjával.

Dezső — mivel atyja nagyon szűkmarkú volt — atyját többször meglopta olyképpen, hogy a kötegben volt papírpénzből egy-egy darabot kivett s helyére forgalmonkívül levő papírpénzt tett. Ezt bátran tehete, mert atyja nem látott, csupán a kötegben levő darabszámokat tartotta nyilván, anyja pedig nem értett a pénzhez. Dezső ilyenképpen körülbelül 600 pengőt lopott el atyjától, amíg azt ismerősei fel nem világosították. Id. Boros ezután a fiát lopásért az örsön feljelentette, de később kiegyezett vele. Dezső az ellopott pénz megtérítése fejében átengedte atyjának a Jánostól 1000 pengőért atyja által megvásárolt és nevére iratott ingatlant. Ez időtől kezdve azonban id. Boros nem bízott a fiában. Ezért kényszerítette is őt, hogy nősüljön meg és hagyja el az apai házat. Dezső meg is nősült és 1937 őszén feleségével együtt Nagykörösön levő birtokára költözött. Ezután már Dezső is ellensége lett atyjának és többeknek kijelentette, hogy atyja nem érdemli meg, hogy a föld a hátán hordja.

Id. Boros ezután egyedül maradt leányával. Ettől az időtől kezdve még visszavonultabb életet éltek. Közvetlen szomszédokon és Molnár Ferencen kívül mással nem, vagy csak lakásukon kívül érintkeztek. Meghitt szomszédjaikat és Molnárt is, csak előzetes dörömbölésre engedték be a nappal is zárt utcai kisajtón. Éjjelre pedig az utcai kisajtón kívül, a lakás elzárására szolgáló konyhaajtót is állandóan zárva tartották, még pedig retesszel. Így a lakásba al- vagy hamiskulccsal nem, legfeljebb betörés útján lehetett bejutni.

Id. Boros az időközben megtakarított pénzt, állítólag hogy fiai el ne lophassák, Molnár Ferencel tette a takarékbába olyképpen, hogy betevőként Molnár szerepelt, de a könyvbe be volt jegyezve, hogy Molnár a pénzt id. Boros részére helyezte takarékbába. E könyvet Molnár őrizte.

Amit vissza kell szereznünk: Kolozsvár.

Id. Borosnak és leányának haragosaik nem voltak. Ismerőseik és szomszédjaik — Molnáron kívül — jómódú idősebb emberek, kiket a gyanú leghalványabb árnyéka sem érhetett.

Elmondták még a tanúk azt is, hogy id. Boros a feleségével együtt szerzett 4000 pengőt érő ingatlant s azt, amit ezután szándékozott gyűjteni, Rozália nevű lányára s így közvetve arra akarta hagyni, ki leányát az ő halála után eltartja. Rozália gyámjául Molnár Ferencet szemelte ki. Molnár a tanúknak ezt az állítását megerősítette.

A tanuktól egyelőre többet nem sikerült megtudnunk, de azért éreztük, hogy egyes részletek tisztázása után mihamar a tettes nyomára akadunk. Ezért a rendelkezésünkre álló adatokat alapos bírálás alá vettük, melynek alapján arra a meggyőződésre jutottunk, hogy id. Borost és leányát csak János vagy Dezső nevű fia bosszúból gyilkolhatta meg. Anyagi érdekből a gyilkosságot ugyancsak János vagy Dezső, esetleg Molnár követhette el.

Ezt a feltevésünket arra alapítottuk, hogy id. Borosról mindenki tudta, hogy zsugori, de azt is tudták, hogy megtakarított pénzén a közelmúltban földet vásárolt. Azóta összegyűjtött pénzét pedig takarékbán tartja, mert ezt Boros maga is, de Molnár is nyíltan hangoztatta. Így olyan, aki anyagi helyzetüket ismerte, anyagi érdekből nem gyilkolta meg az áldozatokat. Ismeretlennek pedig nem jutott volna eszébe anyagi érdekből éppen Boros Jánoséhoz betörni és azokat meggyilkolni, mert házukról és házuk tájáról azt gondolhatta volna, hogy ott koldusok lagnak. Ezek szerint tehát a látszat az volt, hogy sértetteket vagy valamelyik fiuk, vagy Molnár gyilkolta meg.

Molnárt mentette az a körülmény, hogy Boros takarékbába helyezett pénzéről a takarékkönyvet a gyilkosság felfedezése után nyomban átadta a csendőrörsön. Viszont ellene szólt az a körülmény, hogy még mielőtt Havas kérésére sértettek lakására ment volna, már tanúkat hívott magával. De gyanússá tette az is, hogy a lakás udvarára lépve nem a

lakásba sietett, hanem mint egy kiváló nyomozó, már a kapunál nyomok után kutatott, holott még csak nem is sejtette, hogy mi lehet a sértettekkel, s elhaladt a lakás előrésze előtt — s így a subadarab-bal eltakart ablak előtt is — anélkül, hogy az alacsony fekvő ablakon a változást, aminek pedig kétségtelenül a szemébe kellett ötlenie, észrevette volna. De feltűnt az is, hogy a helyszínen, mint a cselekmény felfedezője, sokat magyarázott és mutogatott s hogy a eszímái tulságosan be voltak zsírozva. Még a helyszínen meg is kérdeztem tőle: „Maga talán halász, hogy a eszímáit ennyire bezsírozza?” Mire Molnár kissé meghökkenve azt felelte, hogy nem halász, hanem libákat tönnek, a eszímái a libáktól elpiszkolódtak s ezért kellett bezsíroznia.

Ettől az időtől kezdve Molnár csendesebben viselkedett és szótlanabb lett, ami még gyanúsabbá tette. Ezeket a gyanúköörülményeket feltűnés nélkül nyomban jelentettem a nyomozást irányító Szénási András alhadnagynak, aki ekkor közölte velem, hogy Molnár viselkedése már neki is feltűnt.

Ezekután a helyszínelő Gönczi tiszthelyettesnek megmondtam, hogy a levett kamraablakon levő, de használhatatlan ujjnyomról hangosan jelentse ki, hogy az igen jó és használható, aztán pedig az ujjnyomokat a szokásos eljárással rögzítse. Gönczi tiszthelyettes így is tett. Ezzel az volt a célom, hogy a tettes biztonságérzetét megrendítsem, mert tudtam, hogy a tettes — ha a helyszínen, vagy a helyszín közelében tartózkodó néptömegben van — a felvett ujjnyomról tudomást szerez. Az ujjnyom felvétele közben feltűnés nélkül figyeltem. Ekkor is feltűnt, hogy Molnár leesett állal, de most már kellő távolságban, tulságos érdeklődéssel figyelni az ujjnyom felvételi eljárását és arcáról némi rémületet is lehetett leolvasni. Molnár magatartásából következően 80%-ig biztosra vettük, hogy ő a tettes. Éppen ezért Molnárt a helyszínen először megjelent emberekkel együtt a község házára idéztettük és megkezdtük a kikérdezésüket. Molnárral kapcsolatban kutattuk az indítóokokat, de azért — a csalódások

elkerülése végett — más irányban is kutattunk a tettes után, mert tudtuk azt, hogyha egy ütőlapra teszünk fel mindent s az elvész, vége a játszmának.

Egyébként egyik feltevésünk szerint a tettes Boros Rozáliával — esetleg erőszakkal — nemileg közösült, vagy akart közösülni (erre vallott az a körülmény, hogy Boros Rozália hullája meztelen volt) s azután a cselekményt valószínűleg felfedező id. Borost, s hogy a cselekmény ki ne tudódjék, Rozáliát is agyonütötte. Ebben az esetben Molnár szintén lehetett tettes, de lehetett más is. Ezért most már azután is kutattunk, hogy nines-e id. Borosék szomszédai vagy ismerősei között olyan, aki ilyesmire hajlamos. Ezen az alapon meglepő felfedezésre jutottunk. Id. Boros szomszédságában találtunk egy olyan 27 éves nőtlén fiatalembert, aki a közelmúltban egy özvegyasszony lakásába erőszakkal behatolt s az özvegyel erőszakkal közösülni akart. Ettől az öveget csak a kiáltozására odafutott emberek mentették meg. Erről az egyénről megállapítottuk, hogy részeges és ilyenkor a nőekkel szemben durva és erőszakos.

Ez a körülmény még nem szolgált okul arra, hogy ezt a fiatalembert őrizetbe vegyük, de tanuként beidéztük és kikérdeztük. Lényegeset nem tudtunk meg tőle. Egy igen gyanús körülmény azonban volt a vallomásában, még pedig az, hogy id. Borossal 1938 április 26-án 16 óra körüli időben az utcán beszélt és azt állította, hogy 16 éves öccse ugyancsak abban az időben találkozott id. Borossal. Öccsét is kikérdeztük. Ez azt állította, hogy 26-án 16 óra körüli időben náluk járt, atyját kereste. Ezek a körülmények gyanúsaknak tüntek fel, mert 28-án 10 órakor a hullamerevség már oldódott. Már pedig a hullamerevség tudvalegőleg kétszer, háromszor 24 óráig is eltart. A hullaboncolás eredménye is, amely egyébként nagyon tág teret adott, — azt bizonyította, hogy a sértettek 26-án nemhogy délután, de már délelőtt sem élhettek. (Itt jegyzem meg, hogy a hullaboncolásnál másirányú elfoglaltságunk miatt nem lehettünk jelen, az odavezényelt járőrnek elfelejtettük megmondani, hogy a boncolóbizottságot kérje fel annak a megállapítására, hogy Boros Rozáliával a gyilkosság körüli időben közösültek-e vagy sem. A boncoló bizottságnak pedig erre nem terjedt ki a figyelme. Így egy igen fontos megállapítástól elestünk. A boncolóbizottság megállapítása csak megerősítette bennünk ezzel a fiatalemberrel — Ács Jánossal — szemben táplált gyanúnkát s miután az kitartott ama állítása mellett, hogy id. Borossal 26-án a délutáni órákban találkozott, őt is és öccsét is őrizetbe vettük, Ács Jánosnak és öccsének őrizetbe vétele után nyomban egy névtelen levél érkezett az örsre, melyben a névtelenség sötét köpenyébe burkolódzó „jóakaró“ azt írta, hogy április 25-én 21—22 óra közötti időben hazafelé tartott. Amidőn a sértettek lakása közelébe ért, hallotta, hogy a lakás hátsó részében valaki valakinek könyörgött, hogy ne vegye el az életét. Erre én — írja a levélíró — felfigyeltem és elhatároztam, hogy megvárom, mi történik a sértettek lakásában. Ezért az utca másik felén lévő jegenyefa mögé húzódtam és tovább figyeltem. Egyszer csak látta, hogy valaki a sértettek utcai szobájában gyufát gyújtott. A gyufagyújtást a tettes többször megismételte, miközben a gyufafélynél látta, hogy a lakásban egy nagy, tenyeres-

talpas ember kutatótt valami után. Ekkor már félni kezdett, de azért elhatározta, hogy megvárja, mikor jön ki és ki az illető. A tenyeres-talpas ember nemsokára ki is jött és az utcai kerítésfal tetején keresztülgörva az utcára jutott, azután pedig hazament. „Ekkor felismertem. A neve Ács János“ — írta a levélíró.

A levél tartalma annyira valószínűen hangzott, hogy az addig más úton szerzett adatok figyelembevetele mellett majdnem minden kétséget eloszlatott bennünk aziránt, hogy más is lehetne a tettes. Most már Ács bűnösségét is 75%-ig biztosra vettük. Így tehát 4 alapos gyanúsítottunk volt. De ezzel még nem fejeződött be a változatok sorozata, mert most meg bizalmas úton arról értesültünk, hogy Farkas Klára 15 éves leány Ókésckén egy pár ismerősének sírva panasolta, hogy bátyját biztosan elviszik a csendőrök, mert az ölte meg Borosékat. „Már egy pár hónappal ezelőtt készült bátyám — mondta ismerőseinek a leány —, hogy Borosékat elteszi láb alól, mert ezért neki ifj. Boros János egy fejöstenhet ígért. Édesanyám alig tudta lebeszélni a bátyámat és már a kést is megélesítette, hogy azal végezzen Borosékkal.“

Az értesülés után az örsparancsnokság özv. Farkasné, leányát és fiát nyomban beidéztette. Farkasné és fia az egész dologról hallani sem akartak. A fiú kijelentette, hogy ifj. Boros Jánossal már több mint öt éve nem beszélt és azelőtt sem voltak baráti viszonyban. Farkas Klára ezzel szemben azt állította, hogy ifj. Boros János körülbelül 5—6 hónappal ezelőtt beszélt bátyjával. „Engem és anyámat kiküldtek a szobából — mondta a leány —, de édesanyám azt mondta, hogy tegyem csak a kulcslyukra a fülem és hallgatódzam. Én úgy is tettem. Ekkor hallottam — folytatta vallomását a leány —, hogy Boros János bácsi azt mondta a bátyámnak: „Majd viszünk magunkkal valamit, amivel az öreget elintézzük!“ Ezt a vallomását a leány olyan átszellemült arccal és úgy tette meg, mintha álmában beszélne. Nem tudtuk, hogy ezt a különös viselkedését mire véljük.

Arra a felvilágosításra, hogy ismerősei előtt másképpen mondta el az esetet, a leány nem szólt semmit, csak sírt. Ezért kihallgatását abbahagytuk és más úton igyekeztünk Farkas bűnösségét vagy ártatlanságát tisztázni. Eközben futott be egy újabb adat, mely szerint Kerekes József kerekdombi lakos a gyilkosság utáni napon kimosta a kabátját és éjjel valamit a kút közelében elásott. Kerekes lakására nyomban járőr ment. Ott házkutatást tartott és felásta a frissen temetett gödröt. A gödörből előkerült az oda elásott — saláta, amit Kerekes felesége a gyilkosság éjjelén lopott, de előkerült a kimosott kabát is, Kerekesné azt állította, hogy a kabátot azért mosta ki, mert piszkos volt. Az ellenkezőjét egyelőre nem lehetett bizonyítani. A járőr ezután Kerekes ruháit alaposan átnézte s annak a nadrágján, a jobboldali részen, több és szabadszemmel is jól kivehető friss vérfoltot talált. A vérfoltok keletkezésére vonatkozólag Kerekes azt adta elő, hogy pár nappal az előtt csibéket jelölt feleségével együtt olyképpen, hogy azoknak egyik lábujját levágták és eközben lett véres a nadrágja. Kerekesné pedig, kit a járőr férje távollétében kérdezett ki, azt állította, hogy a folyó évben még nem is jelöltek csibéket s

ezt hebizonyítandó, nyomban meg is fogott egyet és megmutatta a járőrnek, hogy az még nincsen megjelölve. Talált a járőr ezenkívül Kerekes lakásán egy vérrrel szennyezett zsebkezdőt is. E gyanúkörmények alapján a járőr Kerekest őrizetbe vette és Ujkécskére kísérte. Kerekes a községházán történt kikérdezése alkalmával tagadta, hogy köze lenne a gyilkossághoz. Előadta, hogy a sértetteket és Molnárt jól ismeri. Molnárral a múlt évben — egész nyáron át együtt dolgozott egy eséplőgépnél. A vérfoltok keletkezésére vonatkozóan újabb kikérdezése alkalmával sem tudott elfogadható magyarázatot adni, emiatt már ennek a tettességében is hinni kezdtünk. Így más, ellene szóló bizonyítékok után is kutattunk.

Kerekes alacsony, sovány és túlvékony fiatal ember. Ezért nyomban arra gondoltunk, hogy bejuthatott a sértettek szűk ablaknyílásán.

Hogy a helyszínelírásban szereplő ama feltevésünk helytállóságáról, hogy a tettesen, ha az ablakon keresztül jutott a lakásba — különösen a vállrészen, horzsolásoknak is kell lenni, meggyőződhesünk, Kerekest a községi orvossal megvizsgáltattuk. A vizsgálatnál én is jelen voltam. Amidőn Kerekes a felső testét lemeztelenítette, legnagyobb meglepetésemre láttam, hogy a jobb váll külső szélén több horzsolási nyom (varrosodás) van. Az orvos szerint ezek a horzsolások a vizsgálat előtt 4—5 nappal, tehát éppen a bűncselekmény elkövetése idejében keletkeztek. A horzsolási nyomok keletkezésére vonatkozólag sem tudott Kerekes elfogadható magyarázatot adni. Eszerint tehát most már a szintén alaposan gyanúsítható két Borossal együtt, hatra szaporodott az alaposan gyanúsítható személyek száma.

Ha rossz a nyomozásnál az, hogy egyáltalán nincs gyanúsítható személy, éppen olyan rossz, ha túlsok van. Éreztük, tudtuk, hogy az őrizetbe vett gyanúsítottak között van a tettes. De melyik az? Erre igyekszünk most feleletet kapni.

A gyanúsítottakkal szemben a nyomozásban résztvevő csendőrök mindegyikének kialakult valamilyen véleménye. Összeültünk, a nézeteket megvitattuk és elhatároztuk, hogy a nyomozásban résztvevő csendőröket és polgári ruhás nyomozókat két csoportra osztjuk: Az egyik csoportnak feladata volt a gyanúsítottak bűnössége mellett, a másik csoportnak pedig a gyanúsítottak ártatlansága mellett szóló adatokat gyűjteni.

A csoportokat a nyomozást irányító Szénási András alhadnagy szakasparancsnok a csendőrök összeválogatása mellett úgy alakította meg, hogy az egyik csoportnál az alosztálytól közben kivezényelt Szilágyi István tiszthelyettes, a másik csoportban pedig Harcos Győző tiszthelyettes nyert beosztást. Az egyik csoport vezetője Áron Sándor törzsőrmester, a másik csoport vezetője pedig Béla Menyhért kiskunfélegyházi őrsbéli törzsőrmester volt, aki az 1937. évi emlékezetes ujkécskei Tiszaparti gyilkosság (fejnélküli hulla) kiderítésénél is fáradságot nem ismerve, sikeresen közreműködött.

Szénási alhadnagy, Vince János tiszthelyettes őrsparancsnok és én semlegesek maradtunk.

A nyomozásban résztvevő csendőröknek ilyen csoportokban való beosztása módfelett bevált. A gyanúsítottak bűnössége mellett nyomozók egyik járőre rövid idő múlva két tanút hozott. Az egyik tanu — állítása szerint — a gyilkosság napján a délutáni

órákban ifj. Boros Jánossal, a másik tanu pedig Boros Dezsővel találkozott Ujkécskén. Az a tanu, aki Dezsővel találkozott, esküvel is hajlandó lett volna megerősíteni állítását.

A tanuk érdektelenek voltak.

Erre az ellencsoporthoz tartozó járőr: Juhász István és járőr társa nyomban Nagykörösre ment és ott megállapította, hogy Dezső és János — ki folyó év február óta Dezsőnél lakik — a tanuk által jelzett időben egész napon át otthon tartózkodott. Ezt a járőr olyan egyéntől tudta meg, ki Dezsővel, egy még most is folyó polgári peres ügyből kifolyólag, haragban van s ki egyben községi esküdt is.

Igy tehát nekünk, semlegeseknek jutott osztályrészül kikutatni az igazságot, annál is inkább, mert Dezső és János felbujtóként abban az esetben is figyelembe jöhetett, ha a tanuk által jelzett időben tényleg nem jártak is Ujkécskén, hanem az ettől 35 km-re levő Nagykörösön tartózkodtak. Ezért én egy alkalmas helyen levő ládába rejtőztem, hová később Dezsőt is és Jánost is bekísérte a járőr. Később a járőr azokat, mintha véletlenül történt volna, magukra hagyta. Ezt az alkalmat Dezső és János — miután Dezső az ajtón kitekintett és látta, hogy nincs a közelben senki — arra használta ki, hogy beszélt egymással. A kissé korlátolt két gyanúsított beszélgetését — ami azok között az alábbiak szerint folyt le — élvezet volt hallgatni.

— „Testvérem, — mondotta Dezső — a faluban úgyis mindenki azt beszéli, hogy mi vertük agyon az öregeket, vállaljuk magunkra és osztozzunk meg a büntetésen. Ugy sem tudunk megszabadulni. Te leülsz 10—15 évet, én pedig 5 évet. Ebbe biztosan beleegyeznek a csendőrök is” — sugdolózott Dezső.

Erre János megjegyezte:

„De testvérem, mi üljük le a büntetést mások helyett, mikor mi ártatlanok vagyunk?” Ezután azt találgatták, hogy ki lehet a gyilkos, vagy esetleg kire lehetne ráfogni. Ilyet azonban nem találtak, ezért Dezső ismét azt indítványozta, hogy vállalják magukra a bűncselekményt. János ebbe bele is egyezett, csak az volt a kikötése, hogy Dezső is annyit üljön, mint ő. Dezső erre így érvelt: „Nézd testvérem, nekem gyermekem született, te meg úgyis festő vagy, földed nincs, amin dolgoznod kellene. Ül te csak 15 évet, majd inkább viszünk csomagot”.

Ezután jött a csendőr és a két gyanúsítottat elkísérte.

Később e két gyanúsított vallomástételre jelentkezett és Dezső merészen kivágta, hogy id. Bálintékat ő és János gyilkolta meg. A részletkérdésekbe azonban belezavarodtak s így csakhamar kiderült, hogy semmi közük sincs a gyilkossághoz. E két gyanúsítottat Szénási alhadnagy, miután Jánost arra vonatkozólag, hogy mikor beszélt Farkassal s azt tényleg kérte atyja meggyilkolására, részletesen kikérdezte, szabadon bocsátotta.

Megállapítottuk azt is, hogy Farkas tényleg 5—6 évvel ezelőtt beszélt ifj. Boros Jánossal s hogy képzelődésre hajlamos húga állítása csak annak agyában fogamzott képzeletek szüleménye.

A két Ácsot ugyanilyen módon, észrevétlenül, kihallgattam. Azok egymás közötti beszédéből is kitűnt, hogy ártatlanok a gyilkossági ügyben. Ezenkívül a járőrök és polgári ruhás nyomozók is hoztak olyan adatokat, melyekből világosan kitűnt a két testvér ártatlansága. Többek között a járőrök meg-

állapították, hogy a gyanúsítottak a bűncselekmény elkövetése napján — 25-én — találkoztak id. Boros Jánossal. Másnap kocsival fuvaroztak. Már korán reggel berúgtak, egész napon át, még késő este is részegek voltak s így ezt a napot teljesen kihagyták az emlékezetükből. E miatt jelölték meg a gyilkosság utáni napot, hogy azon a napon találkoztak a sér-tettel.

A névtelen levélben foglaltak valótlanságáról is meggyőződünk olyképpen, hogy 21—22 óra közötti időben a levélben írtakat lejátszottuk, de a levélíró által megjelölt helyről csupán a lakás ablakán át felvillanó fényt lehetett látni, de a gyufát gyújtó alakot nem. Ezenkívül, erről a megjelölt helyről, a három ismerős csendőr közül egyenként kijövök egyikét sem lehetett felismerni, dacára, hogy az éj világosabb (felhőtlenebb) volt, mint a cselekmény elkövetésének éjjelén.

Igy a két Ácsot is szabadon bocsátottuk.

Rövidesen tisztáztuk azt is, hogy Kerekes is ártatlan a gyilkosságban. A vállán a horzsolások onnan keletkeztek, hogy munkaadója szőlőjében vállon hordta a karókötegeket, melyek a válláról való lecsúsztatás közben a válláról a bőrt lehorzsol-ták. A nadrágja és zsebkendője pedig azért volt véres, mert munkaadója szőlőjét tüskés dróttal kerítette, miközben az egyik tüske erősen megkarcolta a kezét. Kerekes a kezéből folyó vért zsebkendőjébe, később pedig a nadrágjához törölte. Azért állította, hogy csibejelölés közben vérezte be a nadrágját, mert hirtelenében nem jutott eszébe, hogy mitől lett véres. Viszont sejtette, hogy a járőr a gyilkossági ügyben nyomoz s így félt attól, ha hirtelenében nem tudja magát kivágni, őt gyanúsítják a gyilkossággal.

Végeredményben tehát, miután minden gyanús körülményt tisztáztunk, csak egyetlen gyanúsítottunk: Molnár Ferenc maradt meg.

Mivel számoltunk azzal, hogy bűnjelet vagy más nyomra vezető tárgyat aligha találunk s így Molnár bűnösségét, beismerése nélkül, nehéz lesz bizonyítanunk, kénytelenek voltunk Molnárral szemben a legaprólékosabb és legjelentéktelenebbnek látszó megállapításokra is. Így megtudtuk a következőket:

Ifj. Boros János 1934-ben, miután atyjától az 1000 pengő anyai részt megkapta, Molnár Ferenchez költözött. Molnár rövid idő alatt rábeszélte a kissé korlátolt Borost, hogy közösen vegyenek házat. Ifj. Boros ebbe bele is egyezett. Vettek egy házat 900 pengőért. A házra ifj. Boros körülbelül 650 pengőt fizetett s csak a kisebb részét fizette Molnár. Mégis a háznak felerészét a feleségére, felerészét pedig a saját nevére iratta. Ifj. Boros a 650 pengője ellenében csupán a ház felerészének a haszonélvezetét bírta. Ifj. Boros János ettől az időtől kezdve 1938 februárjáig Molnárnál tartózkodott. Keresetét Molnárnak adta. Azok ennek ellenében őt kosztolták és mostak reá. Ifj. Boros annyit keresett, hogy úgyszólván Molnárékat is ő tartotta el, mert Molnár naplopó életet élt és nem dolgozott. Jánossal az utóbbi időben mégis rosszul bántak, valószínű azért, hogy a házból teljesen kitűnjék. Ezért János meg-egyezett Molnárral, ki őt a házrészről 150 pengővel kifizette s így a házról ifj. Boros haszonélvezetét törölték.

Molnárnak — miután Jánost kifizették — csupán 13 pengője maradt. Ezt több tanú bizonyította.

Később, március derekán mégis vett 16 darab ludat 96 pengőért.

Molnár ifj. Boros elköltözése után hízogó modorával annyira hatott id. Borosra, hogy rá tudta venni, hogy megtakarított pénzét (700 pengőt) az ő neve alatt helyezték takarékbba olyképen, hogy Molnár szerepel betevőként, de a könyvbe az is be legyen vezetve, hogy Molnár a pénzt id. Boros részére helyezte takarékbba. Id. Boros ebbe bele is egyezett.

A postán nyert értesülésünk szerint a takarékbba helyezett pénzt a posta kizárólag Molnárnak fizeti ki.

Megállapítottuk azt is, hogy Molnár és Molnárné mindennapos vendég volt id. Boroséknál, sőt Molnárné hetenként háromszor-négyszer ételmet is vitt azoknak. De id. Boros és leánya is majdnem mindennap felkeresték Molnárékat. Molnár most mégis csak a negyedik napon és akkor is csak Havas hívására ment a sértettek lakására. Négy napon át sem ő, sem a felesége nem járt a sértetteknel.

Az egyik tanu előadta, hogy Molnár a gyilkosság elkövetése előtti héten vett tőle 160 kg kukoricát, melynek egy részével adós maradt, mert nem volt pénze. Ez a tanu, mint Molnárék bizalmasa, nagyon jól ismerte anyagi helyzetüket. Előadta, hogy miután Molnár tőle a kukoricát megvette, másnap 16 db. hízogó ludat adott el. A ludakért 181 pengőt kapott, de a kereskedő Molnárnak csak 151 pengőt fizetett ki. A fennmaradó 31 pengőt pedig a gyilkosság utáni napon Újkécskén tartott hetipiac alkalmával fizette ki Molnárnak. Biztosan tudja, hogy a 180 pengőn kívül Molnáréknak több pénzük nem volt.

Most már azt igyekeztünk tisztázni, hogy Molnárék honnan vették a 16 db. libáért fizetett 96 pengőt, mikor nekik ifj. Boros kifizetése után csupán 13 pengőjük maradt. Molnárné és később Molnár is beismerte, hogy március hóban id. Borostól kapták a pénzt. Ezzel azonban nem elégedtünk meg, hanem most már azt tisztáztuk, hogy Molnárék, miután az id. Boros pénzén vett 16 db. ludat 181 pengőért eladták, mennyit költöttek és hová mennyit fizettek. Ennek során megállapítottuk, hogy Molnárék nem 181 pengőt, hanem 227 pengőt költöttek el ez idő után és még 7 pengőjük van is. A mutatózó különbözetre vonatkozólag Molnárné azt mondta, hogy azt a férje szerezte valahonnan, Molnár pedig azt állította, hogy a pénzt felesége kezeli s arról csak az tudhat felvilágosítással szolgálni. Ezután már biztosra vettük, hogy Molnár a tettes, már annál is inkább, mert a körme alól kikapart kevés piszokban — benzidin próbával — a vért ki tudtuk mutatni.

Közben megtudtuk azt is, hogy id. Boros Molnárt kérte, hogy a pénzt vegyék ki a takarékból, mert ő más, biztosabb helyre (nem Molnárnak) akarja adni. Molnár erre nem volt hajlandó. E miatt id. Boros és Molnár között napirenden voltak a perlekedések. A gyilkosság előtti napon is Boros Rozália nagy káromkodások között úgyszólván kizavarta Molnárt a lakásukból.

Ezeket a körülményeket Molnár elé tártuk. Molnár azonban még egyideig rendületlenül tagadott, de az állandó és különböző csendőrök által való

kikérdezése során mind bizonytalanabban védekezett. Míg végre Keeskés Ferenc alhadnagynak (szolg. vez. a 4. nyom. alosztálynál), Szénási András alhadnagy, szakaszparancsnoknak és Szilágyi István tiszthelyettesnek, de különösen Keeskés alhadnagy hosszas és célirányos rábeszélésére odáig jutott, hogy kérte azt, hogy a büntetőtörvénykönyv vonatkozó szakaszait olvassuk fel neki. Ennek a kérésnek kénytelenek voltunk eleget tenni, mert tárgyi bizonyítékot ellene a tisztázatlan úton szerzett pénzen kívül nem tudtunk beszerezni s így nagyon is rá voltunk utalva a beismerésére. A büntető törvénykönyv vonatkozó részeit én olvastam fel előtte és magyaráztam tetszésem szerint. Molnár csak a betűket falta és különösen a büntetési tételek érdekelték. A büntetőtörvénykönyv vonatkozó részeihez fűzött magyarázatomat megtoldottam azzal, hogy a rendelkezésünkre álló adatok alapján tagadása ellenére is elítéli, még pedig gyilkosságért, mert ha tagad a beszerzett bizonyítékokkal szemben, nem lesz alkalma védelmére előadni semmit.

Erre Molnár sírva fakadt és kijelentette, hogy most már mindent elmond úgy, ahogy megtörtént.

Molnár előadta, hogy 1938 április 25-én átment id. Boros János lakására, a lakáshoz érve, az utcai kis ajtót zárva találta, ezért bekopogtatott az utcai ablakon. Kopogtatására és kérésére, miután hangjáról felismerték, Boros Rozália kiment és beengedte. Boros János ekkor már az ágyban feküdt, de még nem aludt. A szobába érve, egy karosszékre leült és id. Borossal beszélgetni kezdett. Boros erre felült az ágyban és kérte, hogy a dohányzacskóját adja oda neki, mert rá akar gyújtani. Közben ő is pipára gyújtott. Rágyújtás után az újkéskei postatakarékban lévő pénzre terelődött a szó. Id. Boros azt mondta, hogy a pénzt a postáról ki kellene venni és máshol elhelyezni, mert ott keveset kamatozik. Beszélgetés közben id. Boros őt kiküldte a kamarába, hogy hozzon egy bögre bort. A kamrába két ízben járt borért és azt Borossal közben iszogatták. Amikor a második bögre bort is bevitte, Boros fiaira: Jánosra és Dezsőre terelődött a szó. Id. Boros hangoztatta, hogy Dezső őt többször meglopta. Midőn Boros Rozália hallotta, hogy Dezsőről elítélően nyilatkoznak, az ágy elől, ahol szürruhával leterítve, majdnem meztelenül gyújtóst faragott, felugrott, a bögrét felkapta és annak tartalmát a földre öntötte azzal a megjegyzéssel, hogy „a fene kendteket, kendtek isznak, de az én fiamtól mindent sajnálnak!” Erre id. Boros, ki az ágyon ült, az ágyról le szállt és Rozáliát, amiért a bort kiöntötte, kezével tarkón ütötte és kiküldte a konyhába, hogy ott faragja a gyújtóst. Rozália ekkor fogta a fejszét és kiment a konyhába. Kevés vártatva arra lettek figyelmesek, hogy Boros Rozália megütötte az ajtót és kiabált valamit, mire mind a ketten felkeltek és a konyhába mentek. Boros Rozália ekkor ész nélkül kiabálta, hogy „gyilkosok” és a kezében volt fejszével atyját egy ízben megütötte annyira, hogy id. Boros elesett, de csak egy pár pillanatig feküdt a földön, azután felkelt. Felkelés után dühösen a leányának rontott, kicsavarta annak kezéből a fejszét s a leányt azzal többször megütötte, úgyhogy az atyja ütései elől állandóan hátráló leány a nyitott kamrába, ott pedig a falmelletti szüretelő kádba esett. Boros Rozálián ekkor már nem volt

rajta a zsákszerű tákolmány, mellyel a szobában be volt takarózva.

Ezután id. Boros káromkodva és felbőszülve, a fejszét magasan tartva kifelé jött a kamrából. Ő éppen szemben állt vele a konyhaajtó előtt. Láta a történeteket, ezért megrémülve, id. Boros torkát kézzel elkapta, a fejszét a kezéből kicsavarta és azzal id. Borost halántékon vágta. Az ütés után id. Boros beesett a kamarába az ajtó mögé. Ezután még egy pár ütéset mért id. Boros fejére a nélkül, hogy tudta volna, mit eselekszik. Miután már látta, hogy sem Boros, sem Boros Rozália nem él, eszébe ötlött, hogy mindkettő haláláért őt fogják felelősségre vonni, mert tisztában volt azzal, hogy ha a lakásban semmi változást nem eszközöl, mindenki ő reá fog gyanakodni mint tettesre. Ezért leszedte a kamara ablak szárnyait s kivitte azokat a ház belső végéhez, miközben az ablakszárny egyik fiókja kitörött. Azután pedig, hogy azt a látszatot keltse, hogy a tettes az ablakon keresztül jutott a lakásba, megfaragta a kamaraablak egyik oldalán az ablakot, miközben az a kezétől véres lett. Ezután vissza ment a kamarába, az ott volt subadarabbal betakarta az ablakot és a subadarabot egy tollaszsákkal feltámasztotta. Öngyújtót gyújtott és kikutatta id. Boros zsebeit. Id. Boros mellényének zsebében 12 pengő aprópénzt talált. Ezt magához vette s azután id. Borosokra a kamrát rázárta. A mellényt pedig, melyből a pénzt kivette, a szobába id. Boros ágya végére tette. Ekkor id. Boros ágyát feldúlta, mely alkalommal az ágyfej részén egy újságpapírba csomagolva és faháncsal átkötve 4 db. 10 pengőst talált. Ezt a pénzt is magához vette s azután az ajtókat nyitva hagyva, a lakásból eltávozott. Eltávozása után az újkéskei rakodókert felé vette az útját és ott a kezét, mert ujjai nagyon ragadtak, a vályogos gödörben megmosta. Innen az úgynevezett Sodoma részre ment, hol Vér János házához egy pár méterre, egy fa tövébe elrejtette az elrabolt pénzt. Vér házához tovább ment Lékai Tamás házáig, honnan visszafordult azzal, hogy mégis csak magához veszi az elrejtett pénzt. E közben egy kerékpáros jött vele szemben. A lámpával világító kerékpáros elől az út melletti bozótba húzódott. Elhalálása után pedig magához vette a pénzt és haza ment. Otthon feleségének nem szólt semmit.

Másnap reggel, midőn felébredt, látta, hogy a székre helyezett kabátjának felső része kissé véres és egyik csizmájának orra is vérrel szennyezett. Ezért felkelt, vette a kabátját, csizmáját és azokat a libaitató vályuhoz vitte. Itt a vért szódás-zsappanos hideg vízzel először a kabátjáról, azután pedig a csizmájáról alaposan lemosta, csizmáit sertézsírral alaposan beszírozta. Ezután kiment a piacra, ahol a pénzen ludakat és kukoricát vásárolt.

Molnár vallomásáról a községi elöljáró útján részletes és mindenre kiterjedő jegyzőkönyvet tettünk fel s ennek alapján Molnárt az újkéskei örs az összegyűjtött bűnjelekkel együtt átadta a kecskeméti kir. ügyészségnek.

Molnárról szerkesztett tényvázlat „Megjegyzés” rovatában részletesen felsoroltuk azokat a körülményeket, melyek azt bizonyítják, hogy Molnár előre megfontolt szándékkal, anyagi érdekből gyilkolt s amelyek azt bizonyítják, hogy Boros Rozáliát is Molnár gyilkolta meg. Az ilyen egyik bizonyító

körülmény az, hogy id. Boros nappal sem látott, így leánya az ütései elől könnyen elmenekülhetett volna. De a leány fejére mért ütések is azt bizonyítják, hogy azokat nem vak, hanem olyan egyén alkalmazta, aki nagyon jól lát.

Molnár a vizsgálóbíró előtt is fenntartotta vallomását és azon semmit nem volt hajlandó változtatni.

A leírt nyomozás szakszerűség, tervszerűség, leleményesség szempontjából minden tekintetben mintául szolgálhat.

Különösen figyelemreméltó a nyomozásban résztvevők eredeti elgondolás szerint való csoportokba osztása.

Csendőrtisztek külföldi tanulmányútja. A belügyminiszter úr *Szűtsy Imre* ezredes, a Büm. VI. b. oszt. vezetőjét és *Zámbery Árpád* őrnagyot szeptember 1-től tizennégy napos tanulmányútra vezényelte Németországba az ottani közbiztonsági szervezeti és szolgálati viszonyok tanulmányozása végett.

A lengyelországi tanulmányútra június 1-től vezényelt *Olcvány-Milvius Attila* alezredes, *Hódosy Pál* őrnagy és *Mohácsy Lajos* százados augusztus 31-én hazaértek.

Sporteredmények. A Siófokon 1938 augusztus 28—szeptember 4. között megtartott országos lovasmérkőzésen, a Szent György díj-díjlovaglásban *Biró József* százados Kont lován második, *Sörényi István* főhadnagy Labore lován ötödik, míg a díjlovaglás középsztyályában *Sörényi István* főhadnagy Labore lován harmadik helyezést ért el. A szép eredményekhez örömmel gratulálunk.

A Miskolczi—Pinczés—Cziáky-féle csendőrségi büntetőjogi tansegédletet — igazságügyi szempontból — az igazságügy-miniszter úr is megbíráltatta. A bírálat olyan kedvező volt, hogy a munkát az igazságügyminiszter úr 15.214/1938. számú rendeletével az összes kir. ügyészségek számára megrendelte. Hasonlóképpen ellátta tansegédletünkkel a honvédelmi miniszter úr az összes honvédelmi ügyészségeket, a pénzügyminiszter úr pedig a m. kir. határőrség egyes tisztí parancsnokságait. Örömmel adunk számat kiváló tansegédletünknek erről a szép sikeréről és felhívjuk egyúttal az őrsők figyelmét, hogy ha nyomozás közben vagy a feljelentések szerkesztésénél valamit a tansegédletben nyert útmutatás szerint csináltak és szükségesnek mutatkozik, hogy ezt a megjegyzésben megemlítsék, a kir. ügyészségekhez intézett feljelentéseikben megtehetik, mert a munka most már valamennyi kir. ügyészség rendelkezésére áll.

Dicséret. A székesfehérvári II. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el *Kovács Gergely* törzsőrmestert, mert egy lopás ügyben 282 órán át tartott fáradhatatlan, kiválóan buzgó és leleményes nyomozás során a bűnjelt biztosította és a tetteseket az illetékes bíróságnak átadta, miáltal bajtársainak kiváló példát mutatott.

Közúti baleset. Augusztus 23-án Kistokaj község határában, a Miskolc—Heves között közlekedő MÁVAUT. autóbusszal 14 utassal az úttest árkába futott és felborult. Az utasok között volt *Földes Ferenc* tarnaaleszi őrsbeli törzsőrmester is, aki súlyos sérülést szenvedett. A balesetet az autóbusszvezető vigyázatlansága okozta.

Tanulmányi segélyezések. A m. kir. csendőrség felügyelője a m. kir. csendőrségi tanulmányi segélyalapítvány folyó évi kamataiból az alább felsorolt altiszteket részesítette se-

gélyben: A m. kir. belügyminiszterium VI. b. osztályából *Bákay Lajos* és *Soós János* szv. tiszthelyetteseket 40—40 P, a m. kir. belügyminiszterium VI.—c. osztályából *László Imre* alhadnagyot 40 P, a budapesti I. kerület állományából *Aparvári Márton* alhadnagyot 50 P, *Török Dávid* tiszthelyettes 120 P, *Tóth János* tiszthelyettes 50 P, *Horváth Ferenc* II. tiszthelyettes 60 P, *Mező Pál* szv. tiszthelyettes 50 P, a székesfehérvári II. kerület állományából *Szabó Ambrus* alhadnagyot 60 P, *Kárpáti István* tiszthelyettes 80 P, *Váradi Zsigmond* és *Magasi Péter* tiszthelyetteseket 50—50 P, *Takács János* törzsőrmestert 40 P, a szombathelyi III. kerület állományából *Bódi János* és *Vigh György* alhadnagyokat 70—70 P, *Kuntár János*, *Pozsonyi János* alhadnagyokat és *Németh István* IV. szv. tiszthelyettes 50—50 P, *Komjáthy János* törzsőrmestert 40 P, a pécsi IV. kerület állományából *Vörös János* alhadnagyot 50 P, *Somodi Zsigmond* tiszthelyettes 40 P, a szegedi V. kerület állományából *Tömösi Ferenc* és *Csiszár András* tiszthelyetteseket 60—60 P, *Körmendi Pál*, *Laczkó Fülöp* tiszthelyetteseket, *Iván János* szv. tiszthelyettes és *Ridegh Mihály* törzsőrmestert 50—50 P, a debreceni VI. kerület állományában *Vértes József* szv. tiszthelyettes 40 P, a miskolci VII. kerület állományában *Bacskaí András* alhadnagyot és *Péri József* tiszthelyettes 40—40 P, a nyomozó osztály állományában *Telek Miklós* tiszthelyettes 40 P.

Többek érdeklődésére közöljük, hogy a csendőrségi zsebkönyvet a tényleges szolgálatban álló tisztí és legénységi bajtársak csak az illetékes gazdasági hivatal útján rendelhetik meg s az árát is a gazdasági hivatal vonja le. Közvetlen megrendelést tényleges állományúaktól nem fogadhatunk el. Nyugállományú tisztí és legénységi bajtársaink a zsebkönyvet közvetlenül rendelhetik meg a szerkesztőségénél, az árát pedig a zsebkönyvhez mellékelt befizetési lapon fizetik be, a zsebkönyv kiküldése után. A zsebkönyv ára 1939. évre is változatlanul 2 pengő 50 fillér. Megrendeléseket csak október 20-ig fogadjunk el.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk az Eggenberger-féle könyvkereskedés Rényi Károly „Katonai térképek áttekintőlapja” és áráról a tájékoztatót.

Büzási Sándor alhdgy 16 éven át lovagolta „Tizián” nevű szolgálati lovát.

Németh Kálmánt, aki 1896. évben született Sümegen, a világháború alatt a volt m. kir. 20. honvéd gyalogezredben szolgált mint őrmester és 1918. év végén a csendőrséghez lépett be. keresi Nagy Lajos csabrendeki születésű, rákosszentmihályi (Gyarmat-u. 29. sz.) lakos, Aki tud valamit Némethről, közölje azt közvetlenül Nagy Lajossal fenti címen.

Csendőrségi tollforgót árusít. köt. javít, *Várfai (Vlahina) Mihály* ny. szakalistsz, Budapest, XIV., Újvidekköz 5. fsz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani). *Dél József* ny. thts. Rákosszentmihály, Matild-utca 11. sz., *Fekete Imre* ny. törzsőrmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P. szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsőrmester (Hajdúböszörmény, Szilágyi Erzsébet körút 35.) kappanfarokból különleges gondattal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

SZEMÉLYI HIREK.

Új őrsparancsnokok. A budapesti I. kerületben *Bodó Imre* tiszthelyettes, *Varga Lajos* I. törzsőrmester v., a szombathelyi III. kerületben *Csikvár Imre* tiszthelyettes, a miskolci VII. kerületben *Molnár András* törzsőrmester v.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben *Horváth Sándor* törzsőrmester v. *Antal Annával* Hencidán, *Ludányi Imre* törzsőrmester v. *Bándi Máriával* Pestszenterzsébeten, *Finta József* törzsőrmester *Szalay Irmával* Budapesten, *Köteles Ferenc* tiszthelyettes *Koós Margittal* Turkevén, *Szamosfalvi András* törzsőrmester *Palinkás Rozáliával* Vácon, *Takaró József* csendőr *Kovanda Alicével* Mátraszöllösön, a szombathelyi III. kerületben *Agoston János* őrmester *Mazalin Anna-Katalinnal* Horvátnádalján, a pécsi IV. kerületben *Németh János* VIII. törzsőrmester *Takács Borbálával* Dunavacsén, *Havasi János* őrmester *Kiss Máriával* Dunavacsén.

Családi Hírek. Született a budapesti I. kerületben *Palotás András* tiszthelyettes feleségének *Endre-László* fia, *Tóth Imre* II. törzsőrmester feleségének *Imre-Tibor* fia, a székesfehérvári II. kerületben *Csik György* tiszthelyettes feleségének *Klára-Mária* leánya, *Fülöp József* őrmester feleségének *Anna-Katalin* leánya, *Ferenczy István* II. tiszthelyettes feleségének *Katalin-Ilona* leánya, *Sándor Ernő* törzsőrmester feleségének *Marianna-Terézia* leánya, *Dömötör Imre* törzsőrmester feleségének *Imre-László* fia, *Szabó Szilveszter* tiszthelyettes feleségének *Katalin* leánya, *Kiss Pál* törzsőrmester v. feleségének *Anna-Ilona* leánya, a szombathelyi III. kerületben *Bajsz József* I. törzsőrmester feleségének *Mária* leánya, *Magyar Sándor* tiszthelyettes feleségének *Sándor-Tivadar-Miklós* fia, *Radnai István* törzsőrmester feleségének *Árpád* fia, a pécsi IV. kerületben *Gál Ferenc* II. őrmester feleségének *Tibor-Ferenc* fia, *Birkás István* törzsőrmester feleségének *Gyula* fia, *Dinyés József* őrmester feleségének *József-Antal* fia, *Berkó János* tiszthelyettes feleségének *Zsuzsanna-Klára* leánya, *Tenkés István* törzsőrmester feleségének *Eva* leánya, *Nagy Imre* törzsőrmester feleségének *Imre* fia, a szegedi V. kerületben *Pelsőczy László* főhadnagy feleségének *Enikő-Klára-Stefánia-Anna* leánya, *Csik Ferenc* tiszthelyettes feleségének *László-József* fia.

Halálozás. *Csuka István* őrmester felesége Budapesten, *Andó István* csendőr *Soltszentimrén*, *Tenkés István* törzsőrmester *Eva* leánya *Kiskunhalason*, *Ertékes Bálint* ny. tiszthelyettes *Dunavacsén*, *Leveles Károly* ny. törzsőrmester felesége *Visszen*, *Gálfi Illés* ny. tiszthelyettes *Sajószentpéteren* elhunytak.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átésziszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írónnal „Szószertint közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratral nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közzéni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúratevonalat csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, mely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jelligűl legcélszerűbb kisebb helység nevével vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jelíget nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrléxikon”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei évi 10 P előfizetési díjat fizetnek. Legkisebb előfizetési idő: félév.

OSZTÁLYSORSJEGY

FÖELÁRUSÍTÓ

POLGÁR IRMA

Budapest, II., Batthyány-utca 67—69. sz.

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

Nyugállományú légénységi olvasóink az előfizetési díjat 2 pengős részletekben is fizethetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. sz. postatakarékpénztári csekkszámájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok Szerkesztőségének, Budapest, I. kerület, Bőszörményi-út 21. szám.“

10.000. Honvédtörvényszéki tárgyalásnál az eljárásban résztvevők „egyszerű öltözetben“ de szolgálati jelvényvel jelennek meg. Ezt világosan megmondja az „öltözeti szabályzat“. Szolgálati jelvényt a derékszíj.

11.111. Az 1933. évi VII. t.-c. értelmében újabb felülvizsgálatot lehet kérni, ha a legutolsó óta 3 év már letelt. Ez az Ön édesapja esetében, — amint leveléből látjuk, — így van. A kérelmet a Honvédelmi miniszter úrhoz címezve, a lakóhely szerint illetékes hadigondozási bizottsághoz (községi jegyzőhöz) kell benyújtani. Levelét írja máskor alá.

Buzás prbeső. Azt kérdezi, hogy a magyar helyesírást hogyan, milyen könyv tanulmányozása útján lehet a legkönnyebben elsajátítani? Minden tanuláshoz legfontosabb az akarat és kitartás. Így van a helyesírással is. Olvasson sokat és figyelmesen. Így nemcsak a szavak helyes írását, hanem a helyes mondat szerkesztést is tanulja, aminek majd a fogalmazványok szerkesztésénél nagy hasznát veszi. A szolgálati utasításunk, a szolgálati szabályzat I. Rész azok a könyvek, amelyek a csendőr életével legszorosabban kapcsolatosan levő tudni- és tennivalókat tárgyalják kifogástalanul szerkesztve, tehát kettős eredményt ér el, ha azokat olvasgatja. Egyébként segédletül a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában megjelent „A magyar helyesírás szabályai“ című könyvecskét ajánlhatjuk (ára 1 pengő). Idős bajtárs segítségét is kérje.

Cs.-I. 100. I. Az őrsparancsnokképző iskolát végzett törzsermesterek, mint *csapat szolgálatot* teljesítők viselik az ezüstözött kalapzsinórt. 2. Még rendezetlen kérdés, meri a tisztiparancsnokságok, stb. részére szóló Csüsz, nincs még kiadva. Ez majd rendezni fogja. Az eljárás most általában az, amit Ön ír. A betegelőjegyzési lapba mindenestre be kell vezetni a betegséget. 3. Erre nézve is az 1. alatti vonatkozik. Szó van róla, hogy a szakszolgálatot teljesítők is kapnak valamilyen megkülönböztető jelzést. A rangmeghatározás tekintetében „a m. kir. csendőrlégénység előléptetésére vonatkozó rendelkezések“ 9. pontja irányadó. 4. Ezt világosan megszabja az előbbi pontban hivatkozott rendelkezések 15. pontja. Tehát a jelszínórt díszben viselni kötelesek.

P. G. Krasznokvajda. Kórházban léte alatt a Cs-20. Határozványok 31. pontja irányadó. Ha onnan kikerülve egészségügyi szabadságra megy, akkor a 29. pont a) alpontját kell szemelőtt tartani. Áthelyezés esetén az áthelyezés napjától az új közzegzdálkodást illeti meg a 20%.

K. S. Gamás. Mindegy, hogy milyen szabadságon van s hol tölti azt. Ezért a kérdezett esetre is vonatkozik a Cs-20. Határozványok 29. pontjának a) alpontja.

Kórház. A Cs-20. Határozványok 17. pontja szerint az ősről 6 hétnél hosszabb időre elvezényelt tagsága szünetel. Ez az Ön esete is s ezért az anyaőrs közzegzdálkodása nem tarthat igényt a közbejött kórházi ápolása tartalma alatt illetékből levonásra kerülő napi 50 fillérre. Ez kitűnik a 31. pont 2. bekezdéséből is. Vezénylés helyén nem közzegzdálkodásban vesz részt (ebben téved), hanem közzegzdálkodásban, felemelt napibetét fizetése mellett. A kérdéses napi 50 fillér ezt a közzegzdálkodást illeti meg.

Kastély. I. A Cs-20. Határozványok 29. pontjában „eltávolítás“ról nincs szó. Ezért alig lehetne kimondani a visszavonás közzegzdálkodását. Az Ön esetére nézve irányadóul

gálhat a helyesbített 123. pont. 2. Csak a *kiállítás díj* alól mentesek a kérdezett okmányok. Jogszabály nincs *illetékmentességükre*. Ha tehát a kiállító hatóság követeli az okmánybélyegeket, jogosan jár el. Itt-ott bélyeg nélkül is kiállítják. 3. A községi orvosnak nincs joga a koresmai kiszolgáló néket rendszeres orvosi vizsgán való megjelenésre kötelezni. Ez a rendőrhatalóságra tartozik. Lehetséges azonban, hogy a községi orvos a rendőrhatalóság intézkedésére jár el. Ez az egész kérdés egyébként rendezés alatt áll. Ma még inkább jogszokás, mint jogszabály alapján intézik. Ha az őrsnek kételye támad valamilyen tekintetben, forduljon az illetékes rendőrhatalósághoz (főszolgabíróhoz).

E. F. ny. alhgy. Berettyóújfalú. Törvény szabályozza az egyházak adókövetési jogát. Vegyes házasság esetén a feleség egyháza is behajtja az adót olyan formában, ahogyan Őr írja. Ezt a férj nem maga, hanem felesége után fizeti, illetve a feleség fizeti.

Mezel István, Tiszalök, Zelkó Henrik százados 1937-ben meghalt.

Angyalos. Olvassa el a 1932. évi 2. Cs. L. 63. oldalán „Dr. Heer“ és ugyancsak az 1932. évi 3. Cs. L. 93. oldalán „Szébb jövőt“ jellegű üzeneteket.

Sz. Gy. Megtalálja az 1928. évi 9. Cs. L. 243. oldalán közölt 51. Lekszikon válaszbán.

Sz. L. Bakonyesernye. Kölesönös áthelyezést tartalmazó kéréseket nem közlünk. Adja elő kérését őrskihallgatáson. A bélyegét lapunk javára bevételztük.

Hajduszoboszló. Károly csapatkeresztre azok bírnak igényvel, akik legalább 12 heti arvonalszolgálatot teljesítettek s ez alatt harcban részt vettek. Ez nem tűnik ki leírásából, így nem adhatunk teljes választ. Minthogy volt parancsnoka tartózkodási helyét ismeri, szükség esetén forduljon hozzá. Az igényjogosultság igazolását megtalálja az 1938. évi 9. Cs. K. ben közzétett 65.748/eln. VI. e. 1938. sz. B. M. közzegzdálkodásban. Legfeljebb még ez végéig terjeszthető elő a kérvény.

Pitvarosi. Amit kérdez, azt megmondja az 1938. évi 6. és 14. Cs. K. ben közzétett vonatkozó rendelet. A hadiözvegyek és hadiárvaik igényjogosultsággal bírnak, azonban csupán az a körülmény, hogy valaki a háború után a nemzeti hadseregben szolgált, nem ad jogalapot a kérelemre. A rendelet *különös érdeméről* beszél, amit nem mindenkinek állott módjában szerezeni. A szolgálat vagy az állampolgári közzegzdálkodások becsületes teljesítése nem tekinthető még ilyen különös érdemnek.

Érem 1911. Az igényjogosultság igazolására a kérdezett okmány elegendő. „Pitvarosi“ jelige alatt közölt Cs. K. ökbén a rendeletet megtalálja.

Dlősd. Ha az őrs új állomáshelyre, vagyis más közzegzdálkodás közzegzdálkodik át, az eddigi állomáshelyen önbérelt lakásban lakó nős altisztek is közzegzdálkodás átközzegzdálkodni az új állomáshelyre. Ily esetben átközzegzdálkodásuk után a 156.600/VI. b. 1925. sz. B. M. közzegzdálkodásban megszabott teljes átközzegzdálkodási átalányt felszámíthatják. E tekintetben azonban az előjáró parancsnokság intézkedését kell kikérdezni.

H. L. törm. Szikszó. A hatásköri bíróság 19/1911., 37. és 45/1926. számú határozatai értelmében cséplőgépeknél az első segélynyújtáshoz szükséges szerek készletben tartásának elmulasztása, mint kihágás a Kbt. 111. §-a szerint minősül és nem a főszolgabíró, hanem a kir. Járásfőbíró hatáskörébe tartozik.

Vásárügyelet. Ha a rendőrhatalósági mutatónyengedélyben kifejezetten elő van írva, hogy a vásári céllövölde puskáihoz milyen gyutacsot kell használni és az engedélyes egyéb tölte-tet használni, a 64.573/1901. B. M. számú rendeletbe ütköző kihá-

BAKONYI MIHÁLY

SAPKA ÉS CSÁKÓ KÉSZÍTŐ

EGYENRŰHÁZATI CIKKEK KERESKEDÉSE

Mint keresztény iparos sapkáimat magam készítem.

Budapest, Üllői-út 16/b. Telefon: 145—122.

Árjegyzékem nyomás alatt van.

Tiszti sapka
P 5.50-től

Altiszti
P 5.80.

Minden sapka
selyem bélés-
sel értendő.

Kamgarn tábori
P 5.50

gást követ el és a Kbt. 76. §-a szerint büntetendő. Megjegyez-
zük azonban, hogy ha az engedélyes által használt töltet —
amelyet valószínűleg azért használ, mert a gyutaesnál ol-
csóbb — a testi épség szempontjából nem veszélyesebb, mint
az előírt gyutaes, nem valószínű, hogy a mutatóványost meg-
büntessék. Az általa használt töltetből mindenestre mintát
kell venni és be kell szolgáltatni, hogy a hatóság szakértővel
megvizsgálhassa. Olyan rendeléssel vagy éppen törvényről nem
tudunk, amely előírná, hogy vásári céllövészethez milyen gyu-
taesot kell használni; ezt az engedélyben szokta előírni a rend-
őrhatalom.

Sarkad. Az 1885:XXIII. t.-c. (vízjogi törvény) 143. §. 3.
pontja szerint tiltva van a védtöltés lábvonalaéhoz 10 méternél
közelebb földet ásni, 5 méternél közelebb szántani vagy a
járás-kelest szűkebb térre szorítani. Itt a töltésnek nem az ár-
terület felé, hanem a kifelé eső lábvonalat kell érteni, az ár-
mentesítő társulat tilalma tehát jogos. Az ármentesítő társulat
határozata ellen a földművelésügyi miniszter úrhoz lehet fel-
lebezni, de ezt az Ön esetében kátástalanannak tartjuk. Ott
volt a hiba, hogy mielőtt a földet megvette, nem tájékozódott
a földet terhelő korlátozások felől; ezt a sávot nem kellett
volna a vételárnál számításba venni. Az ármentesítő társulat
a művelési tilalom alá eső földet sem megvenni, sem kiséjítá-
tani nem köteles.

Hullám. A felmenő ágbeli rokonon elkövetett könnyű testi
sértés vétségét a Btk. 302. §-a két évig terjedhető fogházzal
bünteti, a cselekmény tehát a törvényszék hatáskörébe tarto-
zik. A járásbíróság hatáskörébe csak olyan cselekmény tarto-
zhatik, amelynek a törvény szerint való büntetése egy évi
szabadságvesztést nem halad meg.

Poszony. 1. A malmok, mint ipari üzemek, telepengedély
alá esnek; a hatóság a telepengedélyben szokta meghatározni
a biztonsági intézkedéseket, amelyeket az iparüzem tulajdono-
sának meg kell tennie vagy szem előtt kell tartania, így az
első segélynyújtásra vonatkozó intézkedéseket is. Ebből a
szempontból tehát a telepengedély irányadó. Ide tartoznak az
összes őrlőmalmok hajtómotoruk minőségére való tekintet nél-
kül, de nem tartoznak ide a vízi- és szélmalomok. 2. Gézerő
vagy villamos erő által hajtott cséplőgépeknél — a 2150/1910.
B. M. számú rendelet szerint — horganybádogból vagy ke-
ményfából készült dobozban a következő anyagokat kell az
első segélynyújtásra készletben tartani: 1. 500 gramm Bruns-
féle zsírtalanított vatta 50 grammos csomagokban; 2. 5 m ster-
ilgaze üvegben 1 méteres csomagokban; 3. 5 darab mullpólya
8 cm széles, 5 m hosszú; 4. 1 darab flanelpólya 10 cm széles,
5 m hosszú és egy darab flanelpólya 8 cm széles, 5 m hosszú;
5. 2 darab Esmarch-féle háromszögletes kendő; 6. 1 liter 1:1000
oldat szublimát veresre festve. Felírás: „Méreg, seb kimosá-
sára!"; 7. 500 négyzetcentiméter cinktapasz; 8. 1 darab 8 cm
széles, 3 méter hosszú gumiszövetpólya; 9. 1 tucat közönséges
enyvezett vattatábla; 10. 300 gr tiszta vazelin; 11. 1 darab na-
gyobb kötszerolló; 12. 20 darab biztosítótű; 13. néhány tábla
vattakéreg 14. 10 darab faszín 20—60 cm hosszúságban; 15. 1 da-
rab mosószappan; 16. 1 darab körömkefe; 17. 2 törülközőkendő;
18. 1 ivópohár; 19. 1 evőkanál; 20. 1 kaucuk genyecsésze; 21.
1 mosdótál; 22. 1 darab Volkman-féle sín és egy karsín fehér
bádogból vagy drótkosárból; 23. 100 gr törköly- vagy szilvapá-
linka; 24. 100 gr tiszta borecet. Más mozgató erővel vagy jár-
gánnyal hajtott cséplőgépeknél: 1. 200 gr Bruns-féle zsírtalanít-
ott vatta 25 grammos csomagokban; 2. 2 méter sterilgaze
üvegben, 1 méteres csomagokban; 3. 3 darab 8 cm széles, 5 m
hosszú mullpólya; 4. 2 darab háromszögletes kendő; 5. 3 darab
szublimátasztilia fahengerben, felírás: „Méreg sebvízhez, 1
liter vízben oldandó!"; 6. 1 darab gumi szövőtpólya; 7. 1 da-
rab mosószappan; 8. 1 darab körömkefe. Kézi erővel hajtott

cséplőgépek tulajdonosai mentőszekrények beszerzésére nem
kötelezhetők.

K. F. tórm. Mátészalka. Horváth István volt 12. gy. ezred-
beli százados nincs nyilvántartásban.

Biró Endre Sárospatak. Réti Nemessányi Zoltán ny. á.
ezredes címe: Budapest, IV., Semmelweis-u. 4., vitéz Répássy
(azelőtt: Répászky) Béla alezr. címe: Balatonfüred.

Z. I. thts. Veregyház. Előfizetése folyó év végéig ren-
dezve van. A lap küldése nem maradt el, valószínű a kérdé-
ses szám a postán vesztetett el. Pótoltuk.

Kéménd. Előfizetése 1938 december 31-én jár le. Címválto-
zását elintéztük.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

Sipos Lajos képv. őrségnél vez. A vers rossz, illetve;
nem is vers. Máskor írjon jelígit.

P. B. Szentcs. Egyik számunkat részben a gondolatkörnek
szenteltük, most már nem használhatjuk.

Hargitaváralja. Kérjük, legyen türelemmel.

Földi csendőr. A kép jó, de tárgyánál fogva nem la-
punkba való.

Kiskunság. Ugy-e: gyakorlat teszi a mestert, örömmel
állapítjuk meg a haladást. Nem lehet tagadni, hogy mindig
jobb és jobb képekkel jelennek meg olvasóink s aki azokat
figyelemmel nézegeti, szemét tanítja: hogyan és mit kell
melegíteni s azt, hogyan fényképezni. További sikereket!

Balaton. 1. A „Hóvirág“ jelígités kézirata meg van, sorra
fog kerülni, hogy azonban mikor, azt nem tudjuk. Ilyen
tárgyi munka igen sok van nálunk, sajnos, a hely viszont
kevés. 2. A cselekmény nem alkalmas arra, hogy az 1921:III.
t.-c. 8. §-a szerint minősíthessék. Csak becsületsértés miatt
kell feljelentést tenni, ha a sértett magánindítványt tesz. A
bírósnak módjában áll majd a cselekményt a tárgyalás
adatai alapján súlyosabban minősíteni, de nem valószínű,
hogy súlyosabban minősítse ezt a számár beszédet. 3. Ahhoz,
hogy valaki villanyszereléssel elkövetett mulasztásokat szak-
szerűen elbírálni tudjon, nem elég egy rövid útmutatás, ame-
lyet az illető alkalomszerűen átfut; ehhez szakértőnek kell
lenni. Arra való, a szakértők, hogy ilyen ügyekben véle-
ményt adjanak, nemcsak a csendőrnek, hanem a bíróságnak
is. Aztán nem sokat érnének azzal, ha akár minden csendőrt
kiképeznének is villanyszerelővé: az ügyészeket és a bírakat
is ki kellene képezni, mert a csendőr csak a feljelentést teszi,
de a törvényes eljárást ők folytatják le. Ezt pedig bizonyára
Ön is belátja, hogy nem lehet. Nincs abban semmi, hogy a
csendőr szakértőre szorul olyan kérdésekben, amihez nem
érthet, sőt: szakértő nélkül nem is szabad nekifogni ilyen
nyomozásnak.

MEGBIZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS
A

„TAKARÉKOSSÁG“
R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE
110 fizetésben nyújt vásárlási lehetőséget.
1 helyen jelent fizetési kötelezettséget, a
havonta megújuló továbbvásárlás jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁR-
LÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZ-
SÉGGEL NYUJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 6.

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. —

(4)

(Folytatás.)

Amint így huzakodtak kentek, egyszer csak a lámpa nagy lobbanást vetett, kialudt. Ott maradtak a vak sötétben.

— Pedig nincs itthon több petroleum! — rikácsolt Miska bácsi.

De már akkor kegyetlen italosak voltak mind a hárman. Különösen Vak Miska. Ott hajbókoltak a sötétben. Egyszer csak Vak Miska szakadozva, esukladozva, remegve csodát kezdett mesélni. Csodát, melynek szárnyai ott suhogtak a kis viskó tetején, a való és valótlanág alakjai kint ugráltak az ablakok alatt, mámoruk és a sötétből nőtt részeg képzeletük összefogozva szaladt a kincsek után a vén Miska által vezetve a vashalmi gátak között. A maecszakemek, mint csillagok égtek a szoba sötétjén, hihetetlenül fénylő meteorok cikáztak ide-oda. Es Vak Miskából bugyogott a részeg csoda:

— Szemmihálykor, éspedig ifélkor eljött hozzám Árgirius királyfi. Tizennyole lóval jött, a lovak arany kantárral voltak felkantározva, aranyhintóba fogva... Árgirius királyfi megállt az ágyam előtt, de egy szót se szólt, csak megérintett engem a kezével. En felkeltem, oszt szó nélkül beültem az aranyos hintóba. Amént beültem, hát észrevettem, hogy a lábam alatt teméntelen aranypézn van... Árgirius királyfi aztán mellém hajolt, oszt a fülembe mondta, hogy ú most menekül Bergengóciából, mert kergetik ütet a franciák, hát oszt azir hozta el ezt a sok aranyforintot, el akarja valahová rejtteni. De úgy akarja elrejtteni, hogy ne tudjon róla soha senki se... Éppég azért jött el énhozzám, merthogy én vak vagyok, nem látom hova megyünk, segítsek néki elásni a rengeteg pénzt... Mondok, jól van, én segíték nagyon szívesen, csak menjünk... Mentünk oszt mingyár... En úgy ahogy tájkozni tudtam magamat, hát egészen biztos, hogy a Vashalomba mentünk a gátakhoz, oszt egy nagy jegyene alá ástuk el a temérdek kincset, közel a rosszerdei révhez... Ezt onnét tudom, hogy valaki át akart jönni Rosszerdő felől, oszt hosszasan kajátott az öreg Pálfinak, a révésznek... Hal-lottam azt is, hogy eloldotta a hajót, oszt csobogott a víz... Hát ottankörül fekszik a kincs... Mikor elástuk, engem hazahozott Árgirius királyfi azonmód az aranyos hintón és bétett a házba... De mielőtt eltűnt vóna, kitérta mind a két kezét, megáldott engem... Megáldalak jóember tégedet, mondta Árgirius királyfi, hogy legyél nagy szerencsével minden lépésedben... Hulljon bűven a kalapodba a könyörület krajeárja, hogy tudjál magadnak Kamuton kis házat, szőlőt, kis földcskét venni... Mikor aztán ezt az áldást elmondta, eceer csak felemelkedett az aranyhintó mind a tizennyole lovával, oszt az égen vágtattak tovább Árgirius királyfival. En néztem utánuk, sokára eltűntek a nézésem elől...

— Hát akkor látott Miska bátyám? — kérdezte rekedt áhitattal Laji bátyám.

— Akkor igen!... Akkor láttam! — válaszolt iszonyú fáradtan Vak Miska és a következő szempillantásban részegen fordult le a székről. Alig hallhatóan mondta:

— Tegyetek az ágyba, flaim!

Már magasan állt a Fiasnyúk az égen, körülbelül úgy a fejük felett lehetett Gábor bátyáméknak, mikor kikecmeregtek Vak Miskától és jóideig a sűrű ég alatt álltak, hogy tájékozódjanak. Meredt, hangtalan és holdtalan volt az éjszaka, a Nagy Kutya, a Centaurus vakító fényességgel fröcskölték be a Tejút gyémánt legelőit s itt-ott magános árva csillagok hilitáztak lobogva az égen. A rosszerdei gátak felől, — úgy rémlett akkor kenteknek — mintha elnyújtott kiáltások értek volna a fülükig, meg-megálltak és úgy tetszett, hogy fények villóznak a nyárfaerdők tetején.

Nagynehezen kiértek kentek a buckák özönéből az útra. Megbillentek gyakorta és ilyenkor keményszárú csizmájuk térdig szaladt belé cuggova a keskeny út mellett pocsolyákba. Vári Laji bátyám egyízben egy fatönkben fel is bukkott és belétenyerelt az oldalt fekvő öreg habarékba, melyben nappal a disznók szoktak fürödni, tenyerével széjjelvágtá a kotúszagú habarcsot, miáltal Kocsor Gábor bátyámat is szerencsésen képen spriccelte kátrányfekete sárral.

De most ezeket a kis baleseteket nem vették észre, mert a temérdek pájinka elszibbasztotta tagjait, másrészt pedig ott zsibongott a fejükben Vak Miska csuda meséje Árgirius királyfiról, a kincsekről, melyek ott feküdtek elásva a révház tájékán valamelyik jegyenefa tövében.

Haladtak egymás mellett az útközépén a meglapult ház-sorok között, össze-összeütődtek, súrolták egymást. Baktattak. Mindkettőjük karonfogva sétált Árgirius királyfi-val és egyenként és külön-külön kis maradék eszükkel szídták Vak Miskát, mert nem tudott hallgatni. Lett volna arra alkalom, hogy csak az egyiknek mondja el a mesét. Mert szentigaz az, hogy mind a ketten kiesúznak majd a révhez és megtartják a helyszínjé szemlét. Egyenként és nagy titokban.

Ha pedig mégis együtt kellene kimenni, akkor fele fele, hogy a nyavalya álljon bele!

Így gondolkodtak egymás mellett az országúton azzal az eszükkel, amit a pálinka még meghagyott. Egyszerre Vári Laji bátyámnak kegyetlen danolhatnéjja támadt. Hátha kasszalta Gábor bátyámat hosszú sáros kezével.

— Te Gábor, káplár úr, danojjunk egy szép polgári nótát!

Hogy mit mondott erre Gábor bátyám, azt lehetetlen lett volna megérteni. Egyáltalában, ha így italos állapotba kerültek kentek, nem termett ember ezen a földön, aki megértette volna a maguk beszédjét Gábor bátyám, kettőjükön kívül. De kentek megértették egymást. Csodálatos volt ez nagyon. Hallgatta, hallgatta az ember magukat Gábor bátyám és úgy vélte, hogy érti is, amit mondanak, hogy nagyon hasonlít ez a beszéd a magyar nyelvhez, de végeredményben egy bakmát sem ért belőle, csak sejtései vannak az embernek a maguk szavát illetőleg Gábor bátyám. Ki tudja, tán a régi magyar szó áradt ki ilyenkor kentekből, a pogány magyarok beszéde, melyet még a Don mellett pusztákon használtak. Vagy valami más, régi elfelejtett rokonnnyelvet sürített kentekben össze a végtelen idő?

Nem lehet megfejteni, csak annyi bizonyos, hogy ezt a nyelvet nem értette senki magokon kívül, Gábor bátyám.

— Uhhoogy ghndold azt tt mrha?... Nkünk kll pdvl eljrní! Rszg vgy! Nx djes!

Ezt válaszolta Gábor bátyám Laji nótára való biztatására. A nótából nem lett semmi és így azt lehet következtetni, hogy ez a pár mondat némi ellentállást fejtett ki az indítvánnyal szemben.

Később ilyesmit mondott Laji bátyám:

— Mtgndlsz, nm jdtt zz vnn Vkk Mska?

Sokára lökte ki kend Gábor bátyám a választ szanszkritül, vagy volapükül:

— Hzdott!... Rhszg vht!

— Énissztmndm!... Gyszsgz zz gszbl! (Egy szó sem igaz az egészről.)

Persze mind a ketten más-mást gondoltak.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a hónap végi alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. • Vidéki megbízottak!

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-161
EBEDLŐSZÖNYEGEK P 28-161

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futászőnyegek, fehérneműváznak, ruhászövetek. „Baros” Szőnyeg- és Kárpitosulat
Budapest, VIII., Baros-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

Akkor hajnalban, mikor elváltak kentek egymástól, szembefordultak egymással. Már mintha valami láthatatlan kéz srófolta volna fel a fényt, észrevehetően kopott a sötét az égről. Rosszerdő felől lopakodott előre a világosság, nyílt egyre széjjel, mint óriási égi ernyő, melyet óvatosan húznak felfelé, úgy terpeszkedett rá lassan-lassan a fényzőn a harmattal hintett falura. Augusztusi éjszaka! Emlékeznék, Gábor bátyám? Az ég mérhetetlen magasságokban lebegett. A kertí virágokból zuhogott az illat, a folyógó nyúló kertek alján kövéren álltak a fák és érett ringlóták bukfenceztek ki a kerítéseken kívül a fűbe.

Szemben álltak egymással Gábor bátyámék. Már a sok pájnkakozta bágyadság kipárolgott a fejükből és amint lassan nőtt a fény, úgy halványodott az eszükben Árgirius királyi, a kincsek és kezdtek ráeszmélni otromba magukra. Látták, egymásról, hogy nagyon kevert tekintetűek és beszéreztek. Megszólt Gábor bátyám, valamivel érthetőbben: — Heztis megcsnáltk!... Rongy embr vgy tt Hlaji! Mhir hitll habbul a pjnkábl!... Te vgy mindnnk zz oka!... Mst sipire hzele, tízre alidd kk magdt!... Megyünk dlelött a eghánysorra, beksérjük Cheecét!

És már ment is Gábor bátyám. Laji bátyám utána szolt: — Vrrjál esk!

Kend nagy büszkén, de beszérezottan megvárta. — Azt akarom mondani, hogy akármit mondjanak az én jányomról, oszt te akárhogy is tódítod, mégis csak a te fiad veszi el Rzáliát!... Tgnap is kpott a fiadtul lvelet...! Mán irt nkí vagy hmineat!

Sarkonfordult, otthagyta kendet. Némj kotúszagot húzott maga után és hallhatta Gábor bátyám, amint a hírtől meg-rökönnyödve sokáig nézett kend után, hogy cuppogott a lába a eszizmában. Még mikor a Máris-utcaába betért, onnan is hallatszóttak a eszizmahangok, a cuppanások.

Elindult Gábor bátyám is. Gondolta, hogy Lajinak tisztára elment az esze, félrebeszélte. Vagy pedig a fiának ment el az esze, ha valóban frkál a lányának!...

Amint belépett Gábor bátyám saját házána a kapuján, melynek két takaros szeme az utcára nézett, a harmadik szeme pedig mélyen bent feketélt az esz alatt, figyelte a vén eperfát az udvaron, a léceel elkerített veteményes keretet, a baromfiudvart, az udvaron való jövés-menést. A ház eleje, meg az esz alatt a ház töve végig volt húzva budai földdel, mondom, amint belépett a kapun, észreverte, hogy a konyhaajtó és a kamraajtó közti részen, az esz alatt, szalmán és pokrócon valaki henyl.

Fel nem foghatta, hogy ki és ment kend közelebb. A bádogszürke reggel nem mutatta meg még jól az alakokat, a részleteket, csak az egészét adta szürke gomolyagban. Valaki feküdt az esz alatt, ez volt a tényállapot, de hogy ki, mifajta, asszony vagy férfi, ezt csak közvetlen-közlelől lehetett volna megállapítani. Lassan lépegetett Gábor bátyám a henylő ember felé. De nemokára kitudódott minden, nem kellett az alvó alak szemébe, képébe nézni.

Egy gyékényszéknek a vállára katonablúz volt akasztva. A gallérján két csontocillag. Sárgaszínőros kék nadrág, szépen összehajtván, a szék ülőjére volt fektetve. A falról, egy kampós szegről sárga és igen ékes derékszíjon bajonett lógott. A szék előtt háptákba kommandírozva egy pár bakkanes állt.

— Haz árgyéusát néki!... A fiam!... — dünyögte Gábor bátyám. — Hazajött István!

Állt az esz alatt Gábor bátyám és ráeszmélt eudar állapotjára. Sárral bekenve, gyűrőtten, bekáfoltan mégis szégyen nagy katonafia elé kerülni, aki eddig a káplári rangig jött fel a császári és királyi kommención.

Óvatosan megfordult, hogy bemenjen a konyhába, gyorsan lehányja magáról a gúnyát, eszimat, szájába vizet vegyen és lemossa képéről azt a habarcsot, amit Laji bátyám esz közben ráspriccelt. Azzal is mi lesz, gondolt Lajira Gábor bátyám, olyan, mint egy disznó.

Már letette a konyhakilnesre a kezét, mikor rászólt kendre nagy katonafia.

— Sohse javul meg édesapám?

(Folytatjuk.)

Segítettem-e?

pályázatunkra — nem kaptunk ugyan sok feleletet, de annál szebbeket. Egyik-másikból valóban az a csendőr mutatkozik meg, aki a falu vezetői között áll és nemcsak szigorú vigyázója a törvényes rend megtartásának, hanem Ember, aki azt az előnyt, amellyel sorstársai között él, arra használja, hogy segítsen. Anélkül, hogy ezt bárki is bárhol tőle számonkérné, vagy, hogy arról beszámolnia kötelessége lenne. Nem sok a pályázat, mert százan és százan vannak a bajtársaink között, akik — nem óhajtanak beszámolni még itt sem arról, amit nemzetvédelmi feladatuk körében végeztek. Szerettük volna pedig az ebbeli munkáink helyes értelmezését megmutatni, nem másnak, önmagunknak. Hadd örült volna a lelkünk, mikor azokat olvassuk. Amint örült igazán a következők pályázatainak olvasásakor: *Balogh*

Antal törm. v. (Szentgyörgyvölgy), *Csató József* törm. (Méhkerék), *Dinga János* thts. (Kajár), *Dobos György* thts. (Porecsalma), *László Mihály* alhgy. (Debrecen), *Nagy József* VII. thts. (Szombathely), *Perkátai őrsparancsnok*, *Rendes Géza* cső. (Mosonszentjános), *Tóth Sándor* I. thts. (Toponár), *Varga Alajos* cső. (Riesce), *Várnagy Imre* II. törm. v. (Hódmezővásárhely). Leghasznosabban *Csató József* törzsőrmester élt a csendőr iránti bizalommal, az ő tanácsa, segítése egy nagy család életének nyugalma hozta vissza. A jutalmat ő kapta. Pályázatra küldött munkáját itt közöljük:

1928. évtől 1936. évig a derecskei őrsön teljesítettem szolgálatot. Közel 8 évi szolgálati időm alatt — ami természetes és a csendőrnél elengedhetetlen — nagy kiterjedésű helyi és személyi ismeretre tettem szert. Ismeretségemnél fogva, a község lakosai kisebb-nagyobb ügyekben minduntalan tanácskéréssel fordultak hozzám. Szívesen meghallgattam őket, mert azokat később a nyomozás érdekében is sok esetben hasznosíthattam, azonkívül pedig, mint csendőr és ember, felebarátaimot igyekeztem segíteni. Tudom magamról és sok csendőrbajtársaimról — kik bajba esünk —, hogy mily jól esik az arra hivatott jóakarató elöljárók néhány szó útbaigazító atyai tanácsa, mert azután megnyugodva él bennünk az a hit, hogy elöljáróink bajainkban nem hagynak el, hanem ellenkezőleg, segítségünkre sietnek, különösen ott, ha a bajt a sors nehéz és forgandó kereké zúdította ránk.

Igy van ezzel a csendőrhöz tanácsért forduló jóhiszemű, tudatlan, sorsverte ember is, mert a csendőrnél — mind egyikben — a polgárok vagyonuk megmentése mellett, mást is látnak.

Igy voltam tehát én is.

1931. év nyarán, Nagy Jánosné derecskei lakos, szolgálat közben a községhezán felkeresett és közölte velem, hogy volna egy kis panaszja, de azt egyedül csak nekem szeretné elmondani. Kérelmének helytadva, átmentem vele a kikérde-

ÍRÓGÉP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak és a magyar gyárban kaphatók

Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

zési helyről a másik szobába, ahol a nő először bocsánatot kért, majd előadta, hogy panaszt tenni nem akar, de mivel hogy engem régebb idő óta személyesen jól ismer, eljött panaszát, illetve bajait elsorolni, hátha lehetne azon is segíteni valamilyen módon. Biztattam panaszának előadására, megjegyezve, hogy ha lehetséges és mód van rá, segítsek rajta. Megjegyezte, hogy családi bajai vannak, ezután folytatta:

Családi ügyemmel már tanácskérré fordultam a Kis Újság kiadóhivatalához is, kérve azt, hogy üzenetei között adjon tanácsot, miképpen tudnám családi életem nyugalmát újból visszaállítani. Azonban az újság által nyújtott tanács elegendőnek nem bizonyult, mert férje hajthatatlan és makacs maradt. Elmondta, hogy férjével 26 évig törvényes házasságban élt. Házasságukból 4 fiú és 2 leánygyermek született, melyek valamennyien élnek. Férjének is, neki is összesen 26 kataszteri hold jó szántóföldjük van, tanyával, a községben szép lakóházuk van, teljes gazdasági felszereléssel és megfelelő mennyiségű jószágállománnyal. Férjével a legjobb megértésben, boldog családi életet élt mult év nyaráig. Férje egy évvel ezelőtt a ruhás szekrény ajtaját kinyitotta és annak ajtajára már régen felszegelt — leánykori idejéből való — levelezőlapokból néhány darabot levett, azokat olvassgatta, majd őt kérdőre vonta, hogy micsoda szerelmes lapok ezek? Hiábavaló volt mindenféle jogos mentegetődzése, különösen, hogy azok még leánykorából valók, nem ért semmit, férje a levelezőlapokat magához vette és a rokonaihoz elvitte. Ott azokat megmutatta, felolvasta. Ezidőtől fogva családi életük teljesen felborult. Férje legfiatalabb fiával és egyik leányával kiköltözött a tanya és azóta állandóan ott tartózkodnak. Neki és többi családtagjainak oda kiemenni, még látogatónak sem szabad. Férje azt mondja, hogy csak a magával vitt két gyermek az ő gyermekei, míg a többieknek más valaki az apjuk. Bizonyítottam ezt a levelezőlapok! Ő viszont a többi gyermekeivel ittmaradt és a községbeli lakásán lakik. Ide férje nem jön soha. Elment ő már egyszer férje rokonaihoz, azok segítségét kérte a házasság visszaállításához, de nevezettek azt felelték, hogy „férjed már ismertette jómadár viselkedésedet, úgy a jelenlegit, mint a leánykorit, a bajt te kerestek, most ha megtaláltad, viseld. Tégy, amit akarsz!” Kétségbe van esve. Nem segít senki.

Egyik fia 25 éves, nősülés előtt áll, de jegyese, midőn meghallotta, amit férje róla mesél, a házasságtól elalott. Emiatt fia bánatában, öngyilkosságot is kísérelt meg. Második fiának mestersége van, Budapestben önállósította magát. Üzleti berendezéseire az egyik hitelintézetből vett fel kölcsönt, melynek visszafizetésére férje kötelezte magát. Ezt most megtagadja. Fia most a hitelnek még a kamatát sem bírja fizetni és több, mint két évi nemfizetés után a bank berendezéseire árverést tűzött ki. Miután atyjától segítséget nem kapott, üzletét kénytelen volt bezárni. Harmadik fia, ki jelenleg katonai szolgálati idejét tölti, annak letelte után jó állás kínálkozik, de ha családi körülményeik ismeretesek lesznek, eliesik attól. Másik leánya, kit kénytelen volt háztartási alkalmazottnak adni, — szülői nemtörődömség hiányában — erkölcsi romlásnak indult. Férje úgy a tanyán, mint a községben, amerre csak jár-kél, mindenütt családját gyalazza. Állandóan részegeskedik, részeg állapotában lakásukat felkeresve, őket lelővéssel fenyegeti. Vagyonának legnagyobb részét eladósította. Szántóföldjük részben munkálatlan állapotban pang, amit, keveset mégis terem, annak hasznát nem veszik, mert férje a letakarítás után nyomban koresma-adósságának fizetésére fordítja. Családjá kerest-nélkül van. Gyermekei kénytelenek napszamból a háztartást fenntartani. Igen nehéz a helyzetük, mert együttélésük alkalmával a rendes és jó életmódot megszokott gyermekeknek sanyarú kenyér a napszamból való éles. Úgy ő, mint felnőtt gyermekei szegényérzetükben a község lakossága előtt való megjelenést kerülik.

Férjének van egy engedély nélküli pisztolya, amellyel őket kiirtással fenyegeti. Előzőleg már panaszt tett a főispántól lefelé a községi bíróg. Mindenütt azt a tanácsot kapta, hogy igyekezzék családi életüket visszaállítani. Mindenütt azzal fogadták, hogy ügye családi vonatkozású, beleavatkozni nem lehet, különösen akkor, ha férje ellen feljelentést tenni nem

akar. Azonban ő mindenütt kijelentette, — mint most is — hogy ügyével nem szeretne a bírósághoz menni, mert fél attól, hogy férje úgy reá, mint családjára még jobban megharagudva, ígérétehez képest megbosszulja magát.

Kénytelen itt a község csúfjaként élni. Gondolkozott számtalanszor öngyilkosság elkövetésével is, de családja érdekében attól mindannyiszor önként elállott, mert nem akarta azt, hogy gyermekei elhagyatottságukban őt az öngyilkosság rettenetes útján kövessék. Szerinte azonban jobb lenne nem élni, mint ilyen állapotban nélkülözni és sanyarogni s a község egyik legnagyobb esellettjeként kivert kutya módjára élni.

A hosszadalmas panasz meghallgatása után Nagynét megnyugtattam, hogy segítségére leszek. Hogy nekem panaszt tett, arról ne beszéljen senkinek, — még gyermekeinek sem — férjével kerüljön mindenféle kellemetlenséget és összeütközést.

A község házaról hazatérve, az esetről öpk.-nak jelentést tettem. Tőle azt a feleletet kaptam, hogy az ügy nem tartozik a mi hatáskörünkbe, azonban a pisztolyügyet intéztem el és ha annak során lehet valamit a nő sorsán segíteni, segítsek.

Pár napra rá, az egyik vasárnap délután — mivel munkám nem volt, kimentem a községbe. Elhatározásomhoz képest, elmentem Nagy rokonainak azon értelmesebb tagjaihoz, kik Nagynét minden felvilágosítás nélkül elutasították.

A család felnőtteivel való beszélgetés közben rátértem a dolog lényegére. A házigazda megjegyezte, hogy „hát a törzs úr is tudja, hogy Nagy nem él a feleségével?” „De biztosan nem tudja azt, hogy miért zavarta el Nagy a feleségét?” „Hát azt nem tudom, — feleltem — ezt még nem volt, aki tudta volna.” „Hát én tudom!” „Tetszik tudni, törzs úr, az én testvérem, Nagy János, jómódú, gazdag, becsületes ember, de a felesége, az egy haszontalan, rossz erkölcsű asszony, még most is szerelmi viszonyt folytat, hiába eljárt az idő tőle. Most jött rá csak a testvérem arra, hogy felesége még most is levelezést folytat valami jött-ment emberrel.” Kérdeztem, hogy honnan tudja ezeket. Azt felelte, hogy „hát János mondta el. Meg aztán láttam azt a levelet, amelyet az asszony kapott.”

Az általam előzőleg megszerzett lapokból egyet felmutattam az illetőnek és megkérdeztem tőle, hogy ilyen volt az? „Az ördög tudja, hogy milyen volt, János olvasta, én meg hallgattam.” Megmondtam neki, hogy az a levelezőlap már igen régi, azt Nagy felesége akkor kapta, amikor lány volt. Nagy tehát tudta, hogy mással is levelezett a leány, miért vette akkor el? Erre jött aztán egy cifra kérdés: „Hát nem most küldték az asszonynak a levelet? János öcsém biztosan részeg volt, amikor olvasta! Nade törzs úr, kérem, János öcsém azt mondja, hogy a hat gyermekből csak kettő az övé, a többi nem hasonlít reá, tehát azokat magához többet nem veszi!” Erre megszólalt a felesége: „Hisz kend is olyan, mint az öccse, a gyermekei egyik a nagyapjához, másik a János nagyanyjához hasonlít, hát mit akar?” Szót váltottunk még néhányat s közben megegyeztünk. Megkértem a családot, hogy még aznap beszéljen Naggyal és magyarázza meg neki, hogy mi a hiba. Mert az a levél nem mostani, hanem régi. Az asszony vállalta, hogy megmagyarázza Nagynak, hogy a gyermekek nem lehetnek egyformák, olyanok, mint ő, azok a hozzá közelálló rokonokhoz igen hasonlítanak, tehát olyat ne higgyen el, hogy azoknak nem ő az apjuk.

Elmentem ezután és Nagy Jánost az egyik koresmában felkerestem. Miután megállapítottam, hogy nem részeg, társával együtt hazahívtam lakására. A lakásban Nagy megkérdezte, hogy „hol jár itt a törzs úr, hisz nékem nincsen eladóleányom?” „Az nem baj, — feleltem — érdeklődni jötem; a család hol van, hogy vannak?” „Elzavartam!” kaptam a választ. — „Miért?” kérdeztem. Nagy fölünyesen a kezembe adott néhány levelező- (képes) lapot, mondván, hogy ezekért a cselekedeteiért. „Ha fiatal volna, nem bánám, — mondta — de öreg léte! Ezt nem tűröm!” Megnéztem a lapokat és látszólag elolvastam. Azután megkérdeztem Nagyt, hogy mikor kapta ezt a felesége. „Amikor elzavartam” — felelte.

Igen előnyös fizetési feltételekkel, előleg nélkül hitel a M. KIR. CSENDŐRSÉG m. t. tagjai részére
Bútorok, szelvonok, matracok és sodronyok, szényeg-
árúk, futó- és ebédőszőnyegek, dísztárgyak és az
összes vászonárúk, abroszok, ágynemű damasztok.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk!

Lakáshereendező vállalat, VI. Andrassy út 66

Katonai térképek, szolgálati könyvek

•Élele könyvkereskedés

GRILL GERGELY R. Rt.-nál

Budapest, V. ker., Dorottya-utca 3. sz.

Közelebb hívtam Nagyt és társát magamhoz és olvastam a lapot: „Kedves Irma! Legyen boldog neve napján, sok szeretést kíván részére Imre, kit a maga szülei nem hagy, hogy odajárjak. Derecske, 1892 július 25.”

Ezután Csécsinek megmagyaráztam, hogy ezt a lapot az ezelőtt 25 évvel elhalt Kaszás Imre írta feleségének 1892. évben, leánykorában, hogy lehet azt azért most hibáztatni? Nagy a lapot kezemből elvette és olvasta. Szégyenkezve beismerte, hogy ő azt hitte, hogy ez a lap mostani. Ezután megmagyaráztam neki, hogy gyermekei mindannyian becsületesek, józan életűek, mindenki csak dícséri őket.

Ily kis nézeteltérés miatt nem szabad ilyen szép családot széjjelzúllasztani. Próbálja meg családi életét visszaállítani. Azt felelte: hogy meglátja.

Eltávoztam. Egy községi rendőrrel említett jóbarátját magamhoz hívtam. Azt megkértem, hogy legyen azon, hogy Nagy feleségével együttélését állítsa vissza. Ezután elmentem a legidősebb fiú jegyesének szüleihez és azoktól érdeklődtem a házassági terv után. A leány atyja megjegyezte, hogy szó sem lehet róla, hogy leányát olyan családba adja férjhez, kik cigány módjára különváltan élnek. Kijelentette biztatósomra a leány atyja, hogy abban az esetben, ha Nagykénnál a régi házasságot visszaáll, lehet lesz a dolgról beszélni.

Midőn hazafelé mentem, megtudtam, hogy Nagyt bátyja házához hívatta.

Még ugyane napon helyi szolgálatba mentem.

Egyik rendőrrel Nagynét magamhoz hívtam a községházára. Azt a kikérdező szoba helyiségébe küldtem be, miután Nagyt és annak bátyját is felhívtam. Nagyné a másik szobából mindent hallott.

A két Nagynak elkezdtem beszélni — hogy mikről, azzal már olvasóimat nem untatom —, mire Nagy kijelentette, hogy ha ez már így van, hogy a felesége nem hibás, akkor szívesen visszaveszi feleségét és gyermekeit, de szegyélli annak azt megmondani. Ekkor Nagynét beszélőttem. Egymásra néztek, megbékültek, kezefogtak és együtt elmentek haza.

Figyelemmel kísértem ezután életüket és örömmel láttam, hogy először is fiuk házassági terve a megvalósulás felé közelgett, másik fiuk üzletét még meg tudták menteni, a leányukat magukhoz vették és katonaságnál szolgált fiuk „alázatosan” megköszönte, hogy megsegítettem őket, a szülőket, meg a gyerekeket és a becsületüket...

Közöljük alább még Dinga János fh. pályázatát is, őt is megjutalmaztuk.

1933 június 10-ével lettem a volt felpéci őrsre parancsnoknak megbízva.

Az őrsre bevonulásom után alárendeltjeim jelentették, hogy az őrskörletben leggyakoribb bűncselekmények a falopás által elkövetett erdei kihágások. Egyben jelentették, hogy Kajár községben él egy megrögzött fatolvaj, Nagy Márton, törvényhatósági napszámos útkaparó, kinek neve a jegyzőkönyvvevőkben is mint notórius fatolvaj volt előjegyezve.

Csakhamar meggyőződhettem Nagy fatolvajlásáról a járőrök által ellene tett többszöri feljelentésből. Hogy ezen megrögzött fatolvajt magam is mielőbb megismerjem, szolgálatom során Kajár községben felkerestem Nagy napszámos útkaparót, Jőmagam is lopott fát vettem őrizetbe tőle.

Naggyal való beszélgetésem során megtudtam, hogy Nagy 1917-ben vonult be katonának a volt es. és kir. 19. közös gyalogezredhez. A háborúban is részt vett. Kiténtetése is vannak. Az összeomlás után Nagy nem szerelt le, hanem a rendőrtartaléknál tovább szolgált 1921-ig. Leszerelése után, 1922-ben megnősült. 1933-ban pedig már 6 élő gyermek atyja volt. Felesége és 6 gyermekén felül még nála élt koros apósa és anyósa is, így összesen 10-en ültek asztalhoz enni, ha ugyan lett volna mit, mert Nagynak vagyona nem volt és az egész család megélhetését és ruházatát csak kétkező munkájával kell megkeresnie. Kereseti lehetőségek viszont gyéren voltak.

1926-ban, mint háborút viselt egyént, felvették Győr vármegyéjénél napidíjas (napszámos) útkaparónak, de havonta a betegségélyező és egyéb levonásokkal együtt csak 48—50 pengőt keresett. Kérdeztem Nagyt, hogy miért nem véglegesítették, illetve nevezték ki még ezideig útkaparónak, ha már 1926 óta van mint napszámos alkalmazva Győr vármegyéjénél. Erre Nagy lehajtott fejjel, nagyot sóhajtott mondotta, hogy sok a rosszakarója.

Lelkiismeretem ettől kezdve mindig azt sugalta, hogy ezt az egyént valamiképpen meg kellene segíteni, jobb életsorhoz juttatni, hátha így letérne a bűnös útról. Felkerestem tehát közvetlen felettesét, a törvényhatósági útbizost, ki egyszemélyben bajtárs is volt, mert mint honvéd tiszthelyettes nyerte el az útbiztosi állást. Érdeklődtem Nagy napszámos útkaparó alattosa magaviselete és munkássága iránt, majd ismertettem Kozma útbiztossal Nagy családi és anyagi helyzetét. Arra kértem, ha esetleg módjában állana, segítse elő Nagy hivatásos útkaparóvá való kinevezését. Az útbiztos odanyilatkozott, hogy Nagy nem végzi el a neki kiutalt munkát rendesen, sőt már több ízben találta alva Nagyt munkahelyén ellenőrző körútjai alkalmával. Amikor ezért felelősségre vonta és elesapással fenyegette, azzal érvelt, ki fogja irtani családját és magát is, ha még ettől a kis csekélyke kenyéértől is eszik.

Nagy napszámos útkaparót frontarcos léte, gyermekeinek nagy száma és a nála élő majdnem tehetetlen öreg apósa és anyósára való tekintettel azonban mindenképpen meg akartam segíteni. Szolgálatom során minden adandó alkalommal munkahelyén, az útszakaszon szinte ellenőrzésszerűen felkerestem. Nagy kérdéseimre adott válaszaiban kesergő hangon panaszkolt, hogy alig-alig bírja a neki kiutalt munkát (pl. útarcolás folyóméterenkénti) elvégezni, mert igen táplálatlan és fáradt már akkor is, amikor munkába áll. Könnyes szemmel és el-cseszkülő hangon az útpadkájáról elővéve tarisznyáját, mutatta, hogy csak nézzem meg, hogy mi az ebédje. A tarisznyából elővette egyetlen karéj és paprikával és sóval megszórt megszáradt kenyérdarabját. Ennek látára szívem is összeszorult és átadtam neki ebédre táskaelelmemet. Nagy ezt örömkönnyek között többszörösen is megköszönte, majd mondogatni kezdte, hogy hiszen már úgy is tudja a tiszthelyettes úr, hogy engem mindenki falopónak ismer, de higgye el, kénytelen vagyok erre, mert a 10 tagú családnak sehogysem telik a kb. 50 pengőt kitevő havi fizetésből, hogy fát is tudjak venni. Nappal mindig munkában áll és vagy munkába menetele előtt a kora hajnali órákban, vagy pedig munkából hazatérése után, az esti órákban kénytelen elmenni a községtől 2 km-re levő erdőbe egy-egy kötélnél való száraz gallyat szedni, hogy felesége a tisztgató családnak legalább egy kis meleg krumplilevest tudjon főzni. Átadtam neki egy 10 pengőt azzal, hogy vegyen magának rajta egy kocsira való ágfát, de többet ne menjen el lopni az erdőre, majd rajta leszek sorsa jobbrafordulásán. A 10 pengőt pedig csak akkor adja meg, ha már jobb sora lesz és több lesz a pénze.

Nagy ügyében újból felkerestem Kozma útbiztost s vele Nagy nyomorúságos helyzetét ismertető, kértem, hogy felettes hatóságánál a már ismert adatok jelentése mellett kérje annak véglegesítését, illetve kinevezését. Kozma útbiztos mint katona bajtárs, kérésemet megértve, megígérte, hogy legközelebb Győrbe, felettes hatóságához való beutazásakor jelentést fog tenni Nagy anyagi helyzetéről.

Pár napra rá Kozma útbiztos felkeresett lakásomon és örömmel újságolta, hogy Nagy napszámos-útkaparó helyzetének ismertettes felettes hatóságánál megértésre talált és főnöke elrendelte Nagy végleges felvételére vonatkozó beadvány felterjesztését. Alig telt bele egy hónap, Nagyt

ÓRA, ÉKSZERNEMŰ, AJÁNDEKTÁRGYAK

»KRONOSZ«

óra- és ékszerkereskedelmi r. t.

BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 3. SZ.

RÉSZLETFIZETÉSI KEDVEZMÉNY!

BÚTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT.
BUDAPEST, VI. KER., LISZT FERENC-TÉR 5. SZ.

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁN

teljes lakberendezések, egyes bútorok,
kártyozott bútorok, szőnyegek, kelengyék,
6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

ÁRJEGYZÉKET DÍJTALANUL KÜLDÜNK.

Győr vármegye törvényhatósága végleges útkaparóvá ki-nevezte, Családi pótlékokkal együtt összesen 144 pengőt kap havonta.

Nagy kinevezett útkaparó az első 144 pengőt kitevő fizetését addig haza sem vitte, amíg engem az irodámban fel nem keresett. Örömtől könnyes szemmel és remegő kézzel vette elő kopott kabátja belső zsebéből az összehajtvá volt 14 darab 10 pengőt. Megadta a favásárlásra tölem kapott 10 pengőt, majd hálálkodással köszöntte meg pártfogásomat, mondva, hogy ezen jóságáért tiszthelyettes úr még a gyerekeimnek is meghagyom, hogy minden este foglalkás imába a tiszthelyettes úr jóságát és kérjék viszonzásul a jó Isten áldását.

Elköszönve, ekkor Nagy szívből jövő szavakkal meg-gegyezte még, hogy hál' Isten, most már nem kell, hogy el-menjek fát lopni.

Ma Nagy a vármegyénk egyik legjobb és legbecsülete-sebb útkaparó munkása. Családjával együtt rendezett anyagi viszonyok között él, gyermekeit szép tisztán, rendesen járattja az iskolába és vasárnaponként az egész családdal együtt mindig jelen van a templomban a szentmisén.

Ki kutatta fel a legtöbb lőfegyvert?

cím alatt a folyó évi 9. szá-munkban közölt pályázatunk nyertese **Németh Sándor II.** törzsrőmester (Andocs), aki 18 golyós puskát, 38 vadászpuskát és 35 pisztolyt kutatott fel és vett őrizetbe. Ébresztő órát küldtünk neki jutalmul. Másod-ik **Csizmadia Antal** őrmester (Orosztony) 9-, 34-, 21-, harmadik pedig **Keszthelyi Mátyás** csendőr (Kecskemét) 5-, 27-, 12 drb. őrizetbe vett lő-fegyverrel. Mindketten bekere-tezett csendőrtárgyú festményt kaptak. A pályázaton a követ-kezők vettek még részt: **Bebesi László** tiszthelyettes (János-háza) 8-, 17-, 9-, **Csató István** törzsrőmester v. (Dömsöd), **Erős József** thts. (Moson), **Fekete József** II. törzsrőmester (Tápiógyörgye) 1-, 7-, 31-, **Harmath** őrmester (Pécsvárad) 2-, 21-, 10-, **Iglódi József** tiszthelyettes (Tápiósáp) 3-, 5-, 18-, **Kovács Kálmán** csendőr (Encs) 5-, 13-, 17- drb. puská és pisztoly felkutatása és őrizetbevételével.

A jutalmakat postán elküldtük.

Harcteret járt

bajtársaink részére hirdett pályázatunk nyertese: **Vörös Gyula** tőrm. (Szigetvár) mai számunkban közöljük munká-ját. De részletekben közöljük több bajtárs pályázatát is, va-lamennyien megérdemelnék a jutalmat . . .

Pályázatunkat meghosszab-bitjuk november 1-éig. Arra kérjük olvasóinkat, hogy ne engedjék feledésbe menni em-lékeiket, ismertessék azokat la-punkban, szépet, tanulságo-sat, érdekeset, megindítót, ví-dámitót és sok mást talál azok-ban mindenki.

Pályázatunkon résztvettek eddig: **Barkaszi Miklós** tőrm. (Rakamaz), **Bárány István** thts. (Debrecen), **Benedek Lajos** thts. (Kemeese), **Csalányi**

Károly thts. (Debrecen), **Dobos Ferenc** thts. (Almáskama-rás), **vitéz Erdélyi István** alhdgy. (Mezőtur), **Király Elek** thts. (Bares), **Kiss Miklós** thts. (Debrecen), **Kovács Gyula** ny. thts. (Pestszenterzsébet), **Kovács János I.** tőrm. (Buda-pest), **Magyari Mihály** tőrm. (Fertőrákos), **Pálmai Péter** thts. (Tornyiszentmiklós), **Polgár István** tőrm. (Biharugra), **Szalai Sándor** thts. (Tamási), **Szilágyi István** thts. (Pécs), **Varga János** tőrm. (Tárnok), **Vörös Gyula** tőrm. (Szigetvár).

Pályázatok.

I.

A megszökött

gyanusított minden eszközt és módot felhasznál arra, hogy a csendőr és az igazságszolgáltatás elől elrejtőzzék és ne kerüljön kézre, vagy ha letartóztatási helyről szökött meg, ne kerüljön oda vissza. Minél nagyobb bűn terheli a megszökött lelkiismeretét, annál elszántabban védekezik a kézrekerülés ellen s nem egyszer nem riad vissza újabb, súlyos bűn elkövetésétől sem e törekvésében. A csendőrnek vagy a nyomozás során jut tudomására a megszökés vagy körözés, bemondások útján szerez arról tudomást és volt nem egy eset, amikor az alapos igazoltatás segítette a csendőrt. Pályázatot hirdetünk olyan esetek leírására, amelyekből kiténik a kézrekerítés ér-dekében tett minden intézkedés, a tervszerűség és a végre-hajtás részletei is. Gyakorlatból tudjuk, hogy sok ilyen eset-ben kellett eljárni járőröknek, nem lesz tehát nehéz meg-felelni a feltételeknek.

Csak legénységi állományú egyénektől fogadunk el pályá-zatot, amelynek határideje: november 1. A legügyesebb eljá-rást tartalmazó leírásokat jutalmazzuk.

II.

Közveszély

esetében a csendőrnek az átlagnál teljesebb szívvel és lélek-kel kell helytállania és elsőnek ott lenni. Csak egy gondolat lehet ilyenkor ura: a veszélyt mielőbb elhárítani megszüntetni vagy ha azt egészen nem lehet, a károkat a legkisebbre szorí-tani. Ilyen időben a veszélybejutottak legelső reménye a csendőr, őt várják és látják mindenütt s minél több a veszély, annál inkább. Emberek életéről és vagyonáról van szó, ilyenkor nyilvánvaló, hogy csak tetterső, bátor emberek adhat-ják meg a rászorulóknak azt a segítséget, melyet csendőrtől mindenki jogosan elvárhat.

Tudunk ilyen esetekről, de olvasóinknak minél többet szeretnénk megmutatni, ezért most *ilyen esetek leírására hir-detünk pályázatot. Csak legénységi állományúak pályázhat-nak (nyugállományban levők is). Határidő: november 1. A legjobb dolgozatokat jutalmazzuk.*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,
V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Győry Aladár igazgató.

**STANDARD
PHILIPS
ORION
TELEFUNKEN
és EKA**
legújabb rádióeszközök

Gramofonok, Csillárok
részletre, eszerére legolesobbán
Reich Miklós CÉGNÉL
Budapest
VI., Vilmos eszászár-út 45 Nagymező-n. sarok.
Képesrádióárjegyzék díjmentesen

KARDBOJT

ÉS MÁS FELSZERELÉSI CIKKEIT
SZEREZZE BE KÖZVETLEN

Kardnőkészítést, aranyozást,
ezüstözést olcsón végezték.

PERLIK JÁNOS
CSENDŐRSÉGI ÉS HATONAI FELSZERELÉSI ÜZEMTŐL
PESTSZENTIMRE. (Postafiók)

IRÓGÉP

(WANDERER - CONTINENTAL)
ALKATRÉSZ, KELLÉK, TÖLTŐTOLL, IMA-
KÖNYV STB.

DUKESZ PAPIRKERESKEDÉSBEN
cégt. ZALÁN FERENC
SZOMBATHELY FÓTÉR

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel!